

24 Ekim 1986
24 Oktober 1986
Nummer 94

15 GÜNLÜK GAZETE
Redakt.: Moltkestr. 45
4100 Duisburg 1
Tel: 0203/34 03 97
Tlx: 855705 inmed d

Türkiye Postası

F.ALMANYA: 2,50 DM
FRANSA: 7.- FF
BELÇİKA: 50.- BF
HOLLANDA: 3.- G
İNGİLTERE: 70 Pence
DANİMARKA: 10.- KRN
İSVEÇ: 8.- KRN
AVUSTURYA: 20 S
İSVİÇRE: 2,5 Sfr

Postvertriebsstück Gebühr bezahlt 1 H 13 19 D

İsmail İnönü

Cüneyt Canver

İnönü: “Kuzuyu kurtlara yedirmeyeceğiz”

SHP Adana milletvekili Cüneyt Canver'in C.Başkanı'na hakaret ettiği gerekçesiyle dokunulmazlığının kaldırılması isteniyor.

● Yazısı Sayfa 3'de

İzlanda'da ortaya çıkan gerçek! Atomsuz dünyaya tek engel “Yıldızlar Savaşı”

Yeni bir dönem

Sovyetler Birliği Komünist Partisi Genel Sekreteri Mihail Gorbacov'un önerisi üzerine İzlanda'nın başkenti Reykjavik'te 11-12 Ekim'de bir araya gelen ABD ve SSCB liderleri nükleer silahsızlanma konusunda birçok noktada görüş birliğine varmalarına rağmen anlaşma yapılmadı. Buna Reagan'ın Yıldızlar Savaşı (SDI) projesinde diretmesi neden oldu. Reykjavik'te somut si-

lahsızlanma adımları üzerinde uzlaşma sağlanabilmesi dünyamızın yakın gelecekte atom silahlarının önemli ölçüde azalacağı umudunu pekiştirirken SDI projesinin en büyük engel olarak gündemde kaldığı da bariz bir şekilde görüldü.

Sovyetler Birliği tarafı Reykjavik'e somut önerilerle gitmişti. Bunlardan birincisi, kara, hava ve denizdeki mevzili stratejik silahla-

nın en az yüzde elli azaltılması ve bu yüzyılın sonuna kadar tümünden ortadan kaldırılması; ikincisi, her iki tarafın da Avrupa'daki orta menzilli nükleer füzelerini tümünden imha etmesi ve Asya'daki füzelerini yüz adedte dondurmaması, üçüncüsü ise, Anti-Balistik Roketler Antlaşması'na on yıl süreyle uyulması. Bunlardan ilk ikisinin ABD tarafından prensip olarak onaylanmasına rağmen, Yıldızlar Savaşı'na engel olabilecek üçüncü madde reddedildi.

NATO ülkeleri ve ABD

Sovyetler Birliği Komünist Partisi Genel Sekreteri Mihail Gorbacov'un İzlanda buluşmasıyla ilgili olarak Sovyet televizyonunda 14 Ekim 1986'da yaptığı konuşmanın tam metnini yayınlıyoruz.

● Yazısı Sayfa 6-7'de

de dahil olmak üzere dünyanın her yerinde ABD hükümetine bu engeli ortadan kaldırması için baskı artıyor.

Sovyetler'in atom denemelerini durdurmasından sonra ABD'nin zirve sırasında 22. denemeyi yapması kinandı.

Belçika'da göçmen işçi konferansı toplandı

12 Ekim pazar günü Belçika'nın Saint Josef salonunda göçmen işçi sorunları paneli yapıldı. Panelin birinci bölümünde Belçikalı konuklar, ikinci bölümünde ise Türkiye göçmen işçiler konuştu.

Panelde konuşan konumandlar açtıkları konu-

Foto: Armin Wich

Dünya Barış Kongresi Danimarka'da toplandı Türkiye barış hareketi de Danimarka'da temsil edildi

Barış Kongresi'ne katılan Türkiye delegeleri Türkiye Postası, Köln radyosu ve Anka

Ajansı'nın sorularını yanıtladılar.

● Yazısı Sayfa 5'de

Bir ayın bilançosu

ARA seçimlerden bu yana bir ay geçti. Bir aydır ANAP'ın 28 Eylülde haktan yediği şamanın etkisi sürüyor. Sürmek ne kelime, giderek daha da belirginleşiyor.

ANAP içinde ilk ciddi çatlıklar başgösterdi. Özal köşeye sıkışınca bu çatlıkların daha da büyüyeceğinden şüphe yok. Hükümette yapılan göstermelik değişiklik Özal'a bir fayda sağlamayacaktır. Turgut bey şimdi çoğunluğun desteğine sahip olmadığı belli olan ANAP iktidarını Meclis içinde yapacağı bir takım manevralarla ayakta tutmaya, erken seçim isteklerinin önünü kesmeye çalışıyor. Ancak ne yaparsa yapsın, bu meclisin milletin iradesini yansıtmayan, bu iradeye zorla dayatılmış bir meclis olduğu gerçeğini örtbas edemeyecek.

HALKIN gittikçe cesaretlendiğini gösteren belirtiler çoğalıyor. Başbakan nereye gitsse yurttaşların protestoları ile karşı karşıya kalıyor. Bütün baskı ve tehditlere, bağırınların polisi tarafından tutuklanmasına rağmen "bu başbakanı istemiyoruz" diye bağırınlar sürdürüyorlar. İnziden dönerler halkın gazetelere yansımasını, henüz alacak sesle dile getirilen tepkisinin çok daha yaygın olduğunu anlıyorlar. Bir genel seçim yaparsa ANAP'ın yüzde 32'nin çok daha altında oylara alacağı belli oluyor. Evren ve Özal ara seçimden yaparak rahat bir nefes almak istemişlerdi. Ortaya çıkan durum beklediklerinin tam tersidir.

BU gidişi gören demokrasi düşmanları alarm zillerini çalmaya başladılar. Antidemokratik rejimin ayakta kalabilmesi için hurmalrı bir faaliyet var. Askeri diktanın başbakanı Ulusu İktidar sahneye çıkarırdı. Bu emekli amiral kendi kendine verdiği "milletvekili" sıfatıyla ve kendisi gibi halkın iradesinden bağımsız bir grup "milletvekilini" çevresinde toplayarak görüşmelere başladı. Özal hükümetini desteklediklerini, erken seçime karşı olduklarını kamuoyuna duyurdular. Aradan iki gün geçmeden memleketin değil ama bu rejimin asıl sahipleri olan büyük holdinglerin temsil-

Türkiye Postası

Devami 2. sayfa

sonlarını paneli yapıldı. Panelin birinci bölümünde Belçikalı konuklar, ikinci bölümünde ise Türkiye göçmen işçiler konuştu.

Panelde sözü alan konuşmacılar çeşitli konulara ağırlık verdiler. Primli geri dönüş, bedelli askerlik, ırkçı ve ayrımcı politikaları ortaya seren uygulamalar, fırsat eşitsizliği ve anadil eğitimi ele alındı.

● Yazısı Sayfa 4'de

Barışçılar yargılanıyor ama barış mücadelesi sürüyor

Dünya Barış Kongresi'nde atom denemelerinin durdurulması ve SDI'ye son verilmesi istendi. Türkiye barış hareketi kongrede başarıyla temsil edildi.

● Yazısı Sayfa 5'de

Foto: Manfred Scholz

Foto: Hermann Wenzel

Roketlere karşı 200 bin kişi

Atom denemelerine, atom roketlerine ve uzayın silahlandırılmasına karşı büyük yürüyüşünün haberi 8. sayfamızda bulabilirsiniz.

Foto: Sören Ockert

9 bin işçi işyerlerinin kapatılmasına karşı protesto eylemi yaptı

Çelik ve boru sanayinde 6500 işyerinin yokedilmesine karşı 15 Ekim günü Mannesmann işçileri iş bırakarak Mannesmann'ın Düsseldorf'daki merkezi önünde protesto gösterisi yaptılar.

Duisburg'dan yola çıkanlara Düsseldorf ve Mülheim'dan da işçilerin katılmasıyla düzenlenen gösteride sendikacılar konuşma yaptılar.

● Yazısı Sayfa 4'de

Bir ayın bilançosu

Bir ayın bilançosu

çileri Sakıp Sabancı'nın ve Eczacıbaşı'nın İstanbul'daki köşkenleri toplanıyor. Buralar da ANAP hükümetinin desteklenmesi kararlaştırıldı. Ardından Sakıp Sabancı TUSİAD başkanı olarak gazetelere yaptığı açıklamada Özal ile Demirel'in birleşmesini istedi.

28 EYLÜLDE iyice sarışın hükümeti destekleme çabaları sürerken muhalefeti sindirmek için de önlemler alınıyor. İçkencelere karşı yürütüldüğü kararlı mücadele ile ve orge-nel Tahsin Şahinkaya gibi 12 Eylül kodamanlarının vurgunlarını ortaya çıkararak kamuoyunun saygısını kaza-nan SHP milletvekili Canver'in dokunulmazlığının uydurma bir bahane ile kaldırılmak istenmesi bütün demokrasiden yana yurttaşlara verilmiş bir gözdağıdır.

ÖZAL'in önünde demagoji ve baskıdan başka bir seçenek var mı? Kendi ismiyle özdeşleşmiş olan politikasını değiştiremeyeceği seçimlerin ardından tam bir yayılım ateşi gibi başlayan zamlarla bir kere daha ispatlandı. Zamları yeni devalüasyonlar izleyecek, devalüasyonları yeni zamlar. Çünkü Özal'ı Özal yapan holdinglerin ve IMF'nin çıkarları bunu emrediyor.

ARA seçimlerden bu yana geçen bir ayın bilançosu nedir? Bu bilançoyu çok noktada toplayabiliriz: Birincisi, ara seçimlerde yasal ve yasadışı bütün muhalefetin birbirlerine karşı değil, ANAP'a karşı mücadele etmiş olmasının doğruluğu görüldü. Böylece dikta rejimi önemli ölçüde za-yıfladı, istikrarlılığı hissedilir biçimde arttı. İkincisi, DYP'nin diğer demokrasi güçleriyle birlikte yürümesinin dikta-törün diğer namus kur durumunda birliği belli oldu. Tercüman gazetesinden Sabancı ve Koç'a kadar gericiğin bütün ön-de gelen temsilcilerinin "Özal, Demirel, birleşin!" diye fer-yad etmeleri bunu gösteriyor. Üçüncüsü, halkın her geçen gün artan hoşnutsuzluğunu dile getirecek, henüz kararız kesimlerini harekete geçirecek yığılmal çığışlar gündem-de. Memleketin her yerinde ve yurt dışında yığınların istemleri doğrultusunda örgütleme miting ve toplantı-lar, yürüyüşler ANAP iktidarının manevralarına boşa çıkara-cak en tesiri salıhtır.

Türkiye Postası

MEMO GÖÇMEN

(1935-1986)

Derneğimiz değerli bir üyesini yitirmişti. Yakalandığı hastak-tan kurtulanmayan değerli üye-mizin ölümü, onu tanıyanlar-ına büyük üzüntü.

Ailesine, çocuklarına, onu tanı-yanlara başsağlığı dileriz.

Münih İşçi Derneği
Yönetim Kurulu

Abone Fisi

OKUYUCU POSTASI

200 işçi işten atıldı

Geçenlerde Hamburg Halkevi'nde sohbet ederken, Hamburg Ependorf hastanesinde 200 işcinin işten çıkarıldığını ve bu işcinin 1 Ekimde bir moral gecesi tertiplediklerini öğrendik. İşten çıkarılanların çoğu kadındı. Biz de dört kadın arkadaş moral ge-cesine katılmayı, kıskılara karşı mücadele eden işçileri destekle-meyi ve onlarla dayanışma için-de olduğumuzu bildirmeyi kararlaştırdık.

Bu amaçla moral gecesinin yapıldığı yere vardığımızda gördük ki, Alman ve Türk işçiler oturmus-lar, hem orkestra dinliyorlar, hem

de birbirleriyle konuşup derleştiri-yorlar. Biz işleri girince oranın havası daha değişti. Bize ne gel-in diyebiliyorlar, ne de "ne an-ırsunuz burada?" diye soru-yorlardı, yalnızca bakıyorlardı.

Biz dört arkadaş Türküyetlerini oturdular ki masalara ayrı ayrı da-ğıldık. Onlarla sohbet etmeye başladık. Neden geldikimizi, ne-re-den geldiğimizi anlattık. Dayanışmada bulunmak üzere geldi-ğimizi öğrenen işçi arkadaşları-ın ne kadar memnun olduğunu an-latmak mümkün değil. Kendi güçlerine yeni bir gücün katıl-dığını söyleyip anlatıyorlar da an-

latıyorlardı. Sorunları konuşmak-tan orkestrayı duymaz olmuştuk.

200 işcinin sudan bahanelerle işten atıldığını, aralarında 17 yıl çalışmış olduğunu, kiminin kolundan, kiminin bacağından sakatlandığını ve şimdi kapı dışa-ri edildiklerini anlatıyorlardı. Ne yapacakları konusundaki şaşkın-lıklarını da ifade ederek: "Bizler yeterince Almanca bilmiyoruz. Neden çıkarıldığımızı 3-5 kelime ile anlattılar ama yine de birşey anlamıyoruz" diyorlardı.

Bizler de "Sorunlarına sahip çıkarlarsa kazanabileceklerini, mücadelelerinin haklı olduğunu, kendilerini sonuna kadar desteklediğimizi" anlattık. On-lara yol göstermeye çalıştık. Bu davranışımızdan çok etkilen-dikleri, bundan sonra en ufak so-runlarında bile bizi arayacakları-ı, ve sonuna kadar direnecek-lerini belirterek teşekkür ettiler. Sonra Alman, Türkü, orada kim varsa Hamburg Halkevi'nin Banış Folklorunun çoşuklu oyunları ile hep birlikte halay çekildi, müca-dele azımlı daha da arttı. İşçilerin haklı direniş devam ediyor, Bize de büyük görevler düşüyor. İşçi-den işçiyi dayanışma hem güzel şey, hem de bir görevdir.

D.Tokmak/Hamburg-FAC

Faşistler dışlandı

Yedi seneden beri Osnabrück şehrinde Yabancılar Haftası ayrı tarihte ve ayrı isim altında dü-zenleniyordu. 3 seneden beri de Türk Federasyon'a bağlı Kültür Derneği ve Ayasofya camisi ka-tırlıktaydı.

Faşistlerin katılımı tüm de-mokratik kuruluşların protesto-suna yol açıyordu. Bu faşist kuru-luş Yabancılar Haftası'nın temel ilkeleyle bağdaşmadığı için ulyanıyorlardı. Haftaya katılan 50'

Gizli adres

fon edip sorabilirsiniz. Telefon numaramız aynı kalacak" dedi. Kırk yıldı bir iş yaramak, oku-yucuların da bunu bilmesini iste-di.

Güler Bulak/Bremen-FAC

Dilek İspanya

Daha ne kadar göz...

viumulacak?

OKUYUCU ŞİİRLERİ

Nice eşekler gördük

N ice eşekler gördük, vekil, bakanım diyen
I nice kalın anıran, ot yerine et diyen
C anından başkasına, canımız çıkmış diyen
E l pençe, divan duran, nice eşekler gördük

E le avuç açmayı, pek büyük sanat bilen
Ş anlar ve şöret yoluna, vıcıkla kapiten süren
S ahsına söğürmeyi, ar, namus, haya bilien
E lli ademe benzer, nice eşekler gördük
K afa kulak sallayıp, mecliste el bağlayan
L af ile bütün ömür, amirini yağlayan
E hli mümin pozuyla, mescitte el bağlayan
R uh ve imandan yoksun, nice eşekler gördük

G aribin
Ö zel iltiyaz ile, milleti her gün soyan
R eva görüp halkın, madenine el koyan
D iplomasi yaldızlı, nice eşekler gördük
Ü kenin servetini, ellere peşkes çeken
K alın ense şiş göbek, nice eşekler gördük

Ersan Yurdum/Köln-FAC

Sabahleyin

cadde, çığlık atıyor gün
Güneş altında soğuk bir sabah
Safakta, hüznün kucagını açmış
Bir çığlık, bir çığlık daha
duyulmayan...

İnsanın evi sıcak, doyulmayan...
Karşı kalırdırma geçen çocuklar
gölgesimle...
Bir tramvay
bir kaldırım
bir yol...

Gözlerim saklı bakışından...
Kalabalık seslerin arasında
bir kulak,
sessizliği dinlemekte.
Bir siyah güvercin,
bir çocuk
seksseklemekte.
Zaman hiç sıkılmıyor.
Zaman korkusuz,
Zaman konuşkan,
Cadde sağır,
Cadde soğuk.

İnsanın evi sıcak, doyulmayan...
Karşı kalırdırma geçen çocuklar
gölgesimle...
Bir tramvay
bir kaldırım
bir yol...
ne gözler var ne akanlar,
duymuyorlar...
Gün,
cadde
soğuk
dolu
Sabah,
ne haki
ne haksız
yargılanmayan...

Bir dost/Freiburg

Silahların gölgesinde

Bir resim gördüm
Çıplak ve aç bir çocuk
Kemikler derisine yapışık
Kollarını babasının
başına kenetlemiş
Kocaman gözleri
Yuvasından çıkmış

Ben insanlığımın utandım
İsa'dan bu yana ikibin
yılandın
İnsanların içgenc zulmünden
Atomun canalıcı külünden
Etopya'yı götürüyor hergün
Açlıktan bilerecek ölü
Bir o kadar da hasta, yaralı
Silah patronlarının yüzü gördü
Umudun uzayda yıldızlar savaşı

Siyah kara tenli idi
Asya'yı da da Afrikalı
Sen umutla sarılan kollar
Açlığa ve ölüme yollar

Bad Kreuznach'tan bir okur

Türkiye Postası

Münih İşçi Derneği Yönetim Kurulu

Türkiye Postası

Abone Fişi

Adı-Soyadı
Adresi

6 aylık (12 sayı) ☐
1 yıllık (24 sayı) ☐
Tarihi:

Ülkesi

Abone ücretini **Verenigung für Völkerverständigung und Solidarität**, Konto-Nr. 219-004090, BLZ 350 500 00, **Sparkasse Duisburg-Kaisersberg** hesabına yazınız ve bu abone fişi ile birlikte havale makbuzunuzu **Türkiye Postası Abone Servisi**, Moltkestr. 45, 4100 Duisburg 1 adresine postalayınız.

Bu abone kuponını 10 gün içinde (posta damgası geçerlidir) yazılı olarak başvurarak iptal edebilirsiniz.

Tarihi

İmza

Für Bundesrepublik
(Federal Almanya için)

ABBUCHUNGSVOLLMACHT
(Kontodan çekim vekaletnamesi)

Ich ermächtige Sie hiermit wiederholt die TÜRKİYE POSTASI Abonnementverwaltung von meinem Konto einzuziehen.
(Sizlere bu imzama her an geri alabilmek üzere TÜRKİYE POSTASI'nın abone ücretini kontodan çekme hakkını veriyorum.)

Beginn ab:
(Başlangıç tarihi)

Abbuchungsmodus:
(Kontodan çekme yöntemi)

Name, Vorname:

-jährlich ☐

(Soyadı, Adı)

-jährlich ☐

Strasse, PLZ, Ort:

-halbjährlich ☐

(Adresi)

-6 aylık ☐

Mein Bank/Postcheckkonto bei:

in:

(Bankam/postaçekontonun adı)

(Yeni)

Konto Nr.:

(Hesap numarası)

Bankleitzahl:

(Banka numarası)

Datum:

(Tarihi)

Unterschrift:

(İmza)

Abone bedeli

	F.Alm.	Belçika Danim.	Fransa	İngiltere Hollanda	İsviçre
6 aylık	30 DM	600 BF 120 Km	90,- FF	9,- £ 35 G	95 Kr
1 yıllık	60 DM	1200 BF 240 Km	180,- FF	18,- £ 70 G	190 Kr

Türkiye Postası: 15 günde bir çıkar **Herausgeber:** Vereinigung für Völkerverständigung und Solidarität c.V. Donaustr. 7, 1000 Berlin 44 **Verantwortlicher Redakteur:** A. Söylemezoğlu **Anschrift der Redaktion:** 4100 Duisburg 1, Moltkestr. 45 Tel: (0203) 340397 **Hauptverlag:** Informedia-4100 Duisburg 1 **Postkassen-45** **Druck:** Druckhaus WAZ GmbH & Co. Betriebs KG - 4300 Essen I, 219-004090, BLZ 350 500 00 **Sparkasse Duisburg-Kaisersberg Abone Kuponları:** Federal Almanya ve Berlin'de 6 aylık (12 sayı) 30 DM, 1 yıllık (24 sayı) 60 DM. **Temsilcileri:** Fransa-Paris Tel: 1-42597402 **İsviçre** Tel: 004127-235243 **Hollanda-Den Haag** Tel: 070-890 336 **İngiltere-Londra** Tel: 01-3816514 **Danimarka-Kopenhag** Tel: 01-707506 **İsviçre-Stockholm** Tel: 08-7401941

Neys, sıra geldi, yukarıya çıktı. Para demektir için sıraya girdik. Konsolos beyin yanakla oturan, bey hatır sordu. "Pek iyi sayılır, aşağıda saatlerce ayakta beklemek beni harabetti." dedim. "Hiç merak etmeyin hanımefendi, yakında yeni büroya taşınıyoruz. Orada çok güzel bekleme salonumuz var." Elbette sevindim bu habere. Tekrar aynı yere gelmemek için hemen adrese istedim. "Yok hanımefendi, gizli tutuyorum. Adresini öğrenmek isterseniz telefon et."

DUYURU

Türkiye Aydınlarıyla
Dayanışma Girişimi

Avrupa'da

EKMEK VE HAK

DİLEKÇESİ'nin

imzaya açtı

Daha fazla bilgi

İçin Girişim'e

başvurulabilir

Daha ne kadar göz yumulacak?

Yaz aylarında artan yaz ıslah ve tifo ölümlere yol açtı. Kayseri'nin Develli ilçesinde ıslah ve tifonun yaygınlik kazanmasına kanalizasyon atıklarına içme suyunun karışmasının yol açtığı resmen açıklandı.

Bu salgın sonucu ölenlerden bir de 13 yaşındaki kızkardeşim Dilek İsparta. Bu yarının umutlarının tek tek yokolmasına daha ne kadar göz yumulacak? Acaba beyler, pasalar bu umutları hiç düşündüler mi? Sadece benim kızkardeşim değil, bu ölenler dikkatsizlik ve bakımsızlıktan öldüler.

Servet İsparta
Hanover-FAC

Faşişler tarafından tüm demokratik kuruluşların protesto su yoluyla yoldu. Bu faşist kuruluş Yabancılar Haftası'nın temel ilkerleriyle bağdaşmadığı için uyarıyordu. Haftaya katılan 50' yi aşkın kuruluşun hepsi de bu kuruluşun katilmasını istemiyordu.

Nitekim Osnabrück şehri (CDU) kendini yalnız bulunca bu isteğe boyun eğmeye mecbur kaldı. Nitekim DGB, kiliseler araya sokuldu. Bunlar haftanın organizasyonunu üstlendiler. Böyle olunca da faşistler çağrılmadı. Birçok Türkiye'li dernek ve caminin de katıldığı güzel bir yabancılar haftası kutlandı. Katlim daha fazla oldu, hafta daha canlı geçti.

FAC-Osnabrück'ten
bir okuyucumuz

BULMACA

SOLDAN SAGA: 1. Egemen güçler tarafından ülkemizde varmış gibi gösterildi, aslında varolmayan ve halkın kendi kendini yönetmesi anlamına gelen Yunanca bir kelime - Vilayet, 2. Bilikler için çeşitli yollar ile elde edilen, koku ve ucuca sıvı - Haydut, hırsız, 3. Bir ilim, ya da bir halk adı - Genellikle insanları yasakladıkları yerlerde bulunan siyah veya siyah-beyaz renkli bir kuş, 4. (Tersi) Yundumuzda zaman ürünleri ile ilgili bir kuruluşumuzun kısa yazılışı - Bir tiyatro yaptırıp sahneye uygulamaya, ya da bir şeyi olduğundan değişik göstermek amacıyla hazırlanan düzen, 5. Bir harfin ince okunuşu - Değersiz ve hakir düşün, 6. Fırlatmak - Gereğinden çok yemek yiye, 7. İlham - Bir işi üstüne alma ve bu işi yapmak için verilen söz - (Tersi) Tutma organımız, 8. Soy, sop - Bir ilim, 9. Bir bayan adı - İşik sapma, 10. Bir bağlatı netesi - Kozalaklılardan, güzel kokulu yapraklarını kışın da dökmeyen, yuvarak kara yemeyen ilac olarak kullanılan bir ağaç - Çiğni.

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1. M.O.IV, yitirdi yaşamı ve Sirakusa kralı Dionysos'un nedimliğini yapmış olup, o dönemdeki krallığın ne kadar az ve tehlikeli bir iş olduğuna belirtmek için, başının üzerinde sadece bir tek ta kılına bağlı bir kılıcı altında kılıcı tutmuş ve bu şekilde şöhrati günümüze kadar ulaşmış olan kişisinin adı, 2. Mantık - Buğday başakları için oldukça zararlı bir böcek, 3. Bir ay adı - Kar, koca ve çocukların oluşturduğu, toplum içindeki en küçük bütün, 4. Kuyumcuların kılımlı 28 gramlık İngiliz ağırlık birimi - (Tersi) Argoda bir kimsenin, yolunu bulup hakkı olmadık halde sağladığı kazanç, 5. (Tersi) Asya'nın yüksek dağlarında yaşayan bir ceylanın karnı derisi altındaki bir bezden çıkarılan güzel kokulu madde - Bir çalgı, 6. Türk müziğinde bir makam adı, 7. Acı ifade eden bir ünlü - Büyük balıkları tırmakla kulanın, küçük balık biçiminde, kurşundan dökülmüş, ucu iğneli olar, 8. Elinden her vakit ulak telef kazarlar çıkan kişi - (Tersi) Gemi bağlama halatı, 9. Asya'da bir ülke - (Tersi) Derebeyi konağı, 10. (Tersi) Hint Okyanusunda bir körfez adı - Eskiden yazı yazmada kullanılan mürekkebi kurutmak için üzerine serpilten toz, 11. Hayal - Ekleme, ilave etme, 12. (Tersi) Amacına ulaşmış, erişmiş - Bir erkek adı.

GEÇEN SAYIDAKİ BULMACANIN ÇÖZÜMÜ

SOLDAN SAGA: 1. Kemaltürkler, 2. Is - Zurna - Ela, 3. Rekat - enA, 4. Krom - Emevi, 5. Risk - Kanun, 6. Asu - İlo, 7. Roka - Esas, 8. Ek - Dimag - Ela, 9. Lades - Kirgoz, 10. İkona - Albeni. **YUKARIDAN AŞAĞIYA:** 1. Kırklareli, 2. Esat - Sokak, 3. Koruk - Do, 4. Azami - Aden, 5. Lut - Si - Isa, 6. Tr - Ekleme, 7. Ünem - Oskaka, 8. Ranek - Ağıl, 9. Avans - Rb, 10. Lenin - Ege, 11. El - Us - Tin, 12. Raman - Maz.

İzmir'de politik göçmen olarak yaşadığı sırada yitirdiğimiz BANK-SEN Yönetim Kurulu üyesi Enver Türkoglu'nu ölümünün 1. yılında saygıyla anıyoruz.

Uğrarsa yolunuz eğer

Hey gidi donuk yüzlü Baltık hey,
Hey gidi yaba otu,
Sessiz, sakın koyalırla
Bir güzel deniz Marmara...
Tanır mısın çocuklarını fırtınanın
Beklenmedik bir anında kavganın
Beklenmedik bir anında
Veda etmeden düşerler ayakta...
Uzatan insan hakları diye elini
Uzatan uzatmasına ya,
Bilayr musun ki,
Kurt Şarlı' ağırların Şarklıdır
Bugün sende misafir...
Hey gidi, hey gidi dostlar
Fırsat tanımadın
Ve hiçbir yoruma gerek bırakmadan
Kısa ve yalın gelp geçiyor hayat...
Acıya istemeyen misafiri soframızın
Hayatta görmek istediklerimizin ardından
Ağıt yaktığımız sanılmasın
Sanılmasın bülüm reçetesi tuttuğumuz...
Dinere bir gün fırtına eğer
Dönmemek üzere karamlık çekilip
Alırsa eğer yerini güneş
Onlara borcunu ödemeli yaşam...
Ve uğrarsa yolunuz bir gün eğer
Uğrarsa İstanbul-Tokya'ya,
Kozlu mezarlığın unutmayın...
Unutmayın bir dakikalığına uğramayın
Unutmayın bir kızı karamlık yanınıza almayı,
Ve okşayarak karamlık
Koyun yavaşca başucuna,
Koyun başucuna karamlık
Okşayın,
Türkoglu Enver'i kucaklayın

ALİ SÜLEYMAN

Muhabirimiz Çetin Çavdar Köln'den bildiriyor SHP Genel Başkanı Erdal İnönü Köln'de işçilerle bir toplantı yaptı

Sosyalist Enternasyonal'in Bonn'daki toplantısına katıldıkları sonra, Halkçı Devrimci Federasyon'un konduğu olarak Köln'deki işçilerle bir toplantı yapan SHP Başkanı Erdal İnönü işçilerimizin çeşitli sorunlarını cevaplandırdı. Konuşmasına son ara seçimlerle ilgili bir analizle başlayan İnönü, devletin tüm olanaklarını, Devlet Su İşleri'nin, YSE'yi (Yol, Su, Elektrik) TRT'yi kullanan ANAP'ın bu na rağmen seçimlerden büyük oy kaybıyla çıktığını söyledi. DYP konusuna değinen İnönü, iki sağ partinin hem iktidar, hem muhalefet olamayacağını bunun kısa süreli bir oluşum olduğunu ve sosyal demokrat partilerin birbirlerini seçimlerden önce suçlamasına büyük bir seçmen kitlesinin yaklaşık olarak yüzde 20'si üzerinde kararsızlık yarattığını ve sosyal demokratları bölünmüşlüğü sosyal demokrat partilere büyük oy kaybettirdiğini söyledi. İşçilerden birisinin, "Ecevit de sağdır" diye bahsetmesini gülümseyerek karşılayan İnönü, SHP'nin kapsayın tüm sosyal demokratlara açık olduğunu, fakat zorla bir birleşmenin olamayacağını, fakat seçimlerdeki toplam oy oranının küçümsenmeyecek bir rakam olduğunu, örneğin, Zonguldak ve Gaziantep'te oyları bölünmesinden iki milletvekiliklinin kaybedildiğini söyledi. ANAP iktidarından birleşen, halkın büyük zorluklar, geçim sıkıntısı içinde olduğunu, gelecek seçimlerde SHP'nin mutlaka iktidarı kazanacağını inandığını belirtti.

İnönü'den sonra kürsüye gelen Halkçı Devrimci Federasyonu Başkanı Etem Ete, yabancı ülkelerdeki işçilerin dayanışmasından söz ederek, gelişmiş geçmiş tüm hükümetlerin sorunlarına eğilmediğini, ya buncu ülkelerdeki yaygın işçilerin ne görüştü olurlarsa olsun demokrat hakları için birleşmeleri bekliyor

rek, İnönü'den Türkiye'de oy kullanma hakkını istedi.
Etem Ete'nin konuşmasından sonra kürsüye gelen Erdal İnönü,

halkın sorunlarına cevap verdi. Cüneyt Canver'in dokunulmazlığının kaldırılmasıyla ilgili bir soruya, "Kuzuyu kurtlara yedirmeyeceğiz. Cüneyt Canver arkadaşımızla beraber parti olarak, tüm yolsuzlukların üzerine gideceğiz, hükümetten hesap soracağız" dedi. İşkence konusundaki bir soruya, "İşkenceye karşı ve yapımına da karşı" diye cevaplandırılan İnönü bu konuda fazla birşey söylemedi. İktidara gelirse NATO ile ilişkilerin nasıl olacağı ve uzun menzilli atom tokellerinin Türkiye'ye yerleştirilmesi durumunda partisinin diğer partilerden ayrıca nasıl bir tutum alacağı konusundaki bir soruya "Biz NATO üyesi bir ülkeye, NATO'ya karşı değiliz" diyerek, Türkiye'de uzun menzilli atom başlıklı füzerlerin olmadığını ve bu konuda birşey söyleyemeyeceğini belirtti.

Türk-İş 14. Genel Kuruluna hazırlanıyor

21-23 Aralık tarihleri arasında yapılacak olan Türk-İş 14. Genel Kurul hazırlıkları sürüyor. Ekim ayında başlayan kışım ayında da sürececek olan Türk-İş'e bağlı sendikaların merkez kongreleri yapıyor.

Türk-İş kongresi yaklaşırken, sendikacıların kongreye yönelik açıklamaları da basında yer almaya başladı: 32 bin üyeli ve 14 delegeli Bassen Sendikası Başkanı Metin Tiryakioğlu "Biz Türk-İş'e 1983'te girdik. Birlikten kuvvet doğar diye girdik. Ama bunu göremedik. Birlik sağlayacak daha ıleri bir yöneltimden yana tavır koyacağız. Selvin'in ekibini görmeliyiz. Buna göre karar verelim" derken, Sağlık-İş Başkanı Mustafa Başoğlu, "Yönetime yarı bir çehre kazandırılmadı" diyerek söyleyecek ediyor; "Dişçiler bir yöneltim. Miting bir yöneltim. Ama bunlar olmayorsa, hakları geri almak için başka yollar da var. Türk-İş'e gerekirse kendisi göre alabileceği bir yöneltim lazım."

Gün derginin ekim sayısında Ali Demirkan imzalı yazıda, Türk-İş'e bağlı sendikaların tübe kongrelerinin hazırlanma, delegeleri seçimi dahil yapılmadığı, delegelerin önünün ilanı edilmemişliği belirtiliyor.

Canver'in dokunulmazlığının kaldırılması isteniyor

Cüneyt Canver'e yeni bir tehdit

SHP Adana milletvekili Cüneyt Canver'in cumhurbaşkanına hakaret ettiği gerekçesiyle dokunulmazlığının kaldırılması isteniyor.

Anayasa ve Adalet Karma Komisyonunda kabul edilen bu kararın önümüzdeki günlerde meclis sunulması bekleniyor.

Milletvekili Cüneyt Canver, Özal yönetiminin, işkence uygulamaları, Güneydoğu Anadolu'da Kürt halkı üzerinde ki baskıları ve ordu üst yönetiminin rüsvet ve yolsuzlukların kamuoyunun gözleri önüne serilmesinde ve yürüklü gırtlara la meclis gündemine getirilmesinde katkılan olan Cüneyt Canver'in şimdi hükümete kellesi isteniyor.

Bilindiği gibi, başta Şahinkaya olmak üzere ordu üst yönetiminin yolsuzluklarını ortaya dökerken Türk Cumhurbaşkanlığı Konseyi tarafından de hesap sorunları gerektirildiği dile getiren Cüneyt Canver ve Fikri Sağlar, "Size bir ceme çarpaz" tehditlerine maruz kalmışlardır. Cüneyt Canver'e ceme çarpamaz. Çünkü bu tehditten tüm kamuoyunun bilgisine oldu. Ama başta bir saldırı planı ile karşı karşıya kaldı. "Dokunulmazlığın kaldırılması."

Böyle bir kararlar, hem Cüneyt Canver'in yarınları karıştırdı, hapsedilmiş planlarını, hem de dokunulmazlığı olmayan bir milletvekili siyaseti, onun geçti devlet dairesinde, inceleme ve araştırma yapmasının önünün kesilmesi hesaplanıyor. Cüneyt Canver'i millette-

kili olarak iş yapamaz hale getirmek amaçlanıyor.

Anayasanın Yasama Dokunulmazlığı başlığı altında yer alan maddede: "TBMM üyeleri, meclis çabımalanındaki oy ve sözlerinde, mecliste ıleri sürdükleri düşüncelerden, bunları meclis dışında tekrarlama ve açığa vurma kanunumu tutulmazlar" denmesine rağmen, hükümet kendi anayasasına bile aykırı davranarak, kendisi gibi düşünmeyen her kişiyi saldırılarına sürmektedir.

ANAP hükümetinin bu saldırısı da geri püskürtülmelidir.

Öte yandan, Adalet ve Anayasa Karma Komisyonunun SHP'li üyeleri bu konunun komisyonunda yeniden görüşülmesi için imza toplamaya girişiminde bulunurken, Cüneyt Canver yeniden görüşmeye karşı olduğunu belirterek öngereği imzalamadı.

Cüneyt Canver daha sonra Milletiyet muhabeirine yaptığı açıklamada, gruptaki konuşmasında en küçük bir hakaret sözünün yer almadığını sadece cumhurbaşkanını eleştirdiğini belirterek şöyle dedi: "Siz de okudunuz ben o konuşmayı her zaman her yerde yapmaya hazır ve yapacağım da. Söylenildiği gibi bir hakaret yok. Eleştiri dışına taşılması değil"

Aynı günlük komisyon kararında DYP'li Sabit Batumlu'nun da sahte evrak düzenlediği gerekçesiyle dokunulmazlığının kaldırılması isteniyor.

Ali SUVAR

Türkiye'ye nükleer füzeler yerleştirilmesi planlanıyor

Gazetemiz baskıya girerken 21-22 Ekim tarihlerinde İskoçya'da NATO Nükleer Planlama Grubu toplandı. Basında çıkan haberlere göre, toplantıda taktik nükleer silahların modernleştirilmesi görülmeyecek.

Toplantı öncesinde, İngiltere Savunma Bakanı **George Younger**'in konuyla ilgili Türkiye'ye yönelik ilginç açıklamaları oldu. Younger, NATO Avrupa Mütefak Kuvvetleri Komutanı **Bernard Rogers**'in önerileri doğrultusunda, aralarında **Türkiye**'nin de bulunduğu ülkelere nükleer füzelerin yerleştirilmesi kararının bu toplantıda ele alınacağını söyledi. Bilindiği gibi, geçtiğimiz ağustos ayında **Rogers**, **Stern** dergisinde yeralan demecinde Türkiye ve diğer NATO üyesi ülkelerin topraklarına **Pershing-2** ve **Cruise** füzelерinin yerleştirilmesini istemişti.

Türkiye Savunma Bakanı Zeki Yavuztürk'ün de katılacağı toplantıda tartışılacak olan konuyla ilgili

okarak Younger, "Rogers'in bu konuda NATO bakanlarını da olumlu bir yanıtlı alacağını eminim. Umarım Türkiye'ye sadık bilecek. Türkiye NATO'nun sadık bir üyesi. Zorlu konuları da Türkiye'nin üzerine düşeni yapmak isteyeceği sanıyorum" dedi.

İngiltere, Federal Almanya, Belçika, Hollanda ve İtalya'ya yerleştirilmiş Pershing-2 ve Cruise füzelerinin Türkiye'ye de yerleştirilmesine karşı Dışişleri Bakanı sözcü yardımcısı Sami Onur'un "İn dışında "böyle bir şey söz konusu değil" açıkladığı sözlerinin başka resmi kaynaklara yapılmadı.

ABD yardımlarının artırılması için talep edildiği şu günlerde Türkiye'nin ABD Büyükelçisi Şükrü Elekdağ'ın "ABD yardımları karşılıksız değildir" sözleri düşündürücüdür.

İstanbul'da International Herald Tribune gazetesi, Dış Politika Enstitüsü ve Atlantik Enstitüsü'nün ortaklaşa düzenlediği "Türkiye ve

kamı Etmem Ete, yabancı ülkelerdeki işçilerin dışlanmışlığından söz ederek, geçmiş geçmiş tüm hükümetlerin sorunlarına eğilmediğini, yabancı ülkelerde yaşayan işçilerin ne görüştürse olsun onunla demokratik haklar için birleşmeleri, haklarını savunmaları gerektiğini söyleye-

için başka yollar da
cek bir yönetim lazım.

Gün dergisinin ekim sayısında Ali Demirkan imzalı yazıda, Türk İş'e bağlı sendikaların şube kongrelerinin bazılarında, delege seçim dahi yapılmadığı, delege seçim gününün ilan edilmediği belirtiliyor.

DISK Yürütme Kurulu üyesi Maden-İş Sendikası Genel Başkan Vekili Kemal Daysal'la Türk-İş 14. Kongresi üzerine konuştuk.

Türkiye Postası: 21-23 Aralık tarihleri arasında Türk-İş'in 14. Kongresi toplanacak. Kongre öncesi bir genel değerlendirme yapabilir misiniz?

Kemal Düşünce: İçinde yaşadığımız koşullar nedeniyle kimi olaylar, taşıdığı kendi ağırlığına çok çok ötesinde bir öneme sahip olabilir. 28 Eylül ara seçimleri buna güzel bir örnektir. Bu on ilde yapılan bir "ara" seçim olmasına karşın cumhuriyet döneminin birçok genel seçiminin çok daha büyük bir önem taşıdı. Hem sonuçları, hem de potansiyel perspektifleri açısından. 21-23 Aralık 1986 tarihinde yapılacak Türk-İş 14. Kongresi de bugüne kadarki hiçbir kongresinde görülme-yen düzeyde bir önem taşıyor. Kongrenin önemi şundan kaynaklanıyor.

12 Eylül darbisiyle birlikte 6 yıldır süren diktatörlük koşullarının en büyük acısını işi simfizmişti. Olup bitenler üzerine bugüne kadar çok şey söylendi, yazıldı. Bunları yinelemek istemiyorum. Ancak iki noktanın altını çizmekte yarar var. Diktatörlük işi simfizimün dişe diş savaşlarıyla kısıtlı da olsa elde et, tiği tüm sendikak özgürlükler, demokratik hakları ortadan kaldırdı, gaspetti. Bu bir. İkincisi reel işi ücretleri son 6 yılda yan vanya azaltıldı.

Şimdi sorun şudur: 14. Kongreden sonra Türk-İş yukarıdaki kararlık tabloyu nasıl değiştirebilecek. Bunun için nasıl bir sendikal örgüt olacaktır. Diktatörlüğe uzlaşın, tekelilerin baskı ve saldırılarına bugüne kadar olduğu gibi bundan böyle de sessiz kalan, işçi sınıfının ivedi çıkarlarını boşlayan bir konfederasyon mu? Yoksa, gerekçer bir işçi örgütü mü?

Evren-Özal diktatörlüğü, tekel-ler ve bizatihi Türk-İş tepe yön-e-timini işgal etmiş san, uzlaşmacı kimi sendika ağaları statükonun korunmasını istiyor. Ama yüzler-ce işçi ve emekçi sınıf çıkarlarına

bağlı dürüst sendika yöneticileri ise, kaybedilenleri geri alacak sa-
vaşkan bir Türk-İş'i arzuluyor. İşte kongreye giderken ve kongre
sonrası birbirine karşı sadece iki
almaşık vardır. Ve almaşıklar bu
denli netleşmiştir.

Türkiye Postası: Bu açıklamaların doğrultusunda olumlu bir şekilde sonuçlanırsa Türk-İş nasıl bir örgüt haline gelebilir?

Kemal Daysal: Burada şu saptamayı yapmak yerinde olur. Yanlış anlaşılmalı ve hayale kapılınmamalıdır.

Türk-İş kuruluğundun gündümüze değin, kimi gel-giller ve farklı uygulamalarla birlikte genellikle sağ uylazıma bir sendikal politika sürdüürdü. ABD sendikacılığundun sınıgında emgiler "**partiler üstü sendikacılık**" anlayışıyla işçi ve sendikaların sürekli politik yaşamının dışına tutulmaya, demokratik özgürleştirilme savunulmasına gündüne alınmamasına çalışıldı. Bu anlayışa göre işçi tümeyle ve üyesi tüm sendikaları kapsayacak biçimde bir konkrete değişilceci bir hele Türk-İş'in DISK'e itadesini bulan "**sınıf ve fikir sendikacılığı**" konularını yükselteceğini bekleme, ummak ne olanaklı ne de er bir yaklaşımdır. Ama 14. kongresun sonra, tabandan yükseltilen ses kulak verem "ikbal" ve **karar sahibi olmasın**" talebi

sini sendikall anlayışta başa alan sendikall hak ve özgürlüklerin elde edilmesini savunan tabanın desteğiyle aktif bir toplu sözleşme savaşımı yürüten bir Türk-İş'in ortaya çıkması bugün hem olanaklı, hem de sınıf çıkarlarımız açısından paha biçilmez bir değerdedir.

Böyesi bir Türk-İş demokrasisinin kazanılmasında emperyalist dayatmaların boşa çıkılarak, barışçı bir dış politikanın sürdürülmesinde, ücretlerin günün koşullarına göre köklü bir biçimde yükseltilmesinde, demokratik bir iş yaşamının sağlanmasında, her kesim tarafından sözü duyulur.

Kemal Daysal

la dinlenen "demokratik bir güç"
kuşkusuz ülkemizin en etkili gü-
cü haline gelebilir.

İşte bugün Türk-İş'te ortaya çıkan "demokratik muhalefet" bu nu hedeflemeli ve bu hedefe ulaşmada en geniş sendikal güçleri bir platform etrafında toparlayacak esnek ama ilkel bir politika sürdürmelidir.

Türkiye Postası: Türk-İş kongresi öncesi bazı sendikaların kongreleri toplanıyor. Bu kongrelerin Türk-İş genel kuruluna etkileri ne olabilir? Durum nasıl geliyor?

Kemal Daysal: Henüz bazı sendikaların şube düzeyinde kongreleri yapıyor. Genel merkez kongreleri ise ağırlıklı olarak kasım ayı sonlarında başlayacak. Türk-İş kongresine gidecek delegeler de bu kongrelerde saptana-

Aynı günlü komisyon kararında DYP'li Sabit Batumlu'nun da sahte evrak düzenlediği gerekçesiyle dokunulmazlığının kaldırılması isteniyor.

caak. Bu nedenle çok somut bir değerlendirme yapmak şu anda olanaklı değil. Kaldı ki Türk-İş kongresi bilebildiğini kadanyla 400 civarında delegeden oluşuyor. Bu delegelerin muhtemelen büyük çoğunluğu da sendikaların merkez veya şubelerindeki seçilmiş yönetici kadrolarından oluşacaktır. Bu durum kuşkusuz tabandaki muhalefeti veya değişimin isteğini gücüne oranlı bir ağırlık olarak Türk-İş kongresine yansımsamı bir ölçüde frenleyebilecektir.

Ama şunu da gözardı edemeyiz. Şube düzeyinden gelen delegeler, tabanın izlenen sendikal politikaya ve bugünkü Türk-İş yönetimine gösterdikleri tepkiyi yakından görüyorlar, biliyorlar. Bu nedenle kongrede tabanın özelemleri doğrultusunda bir yaklaşım içine de girebilirler.

Mannesmann'da protesto eylemi

Mannesmann çelik tekelinin boru ve çelik üretimi alanlarında 6 bin 500 işçiyi çalıştıran ve şirketin planlaması 15 Ekim çarşamba günü Düsseldorf'ta düzenlenen yığmsal bir mitingde tekrar protesto edildi. Mannesmann işletmelerinde çalışan 9 bin işçinin katıldığı yürüyüş iki koldan başladı ve tekelin Ren nehri yakınındaki merkezi önünde

bitti. Yapılan mitingde IG Metall sendikası Yürütme Kurulu üyesi **Horst Klaus**'un yanısıra işçi ve sendika temsilcileri konuşmalar yaptılar.

İşten çıkarmaları protesto mitinginin 15 Ekim günü yapılmasının nedeni aynı gün tekel yönetiminin işçi temsilcisiyle bir sosyal plan üzerinde uzlaşılmasına çalışılması amacıyla bir uzlaşılma komisyonunun toplantı yapmasıydı.

İşten çıkarmalar gerçekleştiğinden fabrikada çalışan her dört işçiden bir, Düsseldorf'ta ise her üç işçiden bir işsizler ordusuna katılacak. Bu durumun bilincinde olan Mannesmann işçileri uzun süredir değişik biçimlerde direnişlerini sürdürüyorlar. Uyan grevleri, yürüyüşler toplu imza isteklerinin işleme yönetime teslim edilmesi bunlardan bir kaçı. Bu yürüyüşe de Mannesmann'ın Duisburg, Düsseldorf, Mühlheim gibi işletmelerinden işçiler fabrikalarında sadece finallerin donanması işi gerekli nöbetçi personeli bırakırken sonra her birlikte Düsseldorf'taki miting alanına geldiler.

Başka illerdeki çelik işletmeleri de Mannesmann'daki işçi arkadaşlarıyla dayanışma gösterdiler. Örneğin Arbed-Saarstahl işçileri gönderdikleri mesajda adı bir kapitalist önmek olan işyerlerinin yok edilmesi politikasına sert bir şekilde karşı çıktılar.

Mitingde yapılan konuşmalarda işten çıkartılacak 6.500 işçinin aileleriyle birlikte en az 20 bin kişinin bu çıkartılardan doğrudan etkilenileceği ve bu çıkartılma sonucunda olmayacağı vurgulandı. Ayrıca Mannesmann tekelinin daha birkaç yıl önce işçi sayısını dörtte bir oranında azalttığına dikkat çekildi ve işçilerin işine son vermenin çözüm yolu olmadığı, bunun sadece kârları yüksek tutmak için tezgahladığı belirtildi.

Yürüyüş ve mitinglerde çok sayıda yabancı ve özellikle Türk işçilerinin yer aldığı gözden kaçmadı. Miting sırasında konuştuğumuz bir Türk işçi fabrikanın yönetiminin yine tazminatla çıkışlar konusunda sıkı sıkıya tuttuğunu, yarı yıl önce, yabancı olsun tüm işçilerinin çıkışın işyerlerini birlikte savunmak olduğunu söyledi.

Belçika Türkîyeli İşçiler Birliği'nin düzenlediği panelde çeşitli konular ele alındı

Brüksel'de göçmen işçi sorunları paneli yapıldı

12 Ekim Pazar günü Belçika'da Saint Josef Salonu'nda yapılan Göçmen İşçi Sorunları paneline 150 kişi katıldı. İki bölüm halinde yapılan panelin, birinci bölümünde Belçikalı konuklar, ikinci bölümünde ise Türkîyeli göçmen işçiler konuştu. Panelin amacını açıklayan açılış konuşmasından sonra kürsüye gelen FGFB (Sosyalist Sendika) Göçmen Bürosu sorumlusu Ludo Antoin, "gerici Martens-Gol hükümetinin aldığı ekonomik önlemler en çok göçmen işçileri etkilemektedir. Bu nedenle de BTB'in düzenlediği bu panelin bölgeyi bir zamanda yapmasının önemi daha da artmaktadır" diyerek panele başlanırdı.

Belçika İşçi Partisi adına yapılan konuşmada da, göçmen işçilere yönelik işçi saldırıları değerlendirilerek, "bugün artık Belçika işçi sınıfının bir parçası haline gelen göçmen işçilere yönelik işçi saldırıları karşı çıkmak, kendisine demokrasiyi veren kişi ve kuruluşun aktif görevidir. Belçika işçi sınıfı Türkîyeli göçmen işçilerin Limburg maden ocaklarının kapatılmasına karşı verdikleri savaşına büyük değer biçiyor" dedi.

İkinci bölüm ise oldukça canlı geçti. Bu bölümde kürsüye gelen ve 8 yıldır Belçika'da işçi olarak çalıştığı söylenen bir işçi "Bu panelde kahvede elime geçen davetiyeyi görerek katıldım. Gündemde ele alınan konular, bizlerin can alıcı sorunları. Belçika'da ilk kez böyle bir girişim oluyor. Kürsüden gelen konuşmalar, politik düşüncemize olursun olsun bizleri heyecanlatıyor, sorunlarımızı ortaya çıkarıyor, gere-

kenleri yapmakta geciksek, yarınlar bugünleri aratacak" diyerek, birlikte olmanın önemine değindi.

Panelde, Belçika'daki 25 yıllık göç süreci, "Primi geri dönüş, İrkiçlik, Yerleşim hakkı ve konut sorunu, Eğitim sorunu, Bedelli askerlik, Vize konuları ağırlıklı tartışıldı.

Belçika'daki 25 yıllık göç sürecini ele alan konuşmada Türkîyeli göçmen işçilerin Belçika'ya geliş nedenleri ele alındı. Bugün işçiler arasında giderek artan kalıcılığa eğilimiyle birlikte eşit haklar için savaşın önemi üzerinde duruldu.

Panelde sözlü konuşmacılar çeşitli konulara ağırlık verdiler. Primi geri dönüş üzerine yapılan konuşmada, geri dönüşün gönüllü olması, 3 yıllık uyum süresi tanınması gerektiği ve aileleriyle dönmek istemeyen gençlere Belçika'da kalma olanığı tanınması istendi.

Bedelli askerlik konusunda BE-BAG'dan bir temsilci söz alarak faaliyetlerini anlattı, bedelin 100 bin Belçika Frangına indirilmesi istedi.

İrkiç ve ayrımcı politikaların ortaya seren uygulamaların anlatıldığı panelde eğitim konusu da ele alınarak, fırsat eşitsizliği, analitik eğitimi sorunları tartışıldı.

Panelin kapanış konuşması ise "Göçmen İşçi Sorunları Hararet Komitesi" adını kürsüye gelen konuşmacı "göçmen işçilere yönelik politikası olmayan Belçika hükümeti aradan geçen 25 yılın zaman

hâlâ bizleri 'misafir işçi' olarak görüyor. İkinci nesil yetiştii Belçika'da, işçilerimizin bir kısmı burarlarda e alıyor, işyeri alıyor. Artık bugün Belçika'da sal işçilerden oluşan bir azınlık değil. Ev kadınları, okullarda okuyan çocuklarımız, esnaflar, öğretmenler, din adamlarıyla sosyal ayrılmaları uğradık. Her 9 kişiden birinin göçmen işçi olduğu Belçika'da ekonomik ve politik her karar bizleri ilgilendiriyor. Bizler işçi sınıfının bir parçasıyız.

Bu panelimizde gelecek için olumlu bir adım atıldı. Bugün görüşürüz ki, bizi birleştiren konular ayrıntılardan çok daha fazla. Bu nedenle yakın bir gelecekte çok daha güçlü bir Göçmen İşçi Konferansı'nın yapılmasına ön adım oluşturan bu panelimizin şimdiden başarılı olduğunu söyleyebiliriz."

riz," diyerek konuşmasını bitirdi. Göçmen işçi sorunları paneline Willy Bastin Charleroi Sosyalist Federasyon Genel Sekreteri Aime Locraix FGFB Bölge Sekreteri Mohammed Mokranı FGFB Yabancılar Servisi Sorumlusu, Bruno Ducollet Yabancılar Sosyal Kültür Merkezi Başkanı, Ernest Glin Avrupa Parlamentosu Milletvekili, Kültür Dairesi Müdürü ve Selcane Caltı Demiş mesaj yollararak başarıları dilediler.

Konferansa Batı Avrupa ülkelerinden sendikacılar, TÖB-DER yöneticileri ve üyeleri, bilim adamları, eğitim uzmanları katıldı

TÖB-DER ve GEW uluslararası konferans düzenledi

zabancılara işçiler halinde tanyak-
na gerveki, ancak bir sönmü-
lar politikası isteyen ülkeleri kabul
edilerek, kamuoyuna sunuldu. 24
Eylülde biskikeli ve yaya olarak
Bern'e yüründü ve 27 Eylül günü
Bern'de bir protesto mitingi yapı-
ldı.

Dörtüncü gün İsviçre ile ya
bancının katıldığı miting protestan
rahip Alain Wyley'in "Herseyden
önce Avrupa demokrasilerinin,
üzeltile İsviçre'nin güttükçe ser-
leşen acımasız sığınmacı politikası
karşısında özlütümü dile getiri-
mek istiyorum" sözleriyle başladı.
Bern kanton milletvekili Barbara
Gürner konuşmasında gelişmiş
ülkelerle geri kalmış ülkeler ara-
sındaki ekonomik ilişkilerin geli-
mişlerden yana ağır bastığı, İsvi-
ce'nin diktatörlüğüne, devletleri-
kelerini devlet garantisi vererek ekono-
mik ilişkilerini geliştirdiğini,
zindanlarda 40 bin politik tutuk-
lu bulunan Türkiye'nin bütün bir
örneği olduğunu söyledi.

Yazar Alfred A. Hasler de yaptığı
konuşmada 2. Dünya Savaşı'nı
Ausschwitz, Majdanek, Treblinka
gaz odalarını hatırlatarak "Açık-
lan, diktatörlük baskılarından kaçıp
bize sığınan insanlara karşı yarı
sabah kalktıgımız yüzümüzün
kuzamasını istemeyorsak, bugün
üzümüzize düşenleri yapmalıyız"
dedi. Miriam Mabebe ve René Bar-
det ve Doğan Yıldırım insanları
sevgi ve kardeşliğe davet eden
sarıları çıkıldılar, söylediler.

1985 Nisanında sığınma yasa-
sının revizyonu uğratılması ve ya-
bancu dışı partiğin çarkı noktası
yabancı gürçanlığı ilerleme ka-
ydetmesi üzerine harekete geçen ba-
cı aydınlar Chartre 86'da bir istem-
ler belgesini imzaya attılar. Şu
sürede bine yakın tanınmış isim,
60 kilise, partide kamuoyu örgüt-
ke imzalar. Chartre 86'nin de-
tesikleri MODS (Açık demokratik,
ve dayanışmacı bir İsviçre hareketi)
adıyla örgütlenerek eyleme
geçtiler.

Aaaran'da yürüyüş

8 Ekim günü de İsviçre'nin Aa-
ran şehrinde bulunan politik sığın-
macılar yaşam koşullarının iyile-
ştirilmesi için bir günlük açık ge-
ri yürüyüş yaptılar. Yetkililerin ya-
şam koşullarını düzeltmelerine dair söz
vermeleri üzerine yürüyüş
sona erdirildi.

Referanslar

TÖB-DER ve GEW uluslararası konferans düzenledi

(TÖB-DER) Tüm Öğretmenler
Birleşme ve Dayanışma Derneği
ve GEW (Federal Almanya Eğitim
ve Bilim Sendikası'nın ortaklaşa
düzenledikleri "Türkiye'de De-
mokrasi ve Öğretmenlerin Örgüt-
lenme Olanakları" konulu ulus-
lararası konferans, 3-4 ve 5 Ekim
tarihlerinde, Köln yakınında
Bergisch-Gladbach'da yapıldı.

Uluslararası Konferansa Batı
Avrupa ülkelerinde ulusal ve
uluslararası sendikalar, TÖB-DER
Dış Büro yöneticileri ve yurtdışı-
na çıkarak zorunda kalan TÖB-
DER'li üyelerden bazıları DİSK ve
DİSK'e bağlı sendikalar, başta Ser-
ver Tanilli olmak üzere bilim
adamları ve eğitim uzmanları ile
Batı Avrupa ülkelerinde çalışan
Türkiye anadili öğretmenleri katıl-
dılar.

Konferans anında yapılan çö-
riletiler Türkiye, Almanya ve İngi-
zile dillerinde yürütüldü.
Konferansı, TÖB-DER Genel
Başkanı Gültekin Gaziözü Türkiye
ve öğretmenleri adına selamlaya-
rak açtı.

"Şu anda bütün Türkiye öğre-
tmenlerin gözü konferans üzerin-
dedir. Bu konferansa alınacak ka-
rarlar, bu kararlara hayata geçiril-
mesi için yürütülecek çalışma-
lar, son derece önemlidir. Çünkü
Türkiye'de 12 Eylül 1980 askeri
darbesinden sonra, öğretmenlerin
her türlü yasal örgütlenme hakları
yok edilmiştir.

Konferansımızın konusu "Tür-
kiye'de demokrasiyi" de kapsıyor
ama bu kimseyi yanıltmamalıdır.
Hemen belirtelim ki, Türkiye'de
demokrasinin asgari koşulları bile,
bugün hala yürütülebilir değildir.
1982 Anayasası açısından, zorla da-
yatılan, insan temel hak ve özgür-
lüklerini tanımayan bir belgedir.
Bu anayasaya dayalı olarak çıkar-
ılan diğer yasalar, örneğin "Der-
nekler Yasası", öğretmenlere örgüt-
lenme hakkını yasaklamaktadır.
Böyle bir konferansın yapıl-
mında örneği yoktur.

Türkiye öğretmenleri yaklaşık
70 yıldan beri örgütlü mücadele
veriyorlar" diyen Gaziözü, "Tür-
kiye'de öğretmenler, (büyük ço-

ğunluğuyla) antiemperyalist, anti-
feodal, antilekel, antisovyetist ve
antifasist tutum içinde olagelmis-
lerdir. Öğretmenlerin böylesine
ilerici nitelik taşımaları, onların
sınıf kökenlerinden ve aydın ka-
rakterlerinden kaynaklanmaktadır
"diğer" dedi. Bu nedenle, "gö-
revlerinin okul ve öğrencilerle sı-
nırılmadığını, çevreyi ve toplu-
ma değıştirmek" olduğunu görme-
lerinden egemen güçlerle çatıştık-
ları, nitekim bir eski Milli Eğiti-
mî Bakan'ın "Öğretmenlerin alfa-
be öğretmesin, hesap kitap öğre-
tmesin" diyecek çatışmanın özü-
nünü açığa vurduğuna belirtti.
Bu temel nedenle 12 Eylül rejii-

minin TÖB-DER'i kapatmış,
mallarına el koyduğuna, iki yön-
eticisini işkenceyle öldürdüğünü,
onlarcasının herbirini 9 yıla varan
ağır cezalar cıptırdığını, 200 bin
öğretmenin mesleki demokratik
örgütü TÖB-DER'i kapatmış, on-
bircerce öğretmen ve eğitim üye-
sinin mesleklerine son verdiğini,
bir o kadarcına da mesleklerinden
aynımlar zorunda bırakıldığını söy-
leyerek, öğretmenlerin bugün in-
giz, göz, göz, zor koşullar altında
bulunduklarını, faşist terör altında
olduklarını, bugün bir öğretmenin
ortalama maaşının 150 mark iken,
orta durumda bir evin aylık kira-
sının 200 markın üzerinde bulun-
duğunu söyledi.

TÖB-DER tarafından hazırla-
rak konferansa sunulan ve kon-
ferans boyunca tartışılan bildirilerin

konuları şöyleydi: Uluslararası an-
laşılmalarda öğretmenlerin örgüt-
lenme hakkı, Türkiye öğretmen
hareketinin kısa tarihçesi, TÖB-
DER hakkında aplan davalar, öğre-
tmenlerin mesleki sosyal ve politik
durumu ve Türkiye'de öğre-
tmenlerin ve yüksek eğitim üye-
lerinin durumları ve örgütlenme
olanakları. Ayrıca Prof. Dr. Server
Tanilli'de anayasa hukuku apsin-
dan Türkiye'de insan hakları ve po-
litik durum konulu bir bildiri sun-
du.

TÖB-DER'in kuruluşunun 15.
yılı kutlaması şeklinde geçen
konferansa Batı Avrupa'dan çok
sayıda sendikacı katıldı. Konferan-
sa katılarak Türkiye öğretmenleri
dayanışma ve desteklerini gös-
teren sendikalar ve temsil ettik-
leri sendikalar şunlar: Alain Mou-
cheu-İFTTU-Uluslararası Hür Öğ-

retmen Sendikaları Federasyonu, Jaac Adams-ETUCE-Avrupa Öğre-
tmenler Sendikası Komitesi, Jean
Claude Barbard-WCOTD-Güney
Öğretmen Örgütleri Birliği, Guy Le
Neouantic-FEN-Fransa Öğre-
tmenler Ulusal Federasyonu, Geor-

ge van Weevel-ACOD-Belçika Ge-
nel Kamu Hizmetleri Sendikası,
André Dumont ve Turgut Ersoy-
ABOP Hollanda Eğitim Görevli-
ni Genel Sendikası, Thers Bode-
SEW Lüksemburg Eğitim ve Bilim
Sendikası, Aad Wass Assenba-
ve Olav Egeen-NL-Norveç Öğre-
tmenler Birliği, Jürgen Lindholm-
SFL-İsviçre Branş Öğretmenleri Bir-
liği, Dieter Wunder-GEW-Genel
Başkanı ve Joachim Albrecht-GEW-
Almanya Eğitim ve Bilim Sendi-
kası.

Konferans sonunda kamuoyuna
apılan sonuç bildirgesinde 1982
Anayasası, 12 Eylül'den sonra çı-
kan baskıcı yasalar mahkum edile-
rerek, Türkiye'de demokrasiye do-
nüşün ancak demokrasiden yana
güçlerin birliği ve ortak mücade-
leyle faşist iktidar yırtılması gerek-
selebileceği belirtildi.

Eğitimin demokratikleştirilmesi
için bildirgede şu güncel talepler
vurgulandı:
TÖB-DER üzerindeki yasa-
ların kalkması ve gaspedilen mal-
ların geri verilmesi.

Eğitim emekçilerine grevli,
toplu sözleşmeli sendika hakkı
- Zararı uğrayan TÖB-DER'li-
lerin kayıplarının karşılanması.
- YOK'un lağvedilmesi, üniver-
site özgürlüğünü ve bu yüzden gö-
revlerini yitirenleri geri dönmeleri-
nin sağlanması.

- Eğitimcinin yönetime ve sis-
temde irkçı, soven, faşist ve as-
similasyoncu niteliklerin anndırıl-
ması. Kört dili üzerindeki yasa-
ların kalkması.

Beni işkenceye Kanada'dan gelen telgraf ayakta tuttu

Konferansa Türkiye'de TÖB-
DER üyesi oldukları için işken-
celerden geçen iki öğretmenin
konuşmaları ilgiyle izlendi. Bu
konuşmaları sonra söz alan
GEW Genel Başkanı Dieter
Wunder, öğretmenlere teşekkür
ederek, Gültiekin Gaziözü'yla
birlikte konferans sonuçlarını
ve Türkiye'de demokrasi olmadı-
ğını açıklayacaklarını söyledi.
Diğer ülkelerden sendika temsil-
cileri de ülkelerinde kamuoyuna
bildirileceklerini ve dayaniş-
mayı yükseltme yolunda ellerin-
den geleni yapacaklarını de-
ğertirdiler. Aşajda Turan Yılmaz ve
Mustafa Deprem'in konuşma-
ları yayınıyoruz.

Turan Yılmaz

"40 gün işkence gördüm. TÖB-
DER kapatıldıkdan sonra 5 yıl il-
legal yaşadım. 1985 Haziran'da
yakalandım. 40 gün arızlıksız iş-
kence gördüm. Onları anıtlamak
istemiyordum. Esim, 5 ve 8 ya-
şlarındaki çocuklarımla işkence gö-
r-

düler. Bizi içerde en çok sevindi-
ren uluslararası dayanışmaları
duydum. İşkence, aşkda iken
benim Hristiyan olup olmadığımı
soruldu. Bana, Kanada Kilseler
Birliği'nden benimle dayanışma-
larını bildiren bir tel gelmiş, onun
çin soruyormuş. Anladım ki
yalnız değilim. Kendimi topladım.
Beni bu tel ayakta tuttu. Dayanış-
ma gerektiler. Türkiye demo-
kratik öğretmen hareketi dayaniş-
maya gerek duyuyor. Öğretmen-
ler ya işkence altında ya da il-
legal yaşıyor. İlegal çalıştıkça çok
ağır koşullar altında yürütüldü.
Kimileri pazarcılık yapıyorlar.
Uluslararası örgütlen TÖB-
DER'in yanında olması beni se-
vindirdi. Türkiye demokrasise
geçmiş değildir. Türkiye'de polis
devleti var. İnsanlar sokaktan
polislerce kapınıyor ve işkenceye
tabi tutuluyor. Ben böyle kapı-
rdım. 1985'te 40 gün işkence gördüm.
Daha önce yakalanlarımda
100 gün işkence gören oldum.

Yapılan araştırmalar göstermek-
tedir. Türkiye baskı her yö-
nüne sürüyor. Bir polis devleti-

dir. Emekçiler, aydınlar ezgi al-
tında."

Mustafa Deprem

"Yargılanan 64 TÖB-DER yön-
eticilerinden biriyim. Bugün,
Türkiye'de demokrasise geçildiği
teranenin sürüyor. General Ev-
ren, "Biz İktisat Mahkemeleri
kumadık" diyor. Ama Şıkıyöne-
tim mahkemeleri, iktisat mah-
kemelerini fersah fersah geride
bıraktım.

Cezaevlerinde can güvenliği
göz. Terör bizzat devlet tarafın-
dan uygulanıyor. Terör devletin
günlük uygulamasıdır.
Mamak Cezaevi, Nazitoplama
kampları atarak ölçüde kötü-
dür. Kafeste 24, 48, 72 saat sü-
retiler insanlar işkence ile ehi-
letiliyorlar. Mamak'taki ikinci
gün dayaktık. Ellerimiz dayakta
nasır bağlamıştır. İki demirli lastik
sopalıarla dövülmüş. Bu,
Mamak'taki bütün insanlara ya-
yılanıyor.
Biz çocukları her sabah, "Tur-

küm, doğrudum..." diye başlayıp
"Ne mutlu Türküm diyene" diye
biten bir ant içtirirdik. Bu bana
6 saat süre ile öğremin yapı-
nada askerler tarafından öğreti-
meye çalışıldı. Bunu can güvenli-
ğinin yokluğuna kamuoyuna içi-
ni söylüyordum. İnsanlar gece polis
tarafından ya da komiserlerle
her an bilmeyen yerlere götü-
rülür. İşkence görürleri ya da öldü-
rölürleri.

Dışarı çıkınca hep izlenildik. İ-
verilmeli. Dize hiçbir kamu ku-
rumunda iş verilmiyor. Fiyislen-
yor. Evimde polis karakolu ku-
rultu. Bütün bunların izlenir ka-
nı altatı. Ama şu anda ocu-
ğum geceleri uyuyamıyor. Bunu
acuma duyusuy yaratmak için de-
mokrasiye geçmek olduğu de-
ğil, bunda yönlendirilmekte ol-
duğundan uymak için söylüyor-
rum. Seçimler bir senaryodur.
Türkiye'de Adana'da öteye ge-
mezsiniz. Knazıtsanız ya-
saktır. Kört halkı yasama yapı-
yor. Heyecanımı bağışlayın daha
fazla konuşamayacağım."

Dünya Barış Kongresi, 133 ülkeden yaklaşık 2400 delegenin katılımıyla Kopenhag'da toplandı

Türkiye barış hareketi de Danimarka'da temsil edildi

Dünya Barış Kongresi 133 ülkeden gelen yaklaşık 2400 delegenin katılımıyla Danimarka'nın başkenti Kopenhag'da 15-19 Ekim tarihlerinde yapıldı. Atom denemelerinin derhal durdurulması ve Yıldızlar Savaşı çalışmalarına son verilmesi istemyle çalışmalarına başlayan kongrenin başkanlığı Danimarka'nın çeşitli ülkelerde elçiliği yapılmış olan Hermod Lannug yaptı. Türkiye barış hareketi kongrede gerek Türkiye'den gelen, gerekse yurtdışındaki göçmenlerin oluşturdukları delegasyonlarla başanlı bir şekilde temsil edildi.

Dünya Barış Kongresi'nin çalışmalarını yedi ayrı grup çerçevesinde yürüttü. Barış ve adalet, silahsızlanma, barış ve kurtuluş hareketleri, barış ve insan hakları, barış ve insan ihtiyaçları, barış içinde bir yaşam ve barış ve tekeller başlıklar altında toplanan komisyonlarda dünyanın her köşesinden ve farklı politik görüşlerden insanların iki gün boyunca birlikte barış konusunu diğer sorunlarla bağ içinde ele aldılar.

Kongrenin üçüncü gününde oluşturulan forumlarda güncel sorunlar ele alındı. Bu bölüme nükleer

leer denemelerinin durdurulması, uzayın silahlandırılması, bölgesel çatışmalar, Avrupa güvenliği, Akdeniz güvenliği, nükleer silahların arındırılması, silahsızlanma ve yumaşma konuları tartışıldı.

Dördüncü gün yapılan grup çalışmalarında ise çeşitli il ve meslek gruplarının sorunlarının çözümünün silahsızlanma ile ilişkisi görüşüldü ve çeşitli alternatif öneriler sunuldu.

Barış girişimleriyle dikkati çeken dört kıtadan altı ülkenin delegeleri (İsviçre, Hindistan, Yunanistan, Tanzanya, Meksika ve Arjantin) kongrede atom denemelerinin durdurulması ve Yıldızlar Savaşı'nın son verilmesine yönelik bir imza kampanyası başlattılar.

Dünya Barış Kongresi'ne Türkiye'den Türk Tabipler Birliği Genel Sekreteri Dr. Uğur Cilasun, bilim adamı ve yazar Haluk Gerger, atom mühendisi Prof. Tolga Yarmar, Hak-İş Genel Başkanı Necati Çelik katıldılar. Türkiye Avrupa'da Barış Yitimi Destekleme Komitesi delegeleri arasında ise Barış

Derneği Genel Sekreteri Enis Coşkun, sendikacı Mehmet Karaca, Cahit Baylav, yayıncı Doğan Gürsev, eğitimci Yüksel Selek, hekim Dr. Bülent Tarakçıoğlu, gazeteciler Filiz Kardam, Erhan Özçelik, Mahmut Değer, Yazar Fakir Baykurt FİDEF G Başkanı Hasan Özcan, Londra Halkçı Sekreteri Sadettin Yumusak, FAT G Başkanı Mahmut Erdem, İKD yöneticileri Ayşe Coşkun, Zühal Kılıç, İGD yöneticisi Haluk Tan İçpeki, Avustralya'dan öğretmen Müammer Toprak ve İsviçre'den Barış Derneği Başkanlık Divanı üyesi Yusuf Çizmeçi yer aldılar. Batı Avrupa'daki göçmen işçilerinin örgütleri DİBAF, KOMKAR ve Milli Göçleri Teşkilatları da kongre delegeleri arasındaydı.

Geriye bir kaç kişinin kongre çalışmalarını engellemek çabaları kongre delegelerinin birlik içinde karşı çıkışları sonucu başarısızlıkla sonuçlandı ve kongre günümüzün en karmaşık konularını dayanışma içinde tartışarak başlarıyla sonuçlandı. Karışık plenumundan sonra delegeler Kopenhag'da yapılan barış yürüyüşüne katıldılar.

• Konferansa gelen mesajlardan

RAJIV GANDİ

Buğün başlıca güçleri her kıtada aktif çalışıyorlar. Hindistan nükleer yokoluşu için dünya nüfusunun üçte birini ürettikleri için barışın önemini vurguladılar. Kopenhag'daki Dünya Barış Kongresi'nin başlıca temellerini güçlendirecekleri ve nükleer silahların yok edilmeği güni daha da yakınlara taşıyacakları ümit ediyorlar. Biz bu yüce davaya kendimizi tam karlılığıyla adanıyoruz.

PEREZ DE CUELLAR

Günümüzde insanlığın herkeze bilinen karmakşık sorunları vardır. Yoksulluğun yeni bölgele kayması engel olabiliriz. Atom denemelerinin durdurulması karan büyük önem taşımaktadır, nükleer silahların yok edilmesi için bir yol bulmak zorundayız. Kolektif güvenlik sisteminin yeniden inşası için yeni çabalara gereksinim vardır. Barışın ekonomik ve sosyal boyutları da gözardı edilemez. İnsan hakları daha da geliştirilmeli ve evrensellik kazanmalıdır, ırkçılık ve ırka dayalı ayrımcılık yok edilmelidir.

ABD halkı artık "Ruslar geliyor" görüşüne kuşkuyla bakıyor

Türkiye Postası: Reykjavik zirvesinden sonra silahsızlanma ve bir başka zirve görüşmelerinin perspektifleri nasıl görünüyor?

A. Guarisco: Bizim örgütümüz Reagan yönetiminin iltisadına geldiğinde hiçbir silahsızlanma adımı atmadığını 1983'de kamuoyuna duyurdu. Bu nedenle, zirvede alınan sonuç benim için bir sürpriz olmadı. Reagan yönetiminin aynı sözleri tekrarlama ve laf kalabalığından başka bir şey beklemiyorum. Silah kontrolü bu yönetimin işi değildir. Onların işi baskıdır. Reagan yönetimi Amerikan halkını da baskı altında tutuyor. Reagan'ın Amerika'yı içine soktuğu durum gerçekten, utandırılacak bir durumdur.

Türkiye Postası: SDI konusunda ne düşünüyorsunuz?

A. Guarisco: Bizim açmazdan bu aptalka bir projedir, çalındır. Önce, bilyon paralar yatırıyor, ondan sonra da "Arak durumumuz çünkü bu kadar para yatırdık" diyorlar. Bu lafları da çok dinledik. Vietnam'da da durum aynıydı. Önce asker gönderdiler, sonra "Bu kadar kişi gitti, artık iş bitirmeden çekilmeyiz" dediler. SDI için de aynı şeyleri söyleyecekler. SDI'yı durdurmak yalnızca ekonomik açıdan değil, kafamızın, yüreklerimizin açısından da daha iyi olurdu. Bu da uluslararası dayanışmayı gerektiriyor. Artık onu yalnızca ABD'de durduramayız. Çünkü Reagan dünyayı doluyor. Japonya'dan Avrupa'ya nükleer etkileri yayıyor. "Hissas daha da artacak."

Öte yandan 50 bin kişi New

York'ta sokaklarda yanyan, Akla hastası, tedavi görmesi gereken insanlar sokaklarda geziniyor. Kann içinde sürüştü yapı gökyüzünde SDI projisinin nerede olacağını seyrediyorlar.

Türkiye Postası: Sovyetler Birliği yeni adımlar atmalı, yenitavizler vermemi mi?

A. Guarisco: Ben şuna inanıyorum. Sovyetler Birliği şimdiye dek o kadar çok şey yaptı ki, artık başka adımlar atmasına gerek yoktur. Eğer moratörüyü sürdürür ve barış hareketine bir olanak tanarlarsa bu durumda uluslararası düzeyde prestiji daha da yükselecektir. Kışkırtıcı değilim şu ki, tarih Gorbacov'un imisi barış yapan "peace-maker" olarak geçecek. Sovyet halkının da yalnız kendi çıkarını değil, tüm halkların iyiliğini düşünme tavını göttükçe daha iyi anlaşılıyor. Çünkü Gorbacov attığı adımları Sovyet halkından gelen destek ile alıyor. Şimdi dünya Sovyet halkına bir başka gözle bakıyor.

ABD'de son 18 aydır yapılanlar karşısında insanlar artık 1945'ten beri sürdürülen "Ruslar geliyor" görüşlerine kuşku ile bakmaya başladılar. Bu nedenle önemli olan Sovyetler Birliği'nin yapacağı tekiflerde geri adım atmasıdır olduğuna inanıyorum.

Türkiye Postası: Zirvenin sonucu ABD halkı tarafından nasıl karşılandı?

A. Guarisco: O anda yoldaydım. Ancak, çeşitli şehirlerdeki temaslarımızdan öğrendiğim kadarıyla, çok bilüştü bir başarı kırkılana yok.

EDWARD KENNEDY

Ben milyonlarca Amerikalıyla birlikte isteklerinizin kabul edilmesi için karşı konusunuza katılıyorum. Barışın amacı kararlılığın desteklenmesidir. Ve bu toplantının sonuçlarını merakla bekliyorum. Eski bir halk şarkısının deyişine "yürekerimizin derinliğinden inanyonuz, bir gün barışacağız".

Foto: Armut Wich

Anthony Guarisco, ABD'de 1983 yılında kurulan Uluslararası Atomzedeler Birliği'nin uluslararası müdürü. Atomzedeler Birliği ıranyum maddelerinde, nükleer maddelerin üretildiği laboratuvarlarda ve nükleer testlerin yapıldığı alanların yakınlarda oturan ve atom ışınlardan sonucu sağlığını yitiren insanların kurtuluşu bir öngör. Uluslararası Atomzedeler Birliği'nin 5 bin üyesi var ve tanınmış uluslararası kuruluşlarla sıkı işbirliği içinde. Bunların arasında nükleer silahlanmanın durdurulmasını yönetici Amerikan "Freeze" hareketi ve Hiroşima felâketlerinin örgütü Hibakushas bulunuyor.

Sovyetler Birliği Komünist Partisi Genel Sekreteri Mihail Gorbacov'un Sovyet televizyonunda 14 Ekim 1986'da yaptığı konuşmanın tam metnini yayınlıyoruz

Nükleer silahlardan arındırılmış bir dünya hedefi önümüzde duruyor

Biliyorsunuz ki, ABD Devlet Başkanı Ronald Reagan ile İzlanda'da yaptığımız görüşme, önceki gün, yani pazar günü sona erdi. Görüşmeden sonra, sonuçlarıyla ilgili bir basın toplantısı yapıp televizyondan naklen yayınlandı. Burada yaptığımız konuşmanın ve gazetelerin sorularına verdiğimiz yanıtların metinlerini yayınlanmıştır. Yurda döndüğümde görüşmenin nasıl geçtiği ve bizim Reykjavik olayını nasıl değerlendirdiğimiz hakkında bilgi veremeyi görev saymaktayım.

SBKP MK Politik Bürosu biraz önce sona eren oturumunda, İzlanda'nın başkentindeki görüşmenin sonuçlarını ele aldı. Yarın bir açıklama yayınlanacak ve parti yönetiminin bu önemli politik olayı, kamımızca, sonuçları uluslararası ilişkileri uzun bir süre etkileyecek olan bu olayı nasıl değerlendirdiği bu açıklamada dile getirilecektir.

Reykjavik öncesinde, beklenen olayla ilgili olarak çok şeyler söylendi ve yazıldı. Benzer durumlarda genellikle yapıldığı gibi, birçok tahminlerde ve değerlendirmelerde bulunuldu. Bu, doğaldır. Bu kez spekülasyonlar da yapıldı. Şimdi görüşme bittikten sonra, sonuçların kamuoyunun dikkat merkezinde bulunuyor. Herkes ne olduğunu, orada nelerin olup bittiğini, görüşmeden sonra dünyanın durumunun ne olacağını bilmek istiyor.

Biz, Reykjavik görüşmesinde dikkat merkezinde dünya politikasının temel sorunlarının, silahlanma yarışının durdurulmasının ve nükleer silahsızlanmanın alınması için çalıştık. Aslında da öyle oldu. Bu konuda hiçbir bu kadar ısrarla davranmadık. Diğer ülkelerde, bunun nedeninin bizim iç zorluklarımız olduğu yolunda sık sık sesler duyuluyor. Batının hesaplarında, Sovyetler Birliği'nin eninde sonunda silahlanma yarışını ekonomik bakımdan taşıyamayacağı, çökeceği ve Batı'nın karşısında direceği gibi bir rol oynuyor. Sovyetler Birliği'ne biraz daha baskı yapılmalı, Sovyetler'e karşı üstünlük sağlayacak konumlar daha da güçlendirilmeliymiş. Nitekim bu, ABD Devlet Başkanı'nun görüşmemizden sonra yaptığı konuşmada da iştili. Ben daha önce de defalarca aynı söyleme fırsatı bulmuştum. Bu planlar yalnız çürük temeller üstüne kurulu olma riski taşıyor, aynı zamanda tehlikelidirler, çünkü bu planlar büyük felaketlere götürecek politik kararlar taşıyabilmeler.

Biz kendi sorunlarımızı başkalarından daha iyi biliyoruz. Sorunlarımız vardır, bu bunları açışta tartışmaktayız, çözmekteyiz. Bu konuda bizim planlarımız, yöntemlerimiz ve partile halkın ortak iradesi vardır. Genel olarak söyleyelim ki, Sovyetler Birliği bugün birliği, halkın politik aktiği, dinamizmi sayesinde güçlüdür. Bu gelişmelerin ve dolayısıyla toplumumuzun gücünün daha da artacağına düşünüyorum. Biz her zaman kendimizi savunabilir durumda olacağız. Gerekliğinde Sovyetler Birliği her meydan okumaya, yanıt verebilir. Sovyet insanı bunu biliyor, ve bu bütün dünyada bilinmelidir.

Ama biz üstünlük kazanma oyununa katılmak istemiyoruz. Roketler ve atom çabında bu, son derece tehlikeli bir meşale olur. Bizim kesin kamımız sudur ki, uluslararası ilişkilerdeki hummalı durum, ani ve korkunç bir bunalım tehlikesi bağında taşınmalıdır.

Gerekli olan, nükleer uçurumdan uzaklaşma yolunda pratik adımların atılmasıdır. Gerekli olan, uluslararası ilişkileri kökten ıstısrara kavuşturmak için ortak Sovyet-Amerikan çabalarıdır, tüm dünya topluluğunun çabalarıdır. Bu amaç uğ-

sinirlanılması değil, görece kısa bir süre içinde nükleer silahların ortadan kaldırılmasıdır.

Birinci özerimiz, stratejik saldırı silahlarını ilkindir. Ben bu silahların ilk beş yıla % 50 oranında azaltılmasına hazır olduğumuzu bildirdim. Buna göre, kara, deniz, ve havada kontrolümüzdeki silahları yarıya indirilmelidir. Anlaşmaya varılmasını kolaylaştırmak için Amerikalılara büyük bir ödün verdik: daha önce yaptığımız özerimlerde yer alan stratejik denklemler çerçevesinde Amerika'nın bizim top rakamlarını vurabilir olan menzilli roketlerini ve iletici konumlandırılmış araçlarını da sayma istemimizi geri çekti (1). ABD'nin bizim askeri güçlerimize ilgili kaygısını da dikkate almayı hazırız. Stratejik silahlarla ilgili özerimimiz, bu yılın 15 Ocak'ta tarafımızca özerildiği gibi, bu silahların tamamen ortadan kaldırılmasıyla bağlanmalıdır ele aldık.

İkinci özerimimiz orta menzilli roketlerle ilgiliydi. Ben Başkan'ı Avrupa'daki bu tür hem Sovyet, hem de Amerikan roketlerinin tamamen ortadan kaldırılması önerdim. Üstelik bu konuda da bir, şimdiye kadarki tutumumuzun tersine, Büyük Britanya ile Fransa'nın nükleer roketlerinin hesabı katılmasını gerektirmediğini açıklayacak kadar (2) büyük bir ödün verdik. Bizim buradaki hareket noktamız, Avrupa'da yumaşmanın yolunu açma, Avrupa halklarını nükleer yıkım korkusundan kurtarma ve sonra bütün nükleer silahların ortadan kaldırılması yolunda adım atma gereği idi. Kabul edersiniz ki, bu da tarafımızca atılmış cesur bir adımdır.

Nasıl ıstırazlara olabileceğini önceden bildirdiğimiz için, 1000 kilometre kadar menzilli roketleri dondurmaya ve bunların daha sonraki yazgısıyla ilgili görüşmelerde hemen başlamaya hazır olduğumuzu açıkladık.

Üçüncü özerimimiz orta menzilli roketlere gelince, ki bu sorun Başkan Reagan'ın "global çözüm biçimleri"nde sürekli yer almıştır, biz bu konuda da hemen görüşmelerde başlamanın özeriminde bulunduğ. Gözünüz gibi, bizim bu konudaki özerimimiz de, bu sorunu da kesin çözüme ulaştırma olanağı veren cömert ve adil nitelik taşımadır.

Askerel üstünlük sağlayan yeni silah türleri geliştirilmesinin bütün olanakları yokedilmelidir.

Daha ilk görüşmemizde Başkan'a sunduğum ve bizim öneriler paketimizin ayrılmaz parçası olan üçüncü sorunun, yürürlükteki roket-savar sistemler atlatılmasına ve nükleer denemelerin yasaklanmasına ilkindir. Bizim görüşümüz şudur: Madem ki, nükleer silahların önemli ölçüde azaltılmasını başlatmış ve oldukça kısa bir süre içinde ortadan kaldırılmasını öngörülüyor, tamamen yeni bir duruma geçmekteyiz, her çeşit olası tehditlere karşı korunma gereklidir. Bugüne kadar ülkemizin savunmasını önünü oluşturan silahlar söz konusu oluyor. Bu nedenle, silahsızlanma sırasında dengeli bizzatlık herşeyin dağılmasını gerektirir. Askerel üstünlük sağlayan yeni silah türleri geliştirilmesinin bütün olanakları yokedilmelidir.

Kamımızca, böyle bir tutum tamamen haklıdır ve mantığa uygundur. Bu böyle olduğu için biz, 1972'de imzalanan ve süresiz olan Antibalistik Roketler Antlaşması'na (3) bizzatlık uygulanması gerektiğini kesin bir biçimde, kararlılıkla vurguladık. Bundan da bir, bu antlaşmanın eksiklerini artırmak için biz Başkan'a, ABD'nin ve Sovyetler Birliği'nin aralarında gelecek on yıl içinde bu antlaşmadan ayrıntı haklarını kullanılmayacakları konusunda birakıyımülükli üstlenmelerini

değiştirilmesi gerektiğini anımsattılar. Ve onlar tarafından daha birçok benzeri türden şeyler ifade edildi.

Ben hayretimi dile getirdim. Örneğin şöyle: Biz Avrupa ile ilgili Amerika'nın Sıfır-Çözüm biçiminin kabul edilmesini ve Asya'daki orta menzilli roketler konusunda görüşme masasına oturulmasını öneriyoruz. Siz ise bay Başkan, eski konumunuzdan uzaklaşıyorsunuz. Bu, anlaşılır bir şey değildir.

Antibalistik Roket Antlaşması konusunda, bu temel, önemli antlaşmanın korunması güdülerini öneriyoruz, siz ise bu antlaşmayı reddetmek ve hatta onu herhangi bir yeni bir antlaşma ile değiştirmek, böylece, SALT-2 antlaşmasından uzaklaştıktan sonra, stratejik alandaki ıstırazı güvene altına alan bu mekanizmayı da yok etmek istersünüz. Bu da, anlaşılacak bir şey değildir. Stratejik Savunma Girişimi planlarını tartıştık, dedim. Eger Amerika uyardı üç aşamalı bir roket savunma sistemi kurarsa, biz de buna cevap veririz.

Bizim huzurumuzu başka birşey kayıyor: Stratejik Savunma Girişimi, silahların yeni bir alana yayılması anlamına geliyor. Bu ise, stratejik durumdaki ıstırazı bozar ve stratejik durumu bugünkünden daha beter bir duruma getirir. Eger ABD'nin amacı bu ise, bu da açıkça söylenebilir. Ama eğer Amerikan halkı için ve bütün dünya için gerçekten sağlam bir güvenlik isteniyorsa, bu durumda Amerikan konumlarını ele tutulur yanı yoktur.

Başkanı şöyle dedim: Biz yeni büyük bir öneri getirdik ve sizden herkesin daynaktak bizi ve hiçbir sonucu götüremeyecek şeyler duyuyorum. Sızden rica ediyorum, Bay Başkan, bizim özerimimiz bir kere daha dikkate gözden geçirin, madde madde cevap verin. Ve kendisine, aynı direktifler taslağını İngilizce tercümesini verdim. Bu taslak daha Moskova'da hazırlanmış. İlkelerinde bir anlaşmaya varılmış olsaydı, bu taslağı, üzerinde çalışıp üç tane antlaşma taslağı haline getirmeleri için dışişleri bakanlarına ve diğer organlara verilebilirdi. Daha sonra, bu antlaşmalar benim ABD ziyaretim sırasında imzalanabilirdi.

Öğleden sonra tekrar buluştuk. Başkan, ara sırasında hazırlanmış olan konumlarını dile getirdi. Daha ilk açıklamalarından, daha önce basın toplantısından da belirtmiş olduğum gibi, Cenevre görüşmelerinden pek iyi bildiğimiz eski te-ranelleri karşı karşıya olduğumuz anlaşılır: açık gelebilecek her türlü "ara çö-züm"ler, nakamlar, düzyetler, alt düzyetler ve benzeri şeyler. Ne bir tek yeni düşünce, ne de bir tek yeni yaklaşım biçimi, ne de herhangi bir çözümün, iletir bir adımı belirtirini içeren bir fikir.

"Amerikalıların Reykjavik'e elleri boş geldikleri anlaşılır. Oraya sadece, boş elleriyle meyvaları toplayıp sepetlerine doldurmak için geldikleri izlenimi doğdu."

Yoldaşlar, Amerikalıların Reykjavik'e elleri boş geldikleri anlaşılır. Oraya sadece, boş elleriyle meyvaları toplayıp sepetlerine doldurmak için geldikleri izlenimi doğdu. Durum dramatik bir biçimde gelişti: Amerikan Başkanı büyük ölçekli, ıstırazları sorulan çözüme, bize karşılık vermek ve görüşmelerde gerçekten bir itki

şeyna bu, son derece tehlikeli bir meşale olur. Bizim keskin kanlımız sudu ki, uluslararası ilişkilerdeki hummalı durum, ani ve korkunç bir bunalım tehlikesi bağında taşınmaktadır.

Çekeli olan, nükleer anlaşmaların uzlaşmasında yolunda pratik adımların atılmasıdır. Çekeli olan, uluslararası ilişkilerde çoktan takırlara kavuştuğumuz için ortak Sovyet-Amerikan çabalarıdır, tüm dünya topluluğunun çabalarıdır. Bu amaç uğruna Sovyet yönetimi, görüşmeden önce, daha Başkan Reagan'ın görüşmeye kabul ettiğinden bir buçuk saat önce kapsamlı bir hazırlık çalışması yürüttü. Politbüro'nun ve Merkez Komitesi Sekreteri'nin yanı sıra, Dışişleri ve Savunma Bakanları, Başka merkezi devlet organları, bilim temsilcileri, askeri uzmanlar, değişik endüstri kollarından uzmanlar da bu çalışmalara katıldılar. Bizim Reykjavik görüşmesi için hazırladığımız konum, dostlarımızla, sosyalist toplulukların yönetimlerince kapsamlı bir biçimde ve tekrar tekrar yapılan danışmaların sonucudur. Görüşmeye ilksel bir içtenlik, iletirye açık öneriler kazandırmaya çaba gösterdik.

Eğer kabul edilsediler nükleer silahsız çağ başlatılacak öneriler

Şimdi, bizzat görüşmeye gelelim. Görüşmenin gidişatı neydi? Bu konuda bilgi vermek, yalnız daha şimdiden görüşme muhabbatının çarpıtıldığı gerçeği yeniden ayağımızın üzerine oturtmak için değil, aynı zamanda ve en başta şimdi ne yap-mak istediğimizi sizlere bildirmek için gerekilirdi.

Başkan Ronald Reagan ile ilk görüşme cumartesi günü saat 10.30'da başladı. Bu gibi durumlarda alışlagelmiş selamlaşma ve muhabirlerle kısa bir konuş-madan sonra, başbaşa kaldık. Yalnız tercümanlar bizimle kaldı. Genel durum üz-rüne, ilkelimizden arasındaki diyalogun nasıl geliştiği konusunda görüş değış tokuşu bulundu ve ele almamız gereken soruların belirlendi.

Sonra ben Başkan'tan bu görüşmede ele almak üzere biratmaya geldiğimiz en önemli konulardaki somut önerilerini dinledim ve rica ettim. Bu konuda basın toplantısında oldukça ayrıntılı açıklamalar bulundum. Ama yine de bir kez daha kısaca anımsatmak istiyorum. Bir görüşme masasından, eğer kabul edilsediler insanlığın yaşayışında yeni bir çağ, nükleer silahsız çağ başlatılacak somut öneriler içeren kapsamlı bir paket sunduk. Dünyadaki durumda, olanaklı ve reel olduğu anlaşılacak bkkü dönüşümün özü budur. Artık söz konusu olan, SALT-1 ve SALT 2 anlaşmalarında, öteki anlaşmalarda olduğu gibi, nükleer silahları

Kısmızca, böyle bir tutum tamamen haklıdır ve mantıklı uygundur. Bu böyle olduğu için biz, 1972'de imzalanan ve süresiz olan Antibalistik Roketler An-tlaşması'na (3) titizlikle uygulaması gerektiğini kesin bir biçimde, kararlılıkla vurgu-ladık. Bundan da öte: Bu antlaşmanın eküsünü artırmak için biz Başkan'a, ABD'nin ve Sovyetler Birliği'nin en azından gelecek on yıl içinde bu antlaşmadan ayrıntıma haklarını kullanmayacakları konusunda ortak yükümlülük üstlenmelerini ve bu süre içinde stratejik silahların tamamını ortadan kaldırılmalarını önerdik. Başkan kendisini sözümüne Stratejik Savunma Girişimi programıyla ödeşleştir-diği için ABD yönetiminin bu konuda kendi önüne diktiği özlü zorlukları göz-önüne alarak biz, bu alandaki çalışmaların durdurulmasını istemedik, ama buna Antibalistik Roketler Anlaşması'nın bütün hükümlerini uygulaması kapolsuna da-yandırdık. Bu da, bu alandaki araştırmaların ve denemelerin, laboratuvar aşama-sını aşmasını demekti. Bunlar, hem ABD için, hem de SSCB için eşit sınırlamalar-dır.

Başkan bizi dinledi, kayıtlarını dile getirdi, şu ya da bu konuda daha ayrıntılı bilgi vermemizi rica etti.

Görüşme sırasında biz denetim sorununu kesin bir biçimde ortaya koyduk ve sorunu nükleer silahlar sorunuyla doğrudan bağladık. Ben Başkan'a eğer ilk ölle nükleer silahsızlanma yoluna giriyorsa, Sovyetler Birliği'nin denetim sorunları-nın etkinleştirilmesinden yana olduğunu söyledim. Denetim reel, kapsamlı ve imandırıncı olmalıdır. Denetim, anlaşmalara titizlikle uyulmasını güvence altına almalıdır ve yerinde kontrol hakkını da içermelidir.

Amerikalıların Reykjavik'e elleri boş geldiği anlaşıldı.

Şunu sizlere söyleyeyim ki, yoldaşlar, Başkan'ın ilk tepkisi bsbütün olumsuz değildi. Hatta şunları belirtti: Sizin şimdi söylemiş olduğunuz, birliktelilerdir. Ama muhtaplanmamız, ki bu konudaki görüşmeye artık Sevardnadze yoldaş ile bay Shultz da katılmıylardı, biraz şaşırması olukludur, gözümüzden kaçmadı.

Aynı zamanda yorumlarımız arasında bir farklılık belirdi, hem konuşlar ve titarızlar belirdi: Başkan ve Dışişleri Bakanı bizim aramızdaki mesafelerden ve görüş farklarından sözlemeye başladılar. Onların bu sözlerinde biz, Cenove görüşmelerinde ayrıla işitiğimiz bilinen eksi sesleri duyduk. Bize, stratejik nükleer silahlarda eşitlik düşünceleri, Avrupa'daki roketlerde ara çözüm biçimlerini, bizim -biz Sovyetler Birliği'nin- Stratejik Savunma Girişimi'ne ne katılmamız gerektiğini ve yürürlükteki Antibalistik Roket Anlaşması'nın herhangı bir yeni anlaşmaya

vaşını kazanma şansı var demektir. Reagan'ın "bundan kesinlikle vazgeçmem" diye inatla savunduğu "Yıldızlar Savası" projesi işte böy-leli amaçlara hizmet ediyor.

Buna karşılık Sovyet tarafı Avrupa'daki orta menzilli atom roketlerinin derhal, stratejik atom silahlarının ise on yıl için süre içinde tamamen imhası edilmelerini öneriyor. Bu önerilerin kabul edilme için ABD ve NATO'ya büyük ödünler veriyor. Ve tüm önerilerin çok sıkı denemelerinden yana olduklarını da açıklıyorlar "Sov-yetler denemelerine karşı, bu yüzden onlara güvenemeyiz" diyenleri de susturuyor.

Birbirine taban tabana zıt bu iki tavırdan hangisinin **uzumumuz** ve insanlığın çıkarına uy-ruk olduğuna karar vermek çok olmasa gerek. Ortada açık seçik formüle edilmiş öneriler var. Sovyetler bu önerilerin bundan sonra da ge-çerli olduğunu **şekil açıkladılar**. Sovyet silahsızlanma önerilerinin hekimiz, düşülmüş, pençlerimiz, ay-dınlarımız arasında diyalogun, desteklenmesi için hepimize **düşen görevler** var. **Konusan**, ve ya insanın veya şemrüsüz Türkiye isteyenler unutmalılardır ki bütün bunlar herşeyden önce yaygın bir Türkiye'nin varlığını gerektiriyor. **Görbörpörün dedikleride Reykjavik'te atom silah-larının imzalanması bir dünyaya ulaşabilmek için atılacak bir ilk adımdır**. Bu adımıñ bir an önce atılması bizlere de bağlıdır.

Yoldaşlar, Amerikalıların Reykjavik'e elleri boş geldiğiki anlaşıldı. Oraya safde-ce, boy eylemeye meyalırlı toplantı sepetlerinde doldurduk için geldikleri izlenimi doğdu. Durum dramatik bir biçimde gelişti: Amerikan Başkani büyük öleşki, ilksel soruların gözmeke, bize karşılık vermek ve görüşmelerde hareket bir itki kazandırmak için, görüşmelerini verimli ve cesaretlendirici kılmak için hazırlan-mıştı. Oysa, ben Başkan'a, onu görüşmeye davet eden mektubumda, tam da bu konuda, yani nükleer silahları ve uzay silahları ile ilgili görüşmelere bir itki kazandırmaya çağırısında bulunmuşum.

Önerilerimizin iyi tarlımlı olduğuna ve karşı tarafın çıkarlarını göz önünde tuttuğuna inandığımız için, görüşmeye bir atılım kazandırmaya cabalımızı azaltı-lmamaya karar verdik. Pek çok kesinlik sağlayıcı sorudan sonra, stratejik silahlar konusunda bir işık belirdi. Buna dayanarak, bir uzlaşmaya doğru büyük bir adım daha attık. Başkana şöyle dedim: Gerek sizde, gerekse bizde, kabul edil-miş her stratejik saldıñ silahları fıldışlı var. Bunlar, yerden atılan roketler, strate-jik denizaltılar ve stratejik bombardıman uçaklarıdır. Öyleyse, gelin, bu fıldış-ların her bir parçasında % 50'lik bir indirim yapalım. Böylece, türlü düzeyler altı düzeyler, ve ayrıntı hesaplan gerekliliği ortadan kalkar.

Uzun tartışmaların sonu, bu sorun üzerinde karşılıklı bir anlaşmaya varmayı başardı.

Avrupa nükleer esirliğe değil, atom silahlandırma kurtulmaya layıktır.

Bundan sonra tartışma orta menzilli roketler sorunu üzerinde sürdü. Amerika-lılar "ara çözüm" diye adlandırdan şeyde inatla ısrar ettiler. Bu "ara çözüm"de Pershing-2'te içinde olmaksızın, Amerikan roketlerinin bir kısmının Avrupa-da kalması öngörüldü. Tabii bizim SS-20'lerimizin de kalması öngörüldü. Biz buna kesinlikle karşı olduğumuzuz belirlitti. Bunun nedeni daha önce açıklamış-tım. Başkan bir nükleer rehine olmaksızın değil, nükleer silahlandırma kurtulma-ya layıktır. Başkana, kendisinin o kadar zaman övdüğü kendi "sıfır çözüm"üne karşı çıkarak zor geldi. Ama buna rağmen, bizde, Amerikalıların Asya'daki mü-tekerlikleri konusunda özel bir kavgı duydukları bahanesi ardında anlaşmaya varmayı önlemeye niyetli oldukları izlenimi uyandı.

Amerikan tarafı bu konuda, savunulurı yanı olmayan pek çok şey söyledi. Bütün bunları bugün bir kere daha tekrarlamayı doğrusu canım istemiyor. Ve işler, bizim önüne doğru bir adım daha atamazmışa yoluna girdi. Şu formülü onayladık: Avrupa'daki roket sayı sıfır olacak, bununla birlikte bizim Doğu'da, Amerikalıların da ABD topraklarında 100'er tane orta menzilli roket başışımız bulunacak. Burada elde ettiğimiz en önemli şey, Avrupa kıtasının nükleer roketlerden kurtarılmasında anlaşmı olmuştuk.

Böylece, orta menzilli roketler konusunda da bir anlaşmaya varmış olduk. Nükleer silahsızlanmanın bu doğrultusunda da önemli bir dönüm noktası sağ-lanmıştı. Amerikan yönetimi, bizim inatp cabalarımız karşısında, olumlu sonu-çlara ulaşmakta yan çirmezdi basarınadı.

Artık geriye, roketasavarlar ve atom patlamalarının yasaklanması sorunları kalı yordu.

Program uyarınca son görüşme olan üçüncü görüşmemiz için ertesi gün olan pazar günü bir araya gelmemizden önce, bizim uzmanlarımızdan ve Amerikan uzmanlarından oluşan iki grup sabaha kadar çalıştı. Başkanla yapılan ilk görüş-me konuşmaların hepsini ayrıntı bir şekilde tahlil ettiler. Ve geçek görüşmele-rinin sonuçlarını, gerek bana, gerekse Başkana ilettiler. Ele edilen sonuç şuydu: Stratejik saldıñ silahları ve orta menzilli roketler konusunda bir anlaşmaya hazır-la-ma çalışmaları başlatma olanağı doğmuştu.

On yıllık bir süre için mantıklıdır

Bu durumda, Antibalistik Roket Anlaşması kilit bir önem kazandı. Bu antlaş-manın rolü, daha da arttı. Şimdiki kadar silahlanma yarışına şu ya da bu şekilde bir kısıtlama koyulmasını olanaklı kılan böyle bir antlaşma çok edile-bilir mi, dedim. Şimdi biz stratejik silahları ve orta menzilli atom silahlarını azaltırken, her iki tarafın da, bu süre içinde hiç kimseñin istikrar ve dengeyi bozacak araçları geliştirmeyeceğinden emni olmasa gerek. Bu nedenle, bir zaman süresi saptanması bana tamamen mantıklı geldi. Amerikalılar 7 yıldan bahset-tiler, biz 10 yıl önerdik. Atom silahlarının yok edilmesinin söz konusu olduğ-u on yıldır bu.

Bir veya iki adım kala

Ali SÖYLEMEZOĞLU

Sovyetler ve ABD arasında yaklaşık bir denge var. Bugün Amerikan yönetimi Sovyetler'e ani bir atılım saldırısı emri verse de buna karşı Sovyetler'in yollayacağı roketlerin Amerika da taş üstünde taş bırakmayacağı biliyor. Bu yüzden bir atılım saldırısı ABD açısından kabul edilebilir bir seçenek değil. Aynı şey Sovyetler için de geçerli. Bu duruma, yani her iki tarafın da, bir baskına uğradıkları sonra bile karşı tarafı yok etme yeteneğine stratejik denge denir-yor.

Dünyanın kaderi yıllardır bu korkunç dengeye bağlı. İnsanlık bir uçurum kenarında yaşıyor. Bir yanlışlık veya teknik anıza her an topyek-un imha ile sonuçlanabilir.

Bir çıkış yolu, kurtuluş umidi var mı? Düne kadar içinden çıkılmaz, karmakansık bir düğüm gibi duran bu soru ayanlıyor. Bütün atom silahlarının yok edilmesi artık reel, erişilebilir bir hedef olarak gündeme geldi.

Atom silahlarının yok edilmesi için kim uğraş-ıyor? Yeni silahlar icad ederek dünyaya hük-metmek isteyen kim? Kim başın için fedakarlık yapmaya razı? Karşı tarafla ödünler vermesi kim kabul ediyor? Kim hiç bir ödüne yanaş-mıyor?

myor? Reykjavik buluşması bu sorulara ışık tuttu.

Burjuva basın yayın organları Reykjavik görüşmelerini ayrıntılı bir şekilde vermektedir. Sovyetlerin önerilerini, görüş ve değerkel-dirmelerini ise doğru düştü yuvarmadılar bile. Bu buluşma biraz olsun giderebilmek için bu sa-yımızda Sovyet lideri Gorbacov'un Moskova'ya döndükten sonra Sovyet televizyonunda yaptığı konuşmayı tam metin olarak veriyoruz. Türkçesi ilk defa Türkiye Postasında basılan bu konuşma için daha şimdiden tahlilşer bir bel-gele yazılabılır.

Reykjavik görüşmelerinin en önemli sonu-çlarından biri şudur: Atom silahlarından temiz-lenmiş bir dünya ile aramızdaki tek engel ABD yönetiminin inatla savunduğu "Yıldızlar Sava-sı" projesidir. Reagan ve yandaşları "Bu pro-je savunmaya yöneliktir, neden karşı çıkıyo-rsunuz?" diyerler tüm dünyayı aptal yerine ko-yarak istiyor. Önyanın oyunun çözümlünü görmek zor değil. ABD Yıldızlar Savası projesiyle Sov-yet atom roketlerini tesir-siz hale getirebilir. Washington'un dünyaya hükmetme hayallerinin önu açılmış olur. Çünkü o zaman bir atom sa-

Ve taraflar, Antibalistik Roket Atışması'nı feshetme hakkından vazgeçerler ve araştırma ve denemeler sadece laboratuvarda yapılır. Zannederseniz, niçin on yıl olduğunu anlamış bulunuyorsunuz. Bu bir taslaktır, Mantığa açık ve dürüsttür. Stratejik silahların ilk yanı sıra beş yılda, ikinci yanı sıra ikinci beş yılda azaltılacaktır. Bu da on yıl ediyor.

Buna bağlı olarak, sorumlu temsilcilerimizi nükleer silahların durdurulması konusunda kapsamlı görüşmeler başlatmakla ve böylece sonuçta patlamaların tü mülye ve kesinlikle yasaklanmasını hazırlamakla görevlendirmeyi önerdim. Böylece bir anlaşmanın hazırlanması sırasında - burada da esneklik gösterdik ve yapıcı bir tutum aldık- aynı zamanda, nükleer patlamalarla ilgili tekil sorunlar da ele alınabilecekti.

Bunlara yanıt olarak, yine, Başkan Reagan'ın hem Cenevre'den, hem de kamuoyuna yaptığı açıklamaların pek iyi bildiğimiz düşüncelerini dinledik. SDI'nin bir savunma sistemi olduğunu söyledi. ABD ve Sovyetler nükleer silahları imha ederken bir deli bu silahları ele geçirse, her iki ülkenin kendilerini nasıl savunabileceklerini sordu. SDI ile ilgili çalışmaların sonuçlarını bize verebileceklerini belirtti. Bu sonucu görüşe şöyle cevap verdim: Bay Başkan, sizin bu fikrinizi ciddiye almıyorum. Bize petrol sondaj makinalarının ya da mandiralarda kullanılan aletlerin bile satışını yasaklıyorsunuz, o zaman sonra da bize SDI konusunda gelişmeler hakkında bilgi verme vadinize inanamamı istiyorsunuz. Bu, bir tür **"ikinci Amerikan devrimi"** olurdu, ama devrimler seyrek oluyor. Biz gerçekçi ve yapıcı davranmak istiyoruz. Böylece daha emindir. Burada son derece ciddi şeyler söz konusudur.

Dün ise Başkan, SDI hakkındaki görüşlerini haklı göstermeye çalışırken, bu program, Amerikanları ve bağlaşıklarını bir Sovyet roket saldırısından zarar görmeye kılmak için, ihtiyacı olduğunu söyledi. Görüldüğü gibi, arka deliden de söz edilmektedir. Yeniden **"Sovyet tehdidi"** öne çıkartılmıştır.

Bu açık bir oyundur. Biz sadece stratejik silahların değil, ABD'nin ve SSCB'nin ellerinde bulunduklarında bütün atom silahlarının yok edilmesini, hem de en sıkı

Görüşmelerin belli bir aşamasında, tartışmaya devam etmenin zaman kaybı olduğu açıkça ortaya çıktı, bizim tarafımızdan belli bir önlemler paketinin önerildiğini, bunun bir bütün olarak ele alınması, gerektiğini hatırlattım. Eğer nükleer silahların önemli ölçüde indirimi olanakları konusunda ortak bir görüş oluşturur da, roket-sar sistemler ve nükleer denemeler sorununda görüş birliğine varamazsak, o zaman burada yaratmak istediğimiz her şey çöker.

Başkan ve Dışişleri Bakanı bizim kararlı tutumumuzda hassas tepki gösterdiler, ancak sorunu başka türlü koymam olanağıdır. Ülkemizin güvenliği, bütün dünyanın, tüm halkların ve kıtaların güvenliği söz konusuydu.

Açıkça bir uzlaşmayı ifade eden büyük boyutlu, gerçekten önemli şeyler önermiştik. Ödünler vermiş, fakat Amerikan tarafında aynı tarzda yanıt verme, bize doğru adım atma yolunda en küçük bir istek bile görmemiştik. Bir çıkamaz sokak ortaya çıktı. Ve o andan itibaren görüşmeler nasıl kapatacağımızı düşünmeye başladık.

Ve yine de muhataplarımızı yapıcı bir görüşmeye teşvik etmeye çalıştık. Kapanış görüşmesi olarak planlanan görüşme, zaman darlığı ile karşı karşıya kaldı. Bu durumda, biz Moskova'ya, onlar Washington'a olmak üzere ayrılmak yerine, bir ara daha verildi. Sonra, yine biraraya geldik. Herkes, olup biteni bir kez daha düşünecekti. Görüşmelerin yapıldığı belediye başkanının evine geri döndüğümüzde, Sovyet delegasyonu görüşmeleri bitirmek için bile girişimde bir girişimde daha bulundu. Şu metni olumlu bir sonuç için temel olarak önerdik.

Aynı okuyorum:

SSCB ve ABD süresiz olarak Antibalistik Roket Atışması'nı feshet haklarını on yıl süreyle kullanmamayı, ve bu süre içinde onun bütün hükümlerine kesinlikle uymayı yükümlülük olarak üstlenirler. Laboratuvarlardaki araştırma ve denemeler hariç, uzay roket-sar sisteminin uzayda konuşlandırılacak tüm öğelerinin denemesi yasaktır.

Önümüzdeki beş yıl içinde (1991) yılı da dahil olmak üzere her iki tarafın stratejik saldırı silahları % 50 azaltılacaktır.

1991'den sonraki beş yılda tarafların stratejik saldırı silahlarının geriye kalan yüzde 50'si azaltılacaktır. Bu şekilde SSCB'deki ve ABD'deki stratejik saldırı silahları 1996 sonunda tümeyle yokedilebilir olacaktır.

Bu noktaya bir yorum olarak önemli bir ek yaptım. Burada Başkana birinci görüşmemden sonra verilmiş olan bir belgeye atıfta bulundum. Bunun özü, bu on yılın bitiminde artık nükleer silahları varolmayacağına göre, özel görüşmelerde ondan sonraki hareket tarzı üzerine her iki tarafın kabul edilebilir çözümler hazırlanması.

Asıl neden: ABD yönetiminin askersel-sanayi kompleksine çok fazla bağımlı olmasıdır.

Ne ki, bu kez de görüş birliği yaratma denemelerimiz sonuçsuz kaldı. Dört saat süreyle muhataplarımız hiçbir şekilde kendilerini tehdit etmeyen ve ABD'nin gerçek güvenciklerini korumakla dokunulmaz görüşümün dayandığı temeller konusunda ısla etmeye çalıştık. Ama ilerledikçe, Amerikalıların Stratejik Savunma Girişimi için laboratuvar araştırmaları, geliştirilmesi ve denemeleri sınırlamasını kabul etmeyecekleri daha da açıklaştı. Onlar mutlaka uzaya silah yerleştirmek istiyorlar.

Ben ellerimizle Antibalistik Roket Atışması'nı zayıflatmaya yardım etmeyi kabul edemeyeceğimizi tüm kesinliğiyle açıkladım. Bu bizim için bir ilkesel sorundur, bizim ulusal güvenliğimizin bir sorundur. Ve böylece, tüm nükleer ve uzay çağı için tarihsel ahlaki yükümlüklerimiz, kelimelerin tam anlamıyla, bir yazı ile iddialar, bu adımı ya da adımları atmadık. Dünya tarihinde bir dönümü noktası oldu. Ve tüm insanımla söylüyorum bu, olanaklıyken olamamıştı.

"Reykjavik'ten sonra Karadüğü Stratejik Savunma Girişimi programı tüm dünyanın önünde başarıyla gerçekleştirildi."

kısılacığı, bu koşullarda gelişmekte olan ülkelerin Birleşik Amerika'nın önünde boyun eğmek zorunda kalacakları varsayılıyor.

Bunlar geniş kapsamlı planlardır. Fakat şu andaki ABD yönetiminin stratejisi, stratejik doğrultusu da yanlışları üzerine kurulmuştur. Washington'da, ülkemizde gerçekleştirilmekte olan değişimlerin derin bir analizini yapmak, bundan kendileri için gerekli olan sonuçları çıkartmak zahmetine katlanılmak istenmiyor. Arzu edilen gerçek gibi gösterilmesine ve Sovyetler Birliği'ne karşı politikanın bu yanlış üzerine bina edilmesine çalışılıyor. Böylece bir politikanın uzun erimli sonuçlarının tümünü öngörmek elbette olanaksızdır. Fakat bizim için daha şimdiden açık olan şudur: Böyle bir politika hiç kimseye, bizzat Birleşik Amerika'ya da, hiçbir olumlu şey getirmeyecektir, getiremez.

Bu konuşmayı yapmadan önce ABD Başkanı'nın Reykjavik ile ilgili açıklamalarını okudum. Başkanın tartışılan tüm önerileri kendine mal ettiği dikkati çekiyor. Öyle olsun... Bu öneriler Amerikan halkı için ve tüm dünya halkları için ne kadar çekici olmalı ki, böyle bir çarpıtma yapılmaktadır. Bzr aşın ihtisarla mutarip değildir. Ama insanların Reykjavik'deki olaylar hakkında gerçeğe uygun bir fikir edinmeleri önemlidir.

Basın toplantısında da söyledim. Görüşme öncesinde ve orada, Reykjavik'de yapılan çalışmalar boşuna değildir. Bizzat biz de bu buluşma bağlamında birçok şeyi yeniden düşündük ve birçok şeyi anadık. Şimdi barış ve silahsızlanma için savaşımın geliştirilmesinin yollarını daha iyi düşemiş, faaliyetlerimizin bu çok

"Biz sadece stratejik silahların değil, ABD'nin ve SSCB'nin ellerinde bulunduklarında bütün atom silahlarının yokedilmesini, hem de en sıkı kontrol altında yokedilmesini önerdik. Bu durumda Amerika'nın ve dostlarının "özgürlüğünü" Sovyet nükleer füzelelerinden koruma zorunluluğu nereden çıkıyor? Bu roketlerden hiç kalmayacak ki!"

önemli alanında yeni bir yaklaşımla zorlaştıran birçok engeli, ayrıntı, ikinci olanı ve kışkırmış fikirleri asım bulunmaktaydı. Nerede durduğumuzu biliyoruz. Olanaklarımızı iyi tanıyoruz. Reykjavik hazırlıkları sonuçlanırsanız şansını artıran platformumuz, yeni ve cesur bir platform formülle etmimize yardımcı oldu.

Bu platform halkımızın ve toplumumuzun sosyalist gelişmesinde yeni aşamamın çıkartılması uygundur. Bu platform aynı zamanda bütün öteki ülkelerin ve halkların çıkarlarına uygundur ve bu niteliğiyle hiçbir hakediyor. Onun, dünyanın birçok ülkesinde, son derece farklı politik ve toplumsal çevrelerde anlayışla karşılanacağı inanıyoruz.

Herkes nükleer silahsız bir dünya yaratma çabalarının şimdiye kadar niçin başarısız kaldığını düşünmelidir.

Bütün dünyada çok sayıda şahsiyetin, bu arada iktidarda bulunan tutan kişilerin Reykjavik'ten ciddi sonuçlar çıkartabileceklerini ve çıkartmaları gerektiğini düşünüyorum. Herkes bir çıkış yolu bulmak, nükleer silahsız bir dünya yaratmak ve genel güvenliği sağlamak yolundaki ınatçı çabaların şimdiye kadar niçin başarısız kaldığını defalarca düşünmelidir.

Umud etmiyorum ki, Başkan da bugün analizimizin seyrini hakkında, Sovyetler Birliği'nin amaçları ve Sovyet konumunun olanakları ile sınırları hakkında daha kesin ve daha tam bir fikir edinmiş olsun. Daha kesin ve daha tam, çünkü bu arada Başkan Reagan uluslararası duruma istisrar ve sağlık için yapıcı adımlarınla ilgili açıklamaları, ilk edindiği olumlu.

Amerikan yönetiminin herhalde belli bir zamana ihtiyacı var, bir görüşçiyiz ve tümeyle biliyoruz ki, uzun yollar, onlara iyi çözümlemesi sorunları, bir kerere

Din işi Başkan, SDİ hakkındaki görüşlerini haklı göstermeye çalışırken, bu programa, Amerikalıların ve bağışçıların bir Sovyet roket saldırsındırın zarar görmeye kalmak için, ihtiyacı olduğunu söyledi: Görüldüğü gibi, artık deliden de soğ editör-muaktir. Yeniden "Sovyet tehdidi" öne çıkarılmıştır.

Bu açık bir oyundur. Biz sadece stratejik silahların ABD'nin ve SSCB'nin ellerinde bulundukları bütün atom silahlarının yok edilmesini, hem de en sıkı kontrol altında yok edilmesini önerdik. Bu durumda, Amerika'nın ve dostlarının "özgürlüğü"nü Sovyet nükleer roketlerinden koruma zorunluluğu nereden çıkıyor? Bu roketlerden hiç kalmayacak ilk nükleer silahların kaldırıldığı bir durumda, kendilerinin niçin atom silahlarına karşı savunacaklar? Görüldüğü gibi, bütün bu "Yıldızlar Savası" projesi, tamamen militarist bir nitelik taşıyor ve Sovyetler Birliği karşısında askersel üstünlük elde etmeyi amaçlıyor.

Silahların azaltılması her iki tarafın da güvenliğini garanti altına almalıdır.

Görüşmelere geri dönelim. Stratejik silahlar ve orta menzilli roketler konusunda bir anlaşmaya varılması olumlamakla birlikte, ilk iki görüşme sonucunda herşey kesinlikle çözüldüğünü düşüncem acelecilik olurdu. Önümüzde daha bütün bir gün, hemen hemen sekiz saat analiz süren yorucu tartışmalar vardı. Bu görüşmeler boyunca, görüşüle üzerinde anlaşmaya varılmış olan sorunlara defalarca geri dönmek zorunda kaldık. Bu tartışmalar sırasında Başkan, ideolojik sorunlara da girmeye kalkıştı. Ve burada, Başkanın en hafif değişik, sosyalist dünyanın ne olduğu ve sosyalist dünyada ne olup bittiği konusunda mutlak bir bilgisizlik ve akmeçlik içinde olduğu kanıtlandı.

İdeolojik farkları silahlanma yarışının durdurulması sorunlarıyla bağlama girişimlerini reddettim. Reykjavik'te neden ötürü buluşmuş olduğumuzu Başkan ve Dışişleri Bakanına hatırlattım. Karşı tarafı sürekli, öne sürer fakat bizim üçüncü noktasını hatırlatmak zorunda kaldık. Bu üçüncü nokta olmadan hiçbir anlaşmaya varılamaz. Burada, Antibalistik Roket Antlaşması'na sıkı bir şekilde uyulmasını, bu son derece önemli anlaşmanın uygulanmasını daha da sıkılaştırılmasını ve nükleer denemelerin yasaklanmasını kastedyorum.

Görünüşte açık seçik ortada olan şeylere sürekli yeniden dikkat çekmek gerekirdi: Atom silahların kökleri bir şekilde azaltma konusunda anlaşmaya vardıkça, öylesi bir durum yaratılmalı ki, davranış ve düşüncede, stratejik istikrarı zedeleyici ya da anlaşılman köyü kullancı hiçbir girişimde bulunulmasın. Bu nedenle, Antibalistik Antlaşmasıma süresiz olarak yitulaçından emin olmalıyız.

Sayın Başkan, dedim, nükleer silahların azaltılmasına doğru yöneldik, ne ABD'nin SSCB'den hiç, ne de SSCB'nin ABD'den gizli, bu iki ülkenin güvenliği tehlikeye sokabilecek, anlaşmaya geçersiz kılacak ve güçlüğü doğmasına yol açabilecek hiçbir şey yapılmayacağından iki tarafın da tamamen emin olma gerektiğini de de kabul etmelisiniz.

Antibalistik Roket Antlaşması'nı güçlendirmek, bu programın gelişmelerine uzaı çıkarmak ve laboratuvar çevresinde kalmak anasorunu buradan ortaya çıkarmak. On yıl süreyle Antibalistik Roket Antlaşması'ndan ayrılmaya hakkını kullanmamak: Silah indirimi sorunlarını çözerken tarafların güvenliğini garanti edilemedik çok emin olabilmek için gerekli olan süre budur. Hatta bütün dünyanın güvenliğini deyebiliriz.

Ne ki, Amerikalıların niyeti başkaydı. Kendi bencil amaçları yarana büyük kaplı, uzaı dayalı bir antibalistik roket sistemi geliştirmek için ABD'nin Antibalistik Roket Antlaşması'nı fiilen zayıflatmak, bunu değiştirmek istediğini gördük. Buna onay vermek, benim açımdan, tek kelimeyle, sorumsuzluk olurdu.

Baş engel Stratejik Savunma Girişimi

Nükleer denemelere geçince. Burada da Amerikan tarafının niçin ciddi görüşmeler yürütmek istemediği tümüyle açıktı. ABD dumsakız denemelere devam etmeyi, nükleer denemeleri yasaklama sorununun onlara yıl öteye etmeyeceği terah etmekteydi? Simdiye kadar kaç kez ikili görüşmeleri, nükleer deneme alanında hareket özgürlüğü için bir kılaf olarak kullandı görüşmelerini boşa çıkartmak zorunda kalmıştı. Açıkça şunu di gelirdim: ABD'nin konununun dürüstlüğüden kuşkuya düşüyorum. Kendime, bu konunun Sovyet ülkesine zarar verebilecek bir şey içerip içermediğini soruyorum. Birleşik Amerika aynı anda nükleer silahları daha da geliştirmeye devam edecek, bunların yokedilmesi si nasil kararlaştırılabilir? Yine de baş engel Stratejik Savunma Girişimi'nde yatı- tığı izlenimini edindik. Bu engel asılabilirse, nükleer denemelerin yasaklanması da kararlaştırılabilir.

"Reykjavik'ten sonra kararlılı Stratejik Savunma Girişimi programı tüm dünyanın önünde barış engelleme simgesi olarak, militarist planların yoğunlaşması ifadesi ve insanlığı nükleer tehditten kurtarma isteksizliği olarak daha açık bir biçimde ortaya çıkmıştır."

Amu bizim vicdanımız rahatsız. Kimse bizi kinayamaz. Elimizden gelen herşeyi yaptık. Muhtaplarmızın kalkışmalarındaki baskı aşırı yelerine değeri değildi. Yaşadığımız uzun emsalizliğini kavrayamadık. Muhtaplarmızda böylesine büyük ve yasımsal uluslararası sorunlarda ivedilikle gerekli olan cesaret, sorumluluk bilinci ve politik kararlılık eksikliği vardı. Artı ypranmış olan ve günümüzdeki gereklerine uyumun eskil konularında israr ettiler.

Orada, İzlanda'da yabancılar, burada yoldasları Amerikan delegasyonunun Reykjavik'deki görüşmelerde takındığı tutumun nedenlerini sordular.

Bunun birçok nedeni vardır. Hem önel, hem de nesnel. Ama asıl mesele bu görüşün ülkenin yönetiminin, nükleer ve konvansiyonel silahlanmayı iş alanı, kar sağlama aracı, varlıklarının amacı ve faaliyetlerinin içeriği yamış olan tekel çevrelerine, askersel-sanayi kompleksine çok fazla bağımlı olmasıdır.

ABD'nin taktik ve stratejik yanlışları.

Bence Amerikalılar durumun değerlendirilmesinde iki büyük yanlış yapıyorlar. Birincisi, taktik bir nitelik taşıyor. Sovyetler Birliği'nin er ya da geç Amerika stratejik diktasının yeniden yapılmaması kabul edeceği sanıyorlar. Sovyetler Birliği'nin silahsızlanma anlaşılmasına ABD'den daha fazla ileri gösterdiğini ve bu yüzden, yalnızca Sovyet silahlarını indirim yapılabileceğini sanıyorlar. Fakat bu, derin bir yanılgıdır. Ve Amerikalılar, Amerika yönetimi kendisini bundan ne kadar kaçık kurtarsın - Bunu belki de yüzüncü defa söyleyebiliriz - bu kendileri için, işlemlerimiz için ve dünya üzerindeki genel durum için o kadar iyi olamaz.

İkinci yanlış, stratejik nitelik taşıyor. Birleşik Amerika en modern, en pahalı uzaı silahlandırıldı silahlanma yarışa sayesinde Sovyetler Birliği'nin ekonomik bakımından çökertmek istiyor.

Sovyet yönetimi için peşit zorluklar yaratmak onun, sosyal alandakiler de içinde, halkımızın yaşam koşullarını iyileştirme planlarını bozmak ve bu yolla halkta kendi yönetimine karşı hoşnutsuzluk yaratmak istiyor. Böylece, aynı zamanda Sovyetler Birliği'nin gelişmekte olan ülkelerle ekonomik ilişkilerindeki olanakların

1 Silahsızlanma görüşmelerinde hangi cins silahların hangi çevrelerde ele alınacağı meselesi önemli birer tutuyor. Stratejik silahlar azaltılacak denildi mi, her iki tarafın hangi cins silahları bu "Stratejik silahlar grubuna dahil edilecek? Amerikalılar yalnızca karadan ve deniden alınan uzaı menzilli roketleri ve uzun menzilli bombardman uçaklarını bu gruba dahil edilmelerini istiyorlar. Buna karşılık Sovyetler kendilerine uzaı bölgelerde mevziileşmiş olan orta menzilli Amerikan atom roketlerini ve bombardman uçaklarını da Sovyet topraklarına erişebileceklerine, buna karşılık orta menzilli Sovyet silahlarının ABD topraklarına erişemeyeceğine yarı edilecek "stratejik silahlar" grubuna ABD ve SSCB topraklarına erişebilecek diğer silahları katılması gerektiğini söylüyorlardı. Reykjavik'te Sovyetler bu konuda önemli bir adım gerek ABD'nin istediğini, yani "stratejik silahlar" grubuna yalnızca uzun menzilli silahların ele alınmasını, kabul ettiler. Orta menzilli atom roketleri: Varogva Pakında yarıncı Sovyet ordusunda var. NATO'da ise ABD'nin

yanısıra İngiltere ve Fransa da orta menzilli atom roketlerine sahip. Fransa ve İngiltere'nin orta menzilli atom roketlerinin de Sovyetleri vurmak için hazırlandığı bilüven bir gerçek. Bu yüzden Sovyetler uzaı zaman orta menzilli roketler azaltılacaksa Sovyet roket sayısının Amerikan, İngiltere ve Fransa roketlerinin sayısının artmasını ve bunların modernize edilemesini şartıyla Sovyet orta menzilli roket sayısının ABD orta menzilli roketlerinin sayısına eşit olmasını kabul etmiştir. Reykjavik'te ise Sovyetler bu şartı da kaldırarak İngiliz ve Fransız roketlerinin tamamen gölge me dışı bırakılmasını kabul ettiler. Sovyetler böylece Avrupa'da kendi ellerindeki orta menzilli atom roketlerini ABD ile karşılıklı ihlas ederek NATO'nun elinde bu roketlerden kalmaması kabul etmişler. Bu ödünün önemini anlamak için şu anda İngilizler'in içinde bulunan tek bir Poseidon tipi atom denizaltısının imha gücünün İkinci Dünya Savaşında alınan bütün bombardman (Hiroşima dahil)'in mış olduğunu hatırlatmak. İngiltere ve Fransa'nın elinde bu peşit denizaltılardan en az 8 tane var.

3 Kısaça ABM diye anılan "Antibalistik Roketler Antlaşması" ABD ve Sovyetler tarafından 1972 yılında imzalandı. Bu anlaşılma uzaı menzilli (stratejik) roketleri havada uçarken vurabilecek kapasitede roket sistemleri kurmay (roketatar roketler) içeriyordu. Anlaşılma gücü gerek SSCB ve gerekse ABD ancak birer bölgeli korumak için bu tür bir roketatar sistemi kurma hakkına sahip. ABM anlaşılmasından doğan bu hakka dayanarak Sovyetler Moskova'yı korumak için bir roketatar sistemi kurdular. ABD ise Kuzey Dakota'daki stratejik roket üslerini korumak için bir sistem kurmaya karar vermişti de daha sonra bu tür bir sistemin yeterince etkili olmayacağına söyleyerek bu karardan vazgeçti. Böylece ABD şu anda ABM anlaşılmasından doğan bir hakkını kendi nzaıyalı kullarımı buluyor. ABM anlaşılmasının yarırlılıklı sınırsız, ancak tarafal an yıl önceden bildirilme şartıyla anlaşılma tek talarlı feshetme hakkına sahip. Reykjavik'te Sovyetler bu anlaşılmanın on yıl boyunca feshedilmemesi istedi.

Buluşma, ABD'nin gerçekçi konular olması durumunda, gerçek bir iyide doğru dönüşü hazırlamıştır.

Bu çok dolu günlerin küs bir özeti yapımak gerekirse, sunları söylemek isterim: Geride bıraktığımız zirve büyük bir olaydır. Yeni bir değerlendirilmeye varılmıştır. Niteki bakımdan başka bir durum oluşmuştur. Hay kimse artı simdiye kadarki gibi davranmasın. Buluşma, yararlı olmuştur. ABD'nin eninde sonunda gerçekçi konular olması ve değerlendirmelerinde sahte tablolara dayanmaması durumunda ileride doğru olanı bir adımı, gerçek bir iyide doğru dönüşü hazırlamıştır.

Buluşma, yürürlüğe girdiği yolum doğru, ama pağında yeni bir politik düşünce tarzının gerekli ve yapıpı olduğu kanunımız güçlendirmiştir.

Enerji doluyuz ve kararlız. Dönüşümün başlanmasından bu yana ülke artık belli bir yol almıştır. Daha yeni başladık, ama ilerleme çok konusudur. İlk dokuz ay içinde sanayi üretiminde yüzde 5,2 ve emek üretkenliğinde yüzde 4,3 artış görülmüştür. Ulusal gelir yüzde 3,7 artmıştır.

Bu halkın partinin politikasına verdiği güçlü bir destek, çünkü bu halkımızın emeğinin meyveldir, çünkü bu eylemi destekler.

Bu yeni koşullarda halkımızın emeğinin ülkenin ekonomik potansiyelini daha hızlı büyütmeye iyi açtığını ve böylelikle onun savunma yeteneğini güçlendirmeye izin verdiğini kanıtıyor.

Sovyet halkı ve Sovyet yönetimi sosyalizmin politikasının yalnızca bir barış ve silahsızlanma politikası olabileceğine ve böyle olması gerektiğine birleşmiştir. SBKP'nin 27. Kongresi doğrultusunda ayrılmazcağı.

İki liderin Reykjavik'de buluştukları gün, Federal Almanya'nın Hunsrück bölgesinde 200 bin kişi barış için yürüdü

Serpil ERYILMAZ

Foto: Sönner Günter

Foto: Mehmet Werner

Bize karşı bu duvar

Saldırı üssünün etrafını dolaşırken, bitmek bilmeyen duvar boyunca yürüyorduk. Ma-
vi kazağının her tarafına be-
yaz barış güvercinleri kondu-
muş yaşı bir Alman yaklaştı,
saçlarını gurbet ellerde ağart-
mış Ford işçisi Türkiye'ye ve
anlatmaya başladı. O anlatır-
ken bu bölgenin yerlisi oldu-

şunu anladık. "Burada eski-
den sadece telörgüler vardı.
Yaklaşınca içerdeki Amerika-
lılarla konuşabiliyorduk. Ama
büyük protesto gösterisini
duyunca, atom roketlerini ko-
rumak için bu duvarı yaptılar.
Henüz, yeni bitirdiler, bugüne
yetişirmek için nasıl canla
başla çalıştılar bir görseydi-

niz." Gözler, yürüyüş boyun-
ca renge renk boyalarla, ba-
lonlarla, barış isteyen istem-
lerin dile geldiği pankartlara
süslenen 96 adet Cruise fü-
zesini koruyan duvara dö-
nüyor. Ardından babasının
sırtındaki çocuğa annesinin
sürdüğü arabasında misil mi-
şil uyuyan bebeğe dalgör-

gözler. Savaş tacirleri için
neyin önemli olduğu bir kez
daha tüm açıklığıyla anlaşılı-
yor. Asfalta daha kuvvetli ba-
sıyor ayaklar, adımlar hızla-
yor. Yolu iki tarafındaki
metal korumalıklara dalarla
vurulurken çıkartılan ses tüm
ormanda yankılanıyor. Duva-
nın ötesindekiler dursun diye.

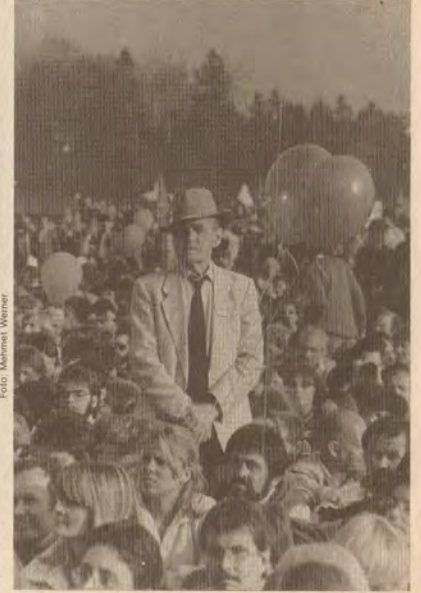

Foto: Sönner Günter

Hunsrück açıklamasından

"Bütün atom silahları
Avrupa'dan yokoluncaya
kadar rahat durmayaca-
ğız. Sürekli daha fazla si-
lahla güvenlik olmaz. Bu-
nu görmekten gelmek
ölümcül bir hatadır.

Başbakan Helmut
Kohl "Almanya, böyle
devam!" diyor. Biz ise
başka bir politika istiyor-
uz. Bizim barış açıkla-
mamız birincil ve acil ola-
rak şu istemleri kapsıyor.

1. Ülkemiz uzay silah-
larının araştırma ve ge-
tiştirmesine (ne burada
ne de başka yerde) katıl-

Atom denemeleri durdurulsun roketler kaldırılsın

11 Ekim günü, Reagan ve Gor-
baçov'un Reykjavik'de buluştukları
sırada Federal Almanya'da barış
hareketi, Cruise-Missiles atom ro-
ketlerinin yerleştirildiği Huns-
rück bölgesinde büyük bir protes-
to gösterisi düzenledi.

Analarında çok geniş bir yelpaze-

den partilerin, sendikaların, barış
hareketlerinin, kiliselerin bulun-
duğu 100'ün üzerinde kuruluş bü-
yük barış gösterisine katılım için
çağrı yaptı. 200 binin üzerinde ki-
şinin katıldığı üç koldan başlayan
yürüyüş, 70 bin metrekarlık alana
yerleştirilmiş atom roketlerinin bu-

lunduğu üssün etrafını dolaşarak
Bell köyü Marktplatz'da sona erdi.
Değişik politik görüşten, din-
den, ırktan ve ulustan insanların il-
ginç giysileri, kuklaları ve pankart-
larıyla kilometrelerce, atom roket-
lerine, atom denemelerine ve uza-
yın silahlandırılmasına karşı yürü-

düler.
Bell köyü Marktplatz'da topla-
nan yürüyüş kolunu, köyün pa-
pazı August Dahl selamladı. Bell
köyü belediyesi adına konuşan
Gerhard Lorenz, bölge halkının bu
saldırı üssüne karşı eller yaptık-
larını anlattı. Teoloji profesörü
Laise Schottroff, Müllersgraben'de
Pershinglerin yerleştirildiği üste
yapılan gösteri sırasında gözaltına
alınan 40 kişiye tutuldu. August Dahn

Foto: Sönner Günter

namiz dincili ve aklı ol-
rak şu istemleri kapsıyor.
1. Ülkemiz uzay silah-
larının araştırma ve ge-
liştirilmesine (ne burada
ne de başka yerde) katıl-
mamalıdır. Onlar, kimseyi
korumuyor ve atom silah-
larını dünyadan yoket-
miyor.

2. Bütün Pershing-2 ve
Cruise füzeleri sökülme-
lidir. Federal meclis ko-
nuşlandırma kararını iptal
etmelidir.

3. Federal ordu yeni
saldırı silahlarıyla donatıl-
mamalıdır. Silahlanma
bütçesi azaltılmalıdır.

4. Ordunun yaşamımı-
za etkisi azaltılmalıdır.
Askerlik hizmeti kısıtıl-
malıdır. Hayali sivil sa-
vunma planı geri çekil-
melidir ve askerlik hizme-
ti yapmama hakkı daha
fazla sınırlanmalıdır.

5. Silahlanma ihracatı
durdurulmalı ve ülkemiz-
in üçüncü dünya halkla-
rının baskı altında tutul-
masına karşı durulmalı-
dır.

Tüm kimyasal silahlar
yokedilmeli, tüm atom
tesisleri devre dışı bırakıl-
malıdır...

to gösterisi düzenledi.
Aralarında çok geniş bir yelpaze-

11 Ekimde 2000'den fazla otobüs gelmişti Hunsrück böl-
gesine. Çeşitli bölgelerden kalkan 6 özel tren Hasselbach'a
gelinceye dek, geçtiği tüm bölgelerden sevgiyle uğurlandı.
Tren camlarından bellerine kadar sarmış salkım salkım in-
sanlar, diğer yanda tren yolu boyunca birikmiş karşılayıcılar
birbirlerine dostça el sallıyorlardı.

Kimi bölgelerde otobüsler almamıştı insanları. Son anda ör-
gütlenen özel arabalarla gelmişlerdi. Yüzlerce özel araba
polislin düzenine uyarak tarla aralarına, tepelere park etti.
Yürüyüş koluna ulaşabilmek için çocuk çocuk yaşlı genç
kilometrelerce yürüdüler.

Solda, üssün içinden görünüşü, yukarıda üssü koruyan Alman polisleri

Kasselau
Hasselbach
arasında
barışçıl
bir sanat
çalışması

yürüyüş, 70 bin metrekarelik alana
yerleştirilmiş atom roketlerinin bir-
lerine, atom denemelerine ve uza-
yın silahlandırılmasına karşı yürü-

salırdı üssünü karşı neler yaptık-
larını anlattı. Teoloji profesörü
Luise Schottroff, Mutlangen'da
Pershinglerin yerleştirildiği üstte
yapılan gösteri sırasında gözaltına
alınmış, 40 gün tutulan Andrea Pfei-
fer barışseverlere seslendiler. Kürt
halkına ve Federal Almanya'da il-
tica hakkına saldırıya uğrayan
Ekrem Başaran'ın konuşmasından
sonra IG Metall Genel Yönetim
Kurulu üyesi Horst Klaus DGB
adına bir konuşma yaptı. Daha
sonra sırasıyla, Siemens barış giri-
şiminden Gerhard Hintz, Yeni Ze-
landa'dan 6 girişimin koordinatörü
Nick Dunlop, gelecek araştırmacı-
sı, bilim adamı Robert Jungk ve
Bavyera eyaletinden atom karşıtı
başlı hareketleri adına Anita
Aschenbrenner konuştu.

Aralarında Dünya Barış Konse-
yi'nin de bulunduğu dünyanın dört
bir yanından gelen çok sayıda dayana-
şma mesajları okundu.

Yürüyüş boyunca çocukların bir-
kaldığı bir cadıdır çocuk sevgili
vardı. Çocuklardan bir temsilci

Udo Lindenberg

Alla Pugatschowa

Bir kültür zirvesi

Bell köyü Marktplatz'da kurulan sahnede Sovyetler Birli-
ğ'nden ünlü pop şarkıcısı Alla Pugatschowa ve Federal Al-
manya'nın sevilen şarkıcısı Udo Lindenberg Panik orkestrası
eşliğinde birlikte sahneye çıktılar. 200 bini aşkın insana şarkı-
lar söyleyen sanatçılar kültür zirvesini andıran bir gösteri
sundular.

Kültür programında ayrıca SWAPO korusu ve Hannes
Wader de yer aldılar.

sahneye gelecek gün boyunca yap-
tıklarını ve çocukların barış ve dost-
luk istediklerini dile getirdi.

Reagan Reykjavik'te Yıldızlar
Savaşı projesinde ayak direyen,
Hunsrück'te kilometrelerce barış
için yürüyen insanlar bu eylemle-
riyle ne kadar kararlı, güçlü ve
inançlı olduklarını gösterdiler.

**Savaş
tacirlerine
toprak
vermeyelim**

Hunsrück bölgesinde saldı-
rı üssünü genişletmek isteyen
savaş tacirleri yeni tarlalar ist-
timak ediyorlar. Bölge halkı
zaten varolan saldırı üssüne
karşı mücadele ederken, bir
yandan da yeni alanlar açıl-
masını önlemek için ilginç
mücadele biçimleri geliştirir-
yor.

Bu bölgedeki Glimbach kö-
yünde bulunan bir tarla, üssü
genişletmek için satın alın-
mak isteniyor. Tarlanın sahibi
Alman, mahkeme kararıyla
arazisinin elinden alınıp üs
topraklarına dahil edileceğini
düşünerek, komşuları la bir-
likte bir çözüm bulmuş. 700
parcele bölünen tarla 100
mark veren isteklere satılır.
Bu durumda savaş tacirle-
rinin yeni üssü kurulabilir
için mahkemeye 700 dava aç-
ması gerekiyor.

Barışseverler tarafından
kapı kapı satın alınan bu
parcellerden almak isteyenler
aşğıdaki adreslere başvura-
bilirler.

Burkhard Giesen, Mark-
platz 7, 5170 Jülich, tel:
02461-31 36

Köln ilikçi adresi: GA Köln,
Rainer Praetorius Mauritius-
steinweg 39, 5 Köln 1

Gelecek sefere...

Sahnedan sunucu "gelecek sefere" diyor. Barış yolunda kararlı insanlar otobüslerine,
arabalarına yöneliyor. Yavaş yavaş kararlık çöküyor ölüm silahlarının çökreliktiği güze-
lim tarlaların, tepelerin öbek öbek korulların üzerine.

Binlerce araba, otobüs kolay değil. Trafik sıkıştı kalmıştı. Kimi yerde arabalarını arayan
insanlara akdeonuyla bir genç eşlik ediyordu. Öte yanda bir gitani etrafında toplanmış
bir grup barış şarkıları söylüyordu. Evlerin kapılarında toplanmış yöre halkı ve camlardan
beyaz güvercinler uçuşuyordu onları. Ve hep aynı söz dudaklarda:
Gelecek sefere...

Foto: Sonnet Gullier

Foto: Sonnet Gullier

Resimde esit haklar listesi adayları görülmüyor. Soldan sağa, Mustafa Gürl, Mustafa Genç (Türk Spor Federasyonu'ndan), Hasan Kavaklı, Sabahattin Ersoy.

“Fazla birşey istemiyoruz, haklarımızı istiyoruz”

Neu-Ulm'da 9 Kasım 1986 günü yabancılar ilk olarak sandık başına gidecek ve yeni kurulan yabancılar meclisi için seçime katılacaklar. Neu-Ulm'da esit haklar listesi olan haklar katılan dört aday Ulm Halkevinde 19 Ekim günü düzenledikleri basın toplantısı ile ilke ve hedeflerini açıkladılar.

Hasan Kavaklı, Mustafa Gürl, Sabahattin Ersoy ve Sedat Antep ten oluşan esit haklar listesi Yabancılar Meclisi'ni yerel seçimlerde seçme ve seçilme hakkını elde etmeye giden bir araç olarak gördüklerini Yabancılar Meclisi'ne girmeleri halinde bu hedef doğrultusunda mücadele edeceklerini açıkladılar. Bu ilke doğrultusunda verecekleri mücadelenin yanı sıra Yabancılar Meclisi'nin sınırların çok dar olmasına olanaklarının fazla birşey gerçekleştirmeye olanak vermemesine rağmen yine de iki yönlü bir çalışmanın gerektiğini; bunlardan biri Türkiye Cumhuri-

yetinin daha iyi kullanılabilmesinin olanaklarının açılması sağlanmak; ikincisi de Almanlara yönelik çalışmalar ki burada öncelikle önyargıların yıkılmasının en önemli gereke olduğunu vurguladılar.

Adayların Hasan Kavaklı "Ülkemizin kültürü bir kebapçı bir de folkloriden oluşuyor. Bizim Almanlarla birbirimize yakınlaşmamız şarttır. Sorunlarımızı birseylik içerisinde kabp, mevcut toplumdaki kopuk olarak çözmeye çalışmamız olamaz. Bu, toplumdan izole olmaktır" diyor. Yine esit haklar listesinin adaylarından Sabahattin Ersoy "Listemizi Alman Sendikalar Birliği DGB tarafından da desteklenmektedir. Bu liste DGB ile Türk Spor ve Kültür Derneği yani Ulm Halkevi'nin ortak çalışmaları ile hazırlanmış, ilkeler birlikte saptanmıştır. Bu sebeple öncelikle biz, yabancıların hak ve istemlerine olumlu eğilen DGB'ye teşekkür etmek istiyor. Sendi-

liten adaylar "Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları olarak sendika tek liste ile katılmak istedik. Fakat, bizim bütün iyi niyetimize rağmen, elimizde olmayan sebeplerle tek liste ile seçilmeye girebilmekte olamıyoruz. Bundan da çok üzünüyoruz." dediler.

Esit haklar listesinin en büyük özelliği gösterilen her dört adayın da fabrikalarda işçi olarak çalışmalarıdır. Bu özelliklerini, "Neu-Ulm'de yaşayan vatandaşlarımızın çok ufak bir bölümü hariç, hepsi işçidir. Biz işçi arkadaşlarımızın sorunlarını açıklamaları sırasında, haklarını savunmaları sırasında araca ihtiyaçları olmadığı, kendilerini direkt aday göstererek, kendi haklarını kendilerinin savunabileceğinden hareket ediyoruz." diye belirttiler.

"Bizim mantığımız sadece yapılabilecekleri kapsıyor. Türkiye'deki seçimlerde olduğu gibi, sigara paketinin arkasına notlar almıyo-

Gülbeyaz Yılmaz'la sendika ve dernek faaliyetleri üzerine sohbet

Kadın ve yabancı olarak zorluklarımız var

Dilruba YENEN

"Türkiye'de çalışmıyordum. Almanya'ya geldiğim zaman maddi nedenlerle çalışmak zorunda kaldım. Kocam yarım gün çalışıyordu. Geçimimize katkı amacıyla benim de başladığım iş temizlik işi oldu. Üç yıl temizlikte çalıştıktan sonra tarlada çalışmaya başladım. İş çok ağırdı. Dayanamadım başka bir firmaya girdim. Bu işçi kiralayan bir firmaydı. Bir bakıyorsunuz temizlikte, bir bakıyorsunuz yerine çalışıyordum. Orada hastalandım, hastanede yattım. Bilgisizlik yüzünden hastahımı bildirmemişimden çıkışımı verdiler. Bir yıl işsiz kaldıktan sonra şimdiki işime girdim."

11 sendik göçmen işçisini bir solukta birleşme anılatı Gülbeyaz Yılmaz. Henüz 36 yaşında bir demir fabrikasında su borularına delik açıyor. Bir yandan çayını yudumlarken bir yandan sohbet edevam ediyoruz.

— Borulara delik açma işi oldukça yorucu bir iş olsa gerek.

— Evet, çok ağır. Benim çalıştığım maaşından önceden bir erkek arkadaş çalışıyormuş, daha sonra bir kadın arkadaş almışlar, bakmışlar ki kadımlar da yapılabiliyor. O günden sonra bu işi hep kadınlar yürüttüler.

— Sendikamız mı?

— İsyende IG-Metall örgütü. Ben de iki yıldır sendikayım.

— Sendikayı nasıl tanıdım?

— Sendika işçilere bir seminer veriyordu. Ben de katıldım. Bakım işi bizim için yararlı şeyler anlatıyor, sendikaya üye oluyor.

Gülbeyaz Yılmaz'ın çok anı, isyende sendikal faaliyetlerini sürdürdükten, Düsseldorf Türkiye İşçi Gençlik Birliği'nin de aktif çalışanları arasında. Bu faaliyetleriyle ilgili olarak sohbeti "sorunmek istediğimi söyledim, Federal Almanya"

Foto: Ali Borçkay

okumaya başladı. O günden sonra böyleleri bir yöntemle sendika gazeteleri okumayı başladık. Okuyan kişi sendikahı olmadığı için onu tarafsız gördüler ve o okuyan da dinlemeye başladılar. Gazete okumaya başladıktan sonra sendikamızın kendileri yararına çalışma yaptığını anlamaya başladılar. Yine iş yerinde bir bayan arkadaş gazetede kadınların çalışmalarıyla ilgili bir bölümü çok beğendi. Ama böyle çalışmalara katılmak için vakti olması gerektiğini, evde sendikadan bahsedecek olsa kocasıyla sorunları çıkacağından yakındı.

Gülbeyaz, fabrikadaki çalışanları dışında kalan vakitini dernekteki çalışmalara ve ev işlerine ayırıyor. Derneğin kitaplık kolunda gö-

manış erkeklerimiz var. Ev işlerini yardımcı olan erkek sayısı çok az. Bunun dışında kadınlara yeterli eğitim verilmiyor. Eğer eğitim verilirse kadın arkadaşlar da erkeklerin yaptığı işleri yapabilir. Erkeklerimiz çalışıyorlar, bizlere geliştirici anlamda yardımcı olmak için vakit ayırmak onlara zor geliyor.

— Peki, Gülbeyaz senin eşinle, demek çalışmaları nedeni ile sorunları oldu mu?

— Kadınların bir çalışmalarda aktif olması gerektiğini anlayınca iş biraz hızlı girdim. Gidersek kadınların mutfaktan çıkmasını, erkeklerin bu işleri yapmasını savunur oldum. O arada ev tartışmaları başladı. Daha sonra ben-

kısa...kısa...kısa

TÜRKİYELİLER İÇİN
ALMANCA VIDEO
SERİSİ HAZIRLANIYOR

Yabancılar için Kasım Programları isimli kamu kuruluşu "Türk aileler için Almanca" isimli bir video projesi hazırladı. Bu proje, Çalışma Bakanlığı, Bavaria Çalışma Bakanlığı, Eyalet Vakfı ve İşbu Kurumu tarafından finanse ediliyor. 5 kişilik bir heyetin Ağustos 1985'ten beri sürdürdüğü çalışmaları 1988'de tamamlanacak. Video filminin 1. bölümünün 1986 sonunda bitmesi bekleniyor.

30'ar dakikalık 8 bölüm halinde hazırlanan seri özellikle Almanya'ya yaşayan 1. kuşaktan dil kursuna gidip de memnun kalmayanlara Almanca öğretmek ve Almanca bilgisi olanların da geliştirmeyi amaçlıyor.

Video kasetleri, kütüphanelerde, video kütüphanelerinde ve sosyal kuruluşlardan temin edilebilecek.

Videoya alınan bir filmde Yaman Oğuz, Emine Erhan Neubauer, Müritiz Yolcu, Figen Canatay misafir sanatçı olarak Müjdat Gezen rol aldılar.

BAVYERA AİLE BİRLİĞİ
ÇALIŞMALARI
TÜRKİYE'YE
KAYDIRIYOR

Bavaria'da çalışmalarını sürdüren Aile Birliği Kurumu Girişimleri'nin, 20 Eylül 1986 cumartesi günü, Augsburg'da düzenledikleri toplantıya Bavaria eyaletinin çeşitli kentlerinden gelen Alman kuruluşlarının yanı sıra, Nürnberg, Münih ve Augsburg Aile Birliği Kuruma Girişimleri de katıldılar.

Bundan bir süre önce kurulan ve Bavaria çapında bir çatı örgütü durumunda olan Bayerischer Arbeitskreis gegen Familientrennung, Ailelerin Birliği sorununun Türkiye hükümetine de yansımaya karar verdi. Karlsruhe'de bulunan

Yabancılar Meclisi'nin sınırlarını çok dar olmasına olarsakların fazla birşey gerçekleştirmeye olanak vermemesine rağmen yine de iki yönü bir çalışmanın gerektiğini; bundan bir Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının, dolayısıyla da, diğer uluslara mensup yabancıların çıkarlarını korumak, mevcut

Türkiye tekrar İşveç parlamentosunun gündeminde

Sosyal Demokrat İşçi Partisi milletvekili, tanınmış avukatlardan, aynı zamanda Türkiye'de Demokrasi ve İnsan Hakları için Dayanışma Komitesi üyelerinden **Hans Göran Franck**, Dışişleri Bakanı Sten Anderson'un yanıtlaması isteği ile meclise bir so-
nu önermesi verdi.

Önergede; DISK'e ve Barış Derneği yöneticilerine karşı duruşmanın sürdüğü, Avrupa Konseyi'ne üye olduğu serbest olan politik çalışmalar için askeri mahkemelerde dava açıldığı, 1 Mayıs kutlamaları nedeniyle 400 kişinin tutuklandığı belirtiltikten sonra, yürürlükte olan 141 ve 142. maddelerin Avrupa'da kabul edilemeyeceği de ileri sürüldü.

Hiçbir Avrupa ülkesinde Türkiye'deki kadar idam cezasının verilmediği belirtilen önergede şu ifadeler de yer alıyor: "Bazı sözler verilmesine rağmen politik gelişmeler için bir genel af yasası gereksemedikçe. Öte yandan Türkiye'de işkence yasak olmasına rağmen işkenceyi engellemek için alınan önlemler ve işkencecilere karşı açılan yasal koşturumalar tamamen yetersiz. Kürtler bir halk grubu olarak ayrımcılığa uğruyorlar. Kendi dillerini konuşmalarına izin verilmiyor.

Önerge dışişleri bakanı tarafından dört hafta içinde yanıtlanmasını istenen şu sorularla bitiyor: "İşveç ve diğer ülkelerin Türkiye'ye karşı yaptıkları şikâyetleri erit almasından sonra Türkiye'de demokratik bir gelişme olmuş mudur?

— Türkiye Avrupa İnsan Hakları Anlaşımının hangi aşından buzmıştır?

neği yani Ulm Hakları'nın ortak çalışmaları ile hazırlanmış, ilkeler bütünlüğe sahiptir. Bu sebeple özerklik bile, yabancıların hak ve işlevlerini olumlu etkiden DGB'ye teşekkül etmek isteriz. Sendikamız bizi burada da yalnız bırakmamıştır" dedi.

Eşit haklar listesi adaylarından Mustafa Gürer "Amanladan fazla birşey istemiyoruz. İstediklerin haklarımızdır. Biz eşit hak istiyoruz ve işte listemizin ismi de buradan geliyor" dedi. Neu-Ulm'de Yabancılar Meclisi seçimine Türkiye'nin şimdiki iki ayrı liste ile katılmak zorunda kaldıklarını be-

kelir haklarını temsil eden Savunma bakanlığının hareket ediyoruz" diye belirtirdi.

"Bizim mantığımız sadece yapılabilecekleri kapsıyor. Türkiye'deki seçimlerde olduğu gibi, sigara paketine arkasına notlar almıyoruz. Buradaki vatandaşların bir parçası olarak, bu sorunlar bizim de sorunlarımızdır." diyen eşit haklar listesinin adayları, "Bize verilen vatandaşlar eğer onların çıkarlarını doğrultusunda çalışma yürütmek bizim görevimizdir. Eğer bu hakkı mahkûm ediyoruz. Eğer süphesiz böyle bir hak Yabancılar Meclisi'nde olduğu kadar, Fakat biz onlara da hakkı görüyoruz" dediler.

İşveç'te de, işveçli kadınların sorunları sürüyor. Düsseldorf'da Türkiye İşçi Gençlik Birliği'nin de aktif çalışmaları devam ediyor. Bu faaliyetleriyle ilgili olarak sohbetimiz sürdükçe, İstediklerini söylediklerini, Federal Almanya'daki, barış, demokrasi eşit haklar mücadelesine bütün kadınlara katılması gerektiğini vurgulayarak konuşuyorlardı.

— İyilerinde şimdi sendikaya katılıyorlar. Bir türlü sendika garetisi bile okutamyorduk. Sonunda sendikaya karşı bir bayan arkadaşları bir öğle tatilinde "okusun sunu bir dinesek" dedi. Onun da okuma hoşuna gittiği için yüksek sesle

sesleniyorlardı yakındı.

Gülbeyaz, fabrikadaki çalışmaları dışında kalan vakitini dernekteki çalışmaları ve ev işlerine ayırıyor. Derneğin kitaplık kolunda görev yapıyor.

— Gerek iş yerinde gerekse dernek çalışmalarında kadın olarak zorluklarımız var mı?

— Kadın olarak zorluklarımız çok, iş yerinde kadın, özellikle de yabancı olduğumuz için en ufak bir aksadın bizi sorumlu tutuyorlar. Dernek çalışmalarımızdaki zorluklar ise sordun geliyor. Ev işlerinde bizim erkeklerimiz pek yardımcı olmuyor. Hem ev işlerini yapacakları hem de zamana dernek işlerine yetişecekleri. Bu bizim için çok zor oluyor.

— Dernek yönetiminde bayanlar var mı?

— Kadınlar olarak azız, ama çoğaltmaya başladık. Genç kızlarımız var onlarla daha sonra kadınlara grubumuzla birleştirerek çalışmaları da geliştireceğiz.

— Sizce kadınlarmız neden daha aktif görevlere katılmıyor? Özellikle gözlemiyoruz? Neden standartlara yemek satmak, veya yemek pişirmek görevlerini tercih ediyor?

— Herhalde bu bizim yönetimimiz eksikliği oldu. Kadın çalışması derince pek önemsenmedi. Çalışmalar kadınların başarıları olamaz, başarıyı gördük mü haklarını biliyorlar. Son zamanlarda bu yüzden başarıyla çalışarak kaldık.

— Kadınların işi görevlere talip olmalarının sence başka nedenleri var mı?

— Tabii var; bir kere dernek çalışmalarını yürüten erkeklerimiz arasında da bir kadının derneğe gelip çalışmasını özendiren kavra-

aktif olmaları gerektiğini anlayınca işe biraz hızla girdim. Giderak kadınların mutfağını kırmıştı, erkeklerin bu işleri yapmasını savunur oldum. O arada evde tartışmalar başladı. Daha sonra ben eşime böyle bir tartışmanın yararlı olmadığını gördüm. Çünkü başlangıçta o da benim gibi bilimsizdi. Benim söylediklerim doğru da olsa bilimsizce karşı çıkıyordu. Ben ve o için bilimsine vardıkça bu sorun kendiliğinden çözülmemeye başladı. Şimdi çalışmalarımız katıldığımız, geç kalınsa da neredeydin demiyor, elinden geldiğince bana yardımcı oluyor. Ben de ona aynı şekilde davranıyorum.

Buynca üç çocuk yetiştirmiş Gülbeyaz, Çocuklarının yabancı bir ülkede kendi kültürünü, geleneklerini öğrenememeleri, öğrendiklerini unutmaları tehlikesine karşı da çok dıyarlı.

— Çalışmalarınız işkencilere nasıl, zorluklarını oluyor mu?

— Çalışmalarımız zorluklarımız çok. Öncekilerde iş sorunları nedeniyle. Okuldan eve geliyorlar. Üçü de Almanca konuşuyor. Türkçe konuşmalarını istediklerini, Türkçeyi bilmediklerini söylüyorlar.

— Çocukları dil öğretmek zorundayız ya ikinci kendi kültürlerini de yabancı kalıp, Alman kültürünü benimseyiyorlar. Bir yabancı olarak kendilerini Almanlar kabul ettirmek için herşeyi yapmak istiyorlar. Sağ bodaymak tutun da giyimlerini kama. Ama bence bizlerin çocukları zaten gerçekleri gören, bu konuda mücade edene gençler, o nedenle ilk kültürle de işkencilere uyumlu geçişim zorundadır. Ama biz bunu söylediklerimizde siz Almanları sevmiyorsunuz da bize karşı çıkıyorsunuz gibi ön yargılara hareket ediyorlar. Örneğin benim çocukların Türk çocuklarıyla pek kaynaşmıyor.

— Sizce nasıl bir eğitim verilmesi?

— Gençlerimiz yetiştirirken, yalnız tek taraflı olarak sızamları için değil her iki kültürde de uyum sağlayıcı bir şekilde eğitim verilmeli. Derneklerimizde gençlik çalışmalarını arttırmalıyız.

— Okullarımızda son olarak söylemek istediğin bir şey var mı?

— Barsı müctedilinin önemini kavramış kadın arkadaşlarımız bunu diğer kadınlara da öğretmek, kadınların bu çalışmaları yapın olara katılması çok önemli. Ama olduğumuz işin birincil görevimiz olmalı, diye düşünüyorum.

örgütü durumunda oldu. Bavyerli Arbeitskreis gegen Familienrentierung, Aalelerin Birliği sorununu Türkiye hükümetine de yansıtmaya karar verdi. Karlsruhe'de bulunan Federal Anayasa Mahkemesi'nin bu konuda yakın zamanda eylemleri için bağlayıcı bir karar vermesi bekleniyor. Bu kararın Aale Birliği Girişimleri'nin istemi doğrultusunda çıkarılması için, içinde bulunduğumuz günlerdeki etkinlikler büyük önem taşıyor.

YABANCILARA SEÇİM HAKKI TARTIŞILDI

Markischer Kreis bölgesinin Plettenberg kentinde 27 Eylül günü yabancıların seçim hakkı ile ilgili tartışmalar toplantı yapıldı. Toplantıya CDU'dan Wolfgang Ising UGW'den Herbert Sahlschmidt, SPD'den Wolfgang Schräder, pasap Reinhar Kirste ve DGB'den K.H. Goebels katıldılar. Yaklaşık 40 kişinin izlediği toplantı canlı bir hava içinde geçti.

KONUT SORUNLARI İÇİN KOMİTE KURULDU

Hollanda'da HTTB-Eindhoven şubesi göçmen işçilerin konut sorunlarının çözümünde yardımcı olmak amacıyla 28 Eylül'de şube binasında yapılacak toplantı konuşma 9 kişilik bir komite kurarak çalışmalar başladı.

Bu komite ev satın alanların sorunlarının çözümü doğrultusunda çalışmalar yapacak.

CUMHURİYETİN 63. YILI AVUSTRALYA'DA KUTLANIYOR

Avustralya Türkiye'li Kültür Derneği 1 Kasım 1986'da Carri-nghush Kutüphanesi, 415 Church St. Richmond adresinde Cumhuriyet Bayramını 63. yılını bir programla kutuyolar. Anadolu halk oyunlarının, türküler ve çocuk korosunun yer alacağı programda Ulusal Kurtuluş Savaşı'nın baparı, anti-emperyalist, bağımsızlık gelenekleri anlatılacak.

Kürt Enstitüsü Müdürü Dr. Yekta Geylani ile söyleşi

Sorunların çözümü için ortak çabalar gereklidir

12-14 Eylül tarihleri arasında Münih Tützing'de Protestan Akademisi'nin girişimle "FAC'deki Kürtlerin kimlik arayışı" konulu bir konferans düzenlendi. Federal Almanya'nın çeşitli kentlerinde Kürt sorunu ile ilgili bilim adamlarının, uzman, yazar, Kürt örgütleri temsilcileri ve filimcilerin katıldığı konferansta arkadaşımız Güven Pamir Kürt Enstitüsü Müdürü Dr. Yekta Geylani ile bir söyleşi yaptı.

Türkiye Postası: Konferansın Kürt örgütleri açısından önemi nedir?

Y.Geylani: Konferansın amaçlarından biri, FAC'de var olan değişik Kürt örgütlerinin bir çatı altında, belli kimi konuları işlemek için bir araya toplanmaları idi. Bilebildiğimiz kadınlara, bu düzeye son on yılda yapılan ikinci toplantıdır. İki yıl önce Dortmund'da böyle bir toplantı olmuştu. O zamanlar toplantının haberini Türkiye Postası vermişti.

Geçen iki yıl arasında, görebildiğimiz kadınlara büyük bir gelişme var. Gelişmenin ilk herşeyden önce, insani düzeyde bir gelişme. Diğer Kürt yöneticilerini birbirleriyle karşı gösterdikleri ilgi, saygı, daha sıcak bir dil, konferansın önemli bir kazanımıdır.

12 örgüt yöneticisi bir çatı altında ve günümüzün koşullarını istediği bir biçimde, oturup konuşabildi. Kendi örgütlerde neyletirmizi birbirimize aktarabildik. Bir Kürt örgütü ile diğer Kürt örgütleri arasında bir köprü kuruldu. Örneğin, KOMKAR gibi bir yığın örgütünün deney-

erimli çözülebilecek sorun olarak görüyor. Bu istemler çok doğrudur, ne ki uzun erimlidir. Ve bu istemi öne sürme, genel sorunlarımızın çözümü için engel niteliğinde değildir.

Bir yandan siyasi olarak uzun erimli, çözümü zor olan sorunların çözümü için çabaların, diğer yandan bugün çözülebilecek bir çok sorun vardır. Örneğin, Kürt kadınlarının okuma yazmasını kolaylaştırmak için, okuma yazma kitapları çıkarma, video kasetleri yapma. Kürt kadınlarının sağlık sorunu, aile planlaması, gibi...

Türkiye Postası: Bu konferansta Türkiye'ye örgütler geliyor. Deney alışverişinin açısından onlar da olsaydı, daha geniş açılımlar çıkamaz mıydı?

Y.Geylani: Konferansta Türk arkadaşlar vardı. Çağrılı örgüt yok idi! Onlar, bilgi, deney alışverişinde katkıda bulundular. Onların birliği bir deney birikimi var.

Ümit ederim ki gelecekteki bir toplantı Türkiye'ye göçmen işçi örgütleri davet edilsin. Türkiye'ye göçmen işçi örgütlerinin delegeleri de bulunsun. Sanırım ilerde bu gerçekleşebilir.

Biz konularla bir süfandan konuşuyoruz. Bu konularda onların dayandığı bulunduların gayet doğal olmalıdır.

Türkiye Postası: Bilgilerinizi teeskikler eder, Kürt Enstitüsü'nün çalışmalarına başarılar dileriz.

Y.Geylani: Biz, enstitü olarak iki sorunu birbirinden ayırmaya çalıştık. Uzun erimde çözülebilecek ve kısa erimde çözülmeye gereken sorunlar olarak. Burada farklı düşünceler var. Örneğin, KOMKAR'ın öne sürdüğü "Kürtçe eğitim, radyo, TV yayını hakkı" gibi istemleri, uzun

● Tahsin Şahinkaya'nın ortağı olduğu ve onunla birlikte, General Dynamics firmasından rüsvet alan Kalebodur ve Gama Holding, yabancı tekel ve ordu vakıflarıyla ortaklık temelinde silah endüstrisine girdi.

Türkiye'ye astırı yüzünden bakıya mı geliyor?

● F-16 bombardıman uçaklarının yapımına, ömürümüzdeki şubat ayında başlanacağı açıklandı.

● Son haftalarda, silah endüstrisinin değişik alanlarında faaliyet göstermek amacıyla, ardarda şirketler kurularak yatırımlara başlandı.

Türkiye'yi dünyanın önde gelen silah tedarikçisi ve dolayısıyla, doğrudan emperyalizmin "asker-sel sanayi kompleksi"ne bağlayacak olan ve ayrıca, ekonomiyi militaristleştirme ve Türkiye'nin silahlanma harcamalarını daha da tırmadımaya yönelik olan "silah endüstrisi" kurma girişimleri, son haftalarda iyice hızlandı. Bir yandan, F-16 bombardıman uçaklarının yapımını gerçekleştirecek fabrikaların yapımı hızlandırılmak ve bu proje çerçevesinde, yeni ortaklıklar kurulurken; öte yandan da,

silah sanayisinin değişik alanlarında yeni anlaşmalar imzalandı ve yatırımlara başlandı.

General Dynamics'le ortaklık temelinde, F-16 bombardıman uçaklarının üretimini gerçekleştirecek olan Türk Uçak Sanayi A.Ş. Genel Müdürü Saim Dilek, yaptığı açıklamada, fabrikanın yapımı için bugüne kadar 198 milyon dolar harcadığını (137 milyar lira) belirterek, F-16'ların üretimine önmüzdüdeki şubat ayında başlanacağını ve Ekim 1987'de de, üretilen ilk uçakların deneme uçuşlarına başlayacaklarını söyledi.

Bu arada, başta F-16 olmak üzere, silah endüstrisinin öteki kollarında kurulan şirketlerde, ordu vakıfları ehle cunta şeflerini, yerli holdingler ve yabancı silah tek-

leriyle içiçe geçmeye başladıkları görüldü. Örneğin, uçak savar toplan üretmek amacıyla Mayerling-Aselsan-Gama ve Kalebodur Holding ortaklığında bir şirket kuruldu ve yatırımlara başladı. Aynı şekilde F-16'ların radar ve elektronik cihazlarını üretmek amacıyla, Gama Holding-Westinghouse-Tusay ortaklığında yeni bir şirket kuruldu. Bilindiği gibi, TUSAŞ ve ASELSAN'ın en büyük ortaklık payı, ordu vakıflarına aittir ve bu kuruluşlar, generallerin yönetiminde bulunmaktadır. Yeni hatırlanacağı gibi, Kalebodur ve Gama Holding Tahsin Şahinkaya'nın ortaklık-ilişkileri içinde bulunduğu kuruluşlardı ve bunların, Şahinkaya ile birlikte General Dynamics'ten rüsvet aldıkları açıklanmıştı.

Yapılacaklar yapılabilir! aratabilir!

Özlem ÖZGÜR

İşverenlerin ödediği vergi miktarının, devrede kulak kaldığı hemen herkes tarafından bilinir. Türkiye'de büyük miktarda vergi kapındığı ve vergi yükünün, dörtte üçünden daha çoğunun emekçilerin sırtında olduğu, yıllardır yinelenir durur.

12 Eylül rejiminin sonra, parabolalarına yeni yeni ayrıcalıklar tanındığını, vergi kaçaklığına daha büyük "yeşil ışık"lar yakıldığını ve vergi adaletsizliğinin, daha da arttığını tahmin ediyorduk; ama, doğrusu bu kadarnı da beklemiyorduk. Geçenlerde açıklanan, 1985 yılı gelir vergisi sonuçlarındaki sözötmek istiyoruz.

Geçtiğimiz yıl, Türkiye'de işverenlerin yüzde 87'sini oluşturan 1 milyon 14 bin beyannameli vergi yükümlüsü, ayda kişi başına ortalama topu topu 6 bin 700 lira vergi ödedi. Memur ve işçilerin, ortalama ayda ödedikleri vergi miktarı ise, 20 bin 700 lira olarak gerçekleşmiş.

Durun, durun, daha bitmedi. Bu bir milyonu aşkın vergi yükümlüsü, geçtiğimiz yıl, kişi başına ayda 23 bin liracık kâr etmiş. Bunun, 6 bin 700 lirasını da vergi olarak ödeyin- ce, elinde 16 bin 300 liracık kalmış! Bir başka deyişle, bir milyon dolayındaki işveren ailesi, çocuk çocuğuya, ayda 16 bin 700 liracık geçimini sağlamak zorunda kalmış!

Özal'ın seçim sonrası armağanı: İğneden ipliğe herşeye zam!

Özal hükümeti, 28 Eylül'ü seçimleri biter biter, iğneden ipliğe hemen herşeyin fiyatını artır-

mak oranlı zamların yapıldığı malların başında, Tekel maddeleri yığıldı ve bunların fiyatları, yüzde 30

rak, 210 liradan 300 liraya yükseltil-di. Aynı şekilde, bir büyük işe rakının fiyatı, 1800 liradan 2800 li-

Atılan adımlar hızlandı

* Makina Kimya Endüstrisi (MKE) Genel Müdürü Mustafa Taşan yaptığı açıklamada, İsviçre'nin Oerlikon firmasıyla ortak olarak kurulan şirketin uçak savar toplan üreteceğini belirterek, yatırımlara başladığını ve bugüne kadar, 15,5 milyar lira harcadığını söyledi. Ayrıca, 9,250 askeri aracın yapımını için 170 milyar lira harcancacağı belirtilerek, bunların yapımının Daimler-Benz-Otomarsen veya Man-Ercan Holding firmasına verileceği açıklandı.

Bu arada, ABD'nin Aerospace and Defence Company firması ile Enka Holding ve MKE endüstrisi ortaklığında, MLRS füzelelerinin Türkiye'de üretimi amacıyla yeni bir şirket kuruldu ve yapının üretime önmüzdüdeki yılın içi bahaında başlanacağı belirtildi.

Ayrıca, "Savunma Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi" Başkanı Vahit Erdem bir açıklamaya yaparak, zırhlı araçlar ve roket yapımı için açılan ihalelerin son aşamasına gelindiğini belirterek, bunların birkaç hafta içinde sonuçlandırılacağını ve önmüzdüdeki yılın başında, yatırımlara başlanacağını söyledi. Yapılan açıklamada, zırhlı araç yapımının yerli ortaklarıyla birlikte Federal Almanya'nın Kraus Maffler, Man, ABD'nin FMC ve İngiltere'nin GKN firmalarından birine verileceği ve bunla-

Vahit Erdem

nn üretimi için, 1 milyar dolar (700 milyar lira) harcancacağı belirtildi.

Vahit Erdem yaptığı açıklamada, alacak savunma roketlerinin yapımının, yerli ortaklarıyla birlikte İsviçre'nin ADATS ile Skyguard, ABD'nin Schaparel, Fransız-Alman Roland ve İngiltere'nin Rapier firmalarından birisine verileceğini belirterek, ihalelerin önmüzdüdeki ay içinde sonuçlanacağını ve yatırımlara, yılbaşından itibaren başlanacağını söyledi.

Silah endüstrisinin öteki dallarında da, yatırım yapmak için çok sayıda yerli ve yabancı kuruluşun başvurduğunu ve görüşmelerin sürdüğünü söyleyen Vahit Erdem, silah endüstrisi için önmüzdüdeki 5 yıl içinde 7,5 trilyon lira harcancığını ve bunun, 5 trilyon lirasını Fon'dan karşılanacağını belirtti.

100 milyar lira toprağa gömüldü

Günümüzde Anadolu Projesi'nden (GAP) sonra, Türkiye'nin en büyük yatırım sırasıyla ve Ankara-İstanbul arası-

İgneden ipleğe herşeye zam!

gomuldu

Özal hükümeti, 28 Eylül'a sa seçimleri biter bitmez, ıgneden ipleğe hemen herşeyin fiyatını artırdı ve bu yeni düzenleme ile son birkaç yılın en yüksek oranlı zamları gerçekleştirilmiş oldu. En yüksek oranlı zamların yapıldığı malların başında, Tekel maddeleri yer aldı ve bunların fiyatları, yüzde 30 ile yüzde 69 oranında arttırıldı. Örneğin, kısa filtrelili sigaraların fiyatları yüzde 43 oranında arttırıldı.

210 liradan 300 liraya yükseltildi. Aynı şekilde, bir büyük şişe rakının fiyatı, 1800 liradan 2800 liraya yükseltildi ve böylece, rakı fiyatları yüzde 56 oranında arttırılmış oldu. Bir kilo çayın fiyatı ise, yüzde 34 dolayında zamlanarak, 1350 liradan 1800 liraya yükseltildi.

Tekel maddelerinin yanısıra, emekçi kitlelerin ilk planda gerek duydukları temel maddelerin tıbbının, zam furusından nasibini aldığı gözlemlendi ve bütün gün maddelelerinin fiyatları, büyük oranlarda arttırıldı. Örneğin, bir kilo toz şekerin fiyatı yüzde 21 arttırılarak, 190 liradan 230 liraya yükseltildi.

Zam zam ve yine zam

Şeker fiyatlarındaki artışları, öteki gıda maddelerine yapılan zamlar izledi ve margarin fiyatları yüzde

de 16, tavuk ve et fiyatları yüzde 20, salça fiyatları yüzde 17, sütlü fiyatı yüzde 23, peynir fiyatları yüzde 17 ve deterjanın fiyatı da, yüzde 33 oranında arttırıldı. Bunların yanı sıra, ampul fiyatları yüzde 16, cam ve porselen eşyaların fiyatları yüzde 10 oranında zamlanarak, çimento ya da 5, demir ve alüminyum mamullerine de, yüzde 10 ile yüzde 15 arasında zam geldi.

Bu arada, beyaz eşya olarak anılan buzdolabı, çamaşır makinesi, süpürge, fırın, soğutma ve benzeri malların fiyatları ise, yüzde 7 ile yüzde 15 arasında değişen oranlarda arttırıldı. Bunların yanısıra, başta PTT, Sümerbank ve SEKA olmak üzere, öteki kamu kuruluşu yetkilileri de, zam hazırlığı yaptıklarını açıkladılar ve KİT ürünlerinin yeni fiyatlarını, önümüzdeki günlerde belirleyeceklerini belirttiler.

Özal'ın seçim nedeniyle ertelediği zamlar geliyor!...

Tekeller için yeni bir "altın yıl"

● İSO'nun ilgili anket sonuçlarına göre, Türkiye'nin 500 büyük sanayi kuruluşunun, geçtiğimiz yıl, sahibi fiyatlarla satışları yüzde 11,6 ve kâr toplamları da, yüzde 43,2 oranında artış gösterdi.

● Büyük sanayi kuruluşlarının, satış ve kâr miktarlarındaki bu büyük artışlara karşılık, bu kuruluşlarda çalışan işçilerin ücretlerindeki artışlar yine enflasyon oranının altında kaldı ve gerçek ücretler, yüzde 4,7 oranında geriledi.

● Anket sonuçlarına göre, bu 500 kuruluşun toplam üretiminin yüzde 54'ünü kamu ve geri kalan, yüzde 46'lık bölümünü ise özel sektör kuruluşları gerçekleştirdi.

yılda enflasyon oranının yüzde 42 olmasına karşılık; 500 büyük kuruluşun kâr miktarının, cari fiyatlarla yüzde 103 oranında artarak 655 milyardan 1 trilyon 331 milyar liraya yükseldiğine dikkati çeken ekonomi uzmanları, "Bu durum, bu işletmelerin ürettikleri malların fiyatlarını enflasyon oranının çok üstünde arttırdıklarını göstermektedir" dediler.

Devlet ve özel sektör

İSO'nun ilgili anketinde, Türkiye'nin 500 sanayi kuruluşunun 94'ünün kamu kuruluşu olduğu belirtildi ve bunların, özel sektöre ait işletmelere oranla üretimin daha büyük miktarını gerçekleştirdikleri kaydedildi. Anket sonuçlarına göre, bu 500 büyük kuruluşun toplam üretiminin yüzde 54'ü kamu ve geri kalan, yüzde 46'lık bölümü de özel sektör kuruluşları tarafından gerçekleştirildi.

Bu arada, son yıllarda, kamu kuruluşlarının toplam sanayi üretimi içindeki payının artmakta olduğu belirtildi. İSO'nun ilgili anketinde, kamu kesiminin toplam üretim içindeki payının, 1983 yılında yüzde 49 ve 1984 yılında yüzde 53 olduğu belirtilerek, bu oranın 1985 yılında yüzde 54'e yükseldiği kaydedildi.

Dürün, dürün, dürün... Bir milyonu aşkın vergi yükümlüsü, geçtiğimiz yıl, kış başına ayda 23 bin lira cıkâr etmiş. Bunun, 6 bin 700 lirasını da vergi olarak ödeyen, elinde 16 bin 300 lira cıkâr kalmış! Bir başka deyişle, bir milyon dolayındaki işveren ailesi, çocuk çocuğuyla, ayda 16 bin 700 liracıkla geçimini sağlarken zorunda kalmış!

Vah vah, üzüldük ve acık, meğer özel ve güzel sektörümüz de hallere düşmüş!

Şadi Pehlivanoglu, ANAP'ın kurucularından birisi ve bu partinin, genel başkan yardımcısıdır. Pehlivanoglu, "ünlü" bir faşist ve azıllı bir antikomünisttir.

ANAP hükümeti olunca, Pehlivanoglu Yapı ve Kredi Bankası'nın yönetimini kurulu üyeliğine atanır. 1984 yılında, yüksek hizmetlerinden ötürü, İğil bankı Pehlivanoglu'na 65 milyon lira ücret öder. Böylece, Şadi Bey'in aylık 5 milyon 400 bin liraya ve günlük 180 bin liraya denk düşer.

Yazık yazık, bu denli büyük hizmete karşın, bu kadar düşük ücret olur mu? diye kimse sormasın. Neden olmasın ki? Amaç, vatan ve millete hizmet değil midir? Bravo Pehlivanoglu boru, vatan ve millet için yaptığın bu büyük fedakarlık, gördüğün bu büyük hizmetler, hiç mi hiç unutulmayacak!

Neyse ki, bu fedakarlığına karşılık, Pehlivanoglu'na küçük bir kolaylık gösterilmiş! Pehlivanoglu'nun aldığı bu 65 milyon lira, maaş bordrolarında gösterilmemiş ve böylece de, Şadi Bey'in hiç vergi ödemesi sağlanmış!

Çok sayıda "saf dil" ve birçok köşe yazarı, son seçim yenilgisinden kalkarak, Özal'ın ekonomi politikalarında değişiklik yapmak zorunda kalacağını söylediler. Ve ekonomi politikasında, işçiler, memurlar, esnaf ve zanaatkarlar, köylülerin çikarına olarak, az bul da olsa, yeni düzenlemeler yapmak zorunda kalacakları sandılar!

Oysa, Özal ne yaptı? Seçimler biter bitmez, onun ilk yaptığı iş, yine yığınların anasını ağlatmak olmadı mı? İgneden ipleğe yapılan büyük oranlı zamlar, kitlelerin sofrasından koca bir dilim ekmeği daha alıp götürmedi mi? Kimse, hayal görmeye kalkmasın. Kimse, oy falan kayıvsız, Evren-Özal rejiminin programında en küçük bir değişiklik yapıpacağı rüyasını görmesin. Ulusal hiçbir ayrılmayan bu çete, emperyalizmin "İcra memurları", neden oy falan derdine düşsünler ki? Onların görevi, onlerine konan programı, aynen uygulamaktan başka ne ola ki?

Dahası var. Evren-Özal rejiminin önüne konan program, henüz bütünüyle uygulamaya konulmuş değildir. Simdi, programın asıl önemli maddelerinin uygulamaya sokulmasının hızlı adımları atılmakta; ve bu adımlar, emperyalizmin Türkiye için öngördüğü yeni bir "yapılanma" amacında ete kemiğe bürünmektedir.

Bunlar, Türkiye'de serbest bölgelerin oluşturulması... Bunlar, kamu kesimine ait işletmelerin, holdinglere ile uluslararası tekelilere devredilmesi ve devlet sektörünün çokleştirilmesi...

Ekonomik bağımlılığın, kat de kat artırılmasıdır... Bunlar, Türkiye'yi doğrudan doğruya dünya gereğiciliğinin ve savaş içkiştiriciliğinin merkezi olan, emperyalizmin "aşkarsel sanayi kompleks" ne bağlamaktr... Ve sonunda, bugün Türkiye'de "ulusal" olarak ne kalmışsa, hepsini yerle bir etmektedir...

Kimse, saf dililik edip, bütün bunları yapılabiliyor mı? diye sormaya kalkmasın. Bu rejim, iki yıla daha aktırca kalırsa, bunların hepsi bir bir gerçekleştirilecektir... Ve işte o zaman, atıl olan Üsküdarı çoktan geçmiş olacak; ve bu yapı-lacaklar, bugüne değin yapılanları bir aratacak...

İstanbul Sanayi Odası'nın (İSO), geçtiğimiz bir hafta yayınlanan "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" anketinin sonuçlarına göre, 1985 yılı tckeller için yeni bir altın yılı olurken, bu kuruluşlarda çalışan işçilerin gerçek ücretlerindeki artışlar, enflasyon oranının altında kaldı ve gerçek ücretler, yüzde 4,7 oranında geriledi.

Büyük sanayi kuruluşlarının, satış ve kâr miktarlarındaki bu büyük artışlara karşılık, işçi ücretlerindeki artışlar yine enflasyon oranının al-

F. Almanya'da yaşayan genç şair Zafer Şenocak'la söyleşi

Güven PAMİR

BU KİTABI OKUDUNUZ MU?

Osman İKİZ

Birinci sınıf ikinci sınıf kültür diye bir şey olmaz

Türkiye Postası: Zafer, 1970'den beri F.Almanya'da yaşıyorsun. Şiirlerini Almanca yaşıyorsun. İstersen, önce "Göçmen Edebiyatı" üzerine konuşalım. Sence, "Göçmen Edebiyatı" nedir? Veya, böyle bir şey var mıdır?

Zafer Şenocak: Evet, son yıllarda "Göçmen Edebiyatı" üzerine çok şeyler yazıldı, konuşuldu.

Ben, bu terimin "dar anlamda" kullanılmasına biraz karşıyım. Özellikle Almanlar tarafından "Gastarbeiter Literatur" adı altında, "yeni bir akım" gibi gösterilmeye çalışılıyor. Aslında, bu son derece olağan ve beklenen bir şeydi. Bu edebiyatın tarihi bir çok örneği var. Göç olayı olduğunda, yabancı kültürlerin, edebiyatların bu göstermesi oluyor. Örneğin, ABD'deki zenci kültüründen, İtalyan, İspanyol kültürüne dek... Bir başka çarpıcı örnek, bizde de işli var: Türk Halk Edebiyatı. Türk Halk Edebiyatı, başlıbaşına bir göçmen edebiyatı...

Türkiye Postası: Bunu biraz açar mısın?

Zafer Şenocak: Söyle: Anadolu'daki değişik hareketler, Anadolu insanını sürekli bir göç hareketiyle karşı karşıya bırakmış. Karacaöğlen, Yunus şiirlerinde göç edebiyatının en güzel örneklerini vermişlerdir. Dolaşan, yeni yerlere giden, yabancılaşan sorunlu karşı karşıya kalan bir edebiyat oluşturmışlardır.

Buraya bağlarsak FAC'ne olan göç olgusu, ilk ürünlerini Halk Edebiyatı'nda vermiştir. Elbette, burada çarçımın getirdiği yeni durumlar da var. Anadolu'da "dil birliği" olan bir ülkedeki göçten, dil birliğinin hiç olmadığı

teze varmak... Burada yetişen sanatçılara, yazarlara düşen görev bence, bu sentezi, bu sentezin bağlantılarını göstermek oluyor.

Türkiye Postası: Kültürel asimilasyon açısından ele alırsak?

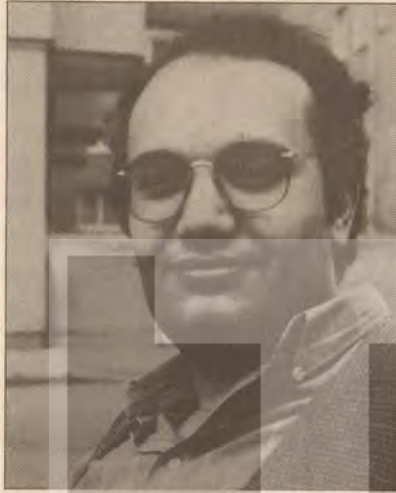

Zafer Şenocak: Asimilasyon terimi ilginç, yani "zayıf" bir kültürün, "kuvvetli" bir kültür için girmesi mi oluyor? Bir kültür zayıf, bir kültür kuvvetli olabilir mi? Bir kültür, bir başka kültür içinde eriyebilir mi?

Ben bu terime karşıyım. Aynı "birinci sınıf insan-ikinci sınıf insan" terimi gibi birşey... Böyle bir şey olmayacağı gibi, birinci sınıf kültür, ikinci sınıf kültür olmaz. Entegrasyon da aynı şekilde. Burada yaşayan yabancıların, diğer hakları yanısıra, kendi kültürlerinin de eşit hakları ile olanaklıdır entegrasyon... böyle olmazsa, entegrasyon yabancı düşmünlüğün resmi bir şekli olur...

Türkiye Postası: Buradan, direkt seninle ilgili bir soru soramak istiyorum, izin verilsen. F.Almanya'da yaşıyorsun, Almanca yaşıyorsun. Ne gibi zorluklarla, sorunlarla karşılaşıyorsun?

Zafer Şenocak: Başta, ortada bir dil sorunu var. Türk dili ana dilim, Alman diline ise "yaşam dilim" diyorum. Böyle bir terim buldum. Sonuçta, bu benim için şöyle oluyor: Bir şair kurdugun zaman, Almanca'nın dil yapısına göre kuruyorum. Türkçenin ve Türk edebiyatının etkilerini sınırdan almaya çalışıyorum. Sonuçta Almanca kalıba döküyorum. Şiir, Almanca kurarak düşünüyorum, ama tabii Türkçe de oluyor.

Zafer Şenocak 1961'de Ankara'da doğdu. 1970'de ailesiyle birlikte Münih'e göçtü. Liseyi burada tamamlayan Şenocak, Münih Üniversitesi'nde Filoloji-Felsefe ve Sosyal Bilimler öğrenimi yapmış. Şiirlerini Almanca yazıyor. İlk denemelerine 1977'de başladı. 1983'te iki şiir kitabı Alman yayınevi dışındaki yayımlandı. Çıttı. Alman şiir antolojilerinde ürünlerine yer verildi. İlk kitapları nedeniyle 1984'de Münih Şehir Edebiyat Ödülü aldı. Bu ödül yabancı yurtdışı bir yazarı ilk kez vermiştir. Ekim 1985'den bu yana Uluslararası Sanatçılar Derneği (Polkavski) başkanı olan Şenocak, Alman Yazarlar Sendikası üyesi. Bücher, Klist, Grass gibi Alman yazarlarından Türkçeye, Türk Halk Edebiyatı örneklerinden de Almanca ya çeviriler yapıyor; okuma günlerine katılıyor, radyo söyleşileri yapıyor.

sin?

Zafer Şenocak: Orada belli bir süre yaşadık sonra, tabii ki Türkiye yazdım.

Türkiye Postası: 1961 doğumlu, genç bir yazarın Buradaki göç kışak için kimsiler kaybolmuş kışak diye söz ediyor. Bu kışak içinden, yeni yazarlar, sanatçılar çıkar mı dersiniz?

Zafer Şenocak: Tabii ki, bu ku-

şular aşırı, bu ise sanatçının doğması için, olanaklar tanır. Ne ki, bunun dil dokümesi zor, çünkü bu bir eğitim işi... Bu kuşağın en büyük sorunu dil. Dil olmayınca da, üretim zor.

Bu nasıl halledilecek bilemiyoruz. Demek ki, bu konuda bir şey yapmıyoruz. Oysa, derinlerde daha geniş kültürel çalışmalar giriyor, çalışmalar derinleşiyor... Aralanda kültürel, alış-

Güney Afrika'da sürüp giden olaylar uzun bir süreden beri iletişim araçlarının demirbaş haberi haline geldi. Bu ülkedeki ırkçı yönetimin toplu kıyımları, cinayetlerini TV ekranlarında görürüz, gazetelerde okuyoruz. Güney Afrika'daki bunalmı kanı durdurulamayan bir yara gibi insanlığın yüreğini sıziyor. Uluslararası bir sorun haline gelen Güney Afrika yönetimi ABD, İngiltere ve İsrail dışında tüm ülkelerin protestolarına rağmen ırk ayrımcılığına dayanan rejimi pervasızca sürdürüyor.

Bu yönetim gücünü nereden alıyor?

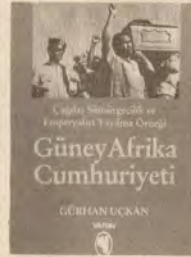
Diğer ülkeler protesto ve sürekli eylemleri yönetmelerine rağmen neden daha etkili yapılmaz uygulamak için ısrarcı davranıyorlar?

Bu sorulara üç aşamalı cevap verilebilir. Birincisi, Güney Afrika'da siyahlara karşı, azınlık durumunda olan beyazlara üstünlük tanyan ırkçı bir rejimin sürdüğünü biliz.

Dünyanın en zengin altın, elmas, uranyum ve krom madenlerine sahip bu ülkeden, bu zenginlikleri uluslararası ilişkilerde çok olarak kullandığını söyleyebiliriz. Kısa adı ANC olan Afrika Ulusal Kongresi'nin bu rejime karşı savıştığı da biliz.

İrkçi yönetime karşı protestolarıyla Nobel Barış Ödülü'nü alan siyah derli Başrahil Desmond Tutu'ya da tanırız. Bu bildiklerimiz Güney Afrika'daki sorunun özünü kavramaya yeterli midir?

Yeterli olduğu söylenemez. Ama insan bazı olaylarla günlük yaşamında sürekli karşı karşıya kalıyorsa bunları daha derinlemesine öğrenmek ve kavramak istiyor. Güney Afrika'da sürüp giden olaylar da böyle. TV ek-

piyasaya çıkan kitap akımda gelebilecek hemen, hemen tüm sorulara yanıt verecek bir zenginliğe sahip. Yarn il Bilim ve Sanat dergilerindeki araştırma yazılarına ayrıca şiir ve öykü kitaplarıyla tanınan yazar bu kez okurları üzerinde oldukça tizt çalışıldığı belli olan doyurucu bir ürün sunuyor.

Okumada kolaylık sağlayın bir yöntemle hazırlanan kitabın ilk bölümünde Afrika kıtası tarihyle bu yaşıtın kitleni keşfi ve sömürgeci tarafından paylaşımı okuyorsunuz. Daha sonra Güney Afrika'nın günümüze uzanan serüvenine geçiyorsunuz. Sendikalar, polis örgütlerini, yasalara araştırma diline ironiye ustaca perdelamasından dolayı çarçımışlar ve kolayca okuyorsunuz.

Ekonomik yapıya ve buna bağ-

lı olarak uluslararası ilişkilerde geçtiğiniz zaman bildiklerinizin, okuduklarınızın yanında nasıl dede kulak olduğunu görüyorsunuz. Güney Afrika ile ABD arasındaki sıkı ilişkileri kitabın "NATO'nun İleri Karakolu" başlığı altındaki bölümü okuduktan sonra ırkiler daha iyi kavrayırsınız.

Güney Afrika halkını kurtuluş savaşını, ANC'ni, bu örgütün yürüttüğü mücadeleyi ve bu mücadeleyi sapırmaya çalışan sol maskeli PAC adlı örgütü, kilisenin durumunu ve diğer örgütleri daha iyi tanıyorsunuz.

Savaşımı kitlenin alanında sürdüren şair ve yazarlardan örneklemeler buluyorsunuz. Tam zamanda ve yerli yerinde yerleştirilen şiirlerle ciddi bir araştırma kitabını edebiyatının kalemlerinden çıkmış olmanın rahatlığını ve zevkini duyarak okuyorsunuz.

Özellikle "Güney Afrika'yı yazmak bir romanı bitmeden yazılmayacağı benzeri" diyen yazar kitabın son sayılarına direniş ve uluslararası dayanışmayı dile getiren edebi örneklere yarak romanın mutlu bir sonla biteceğini de müstamlas. Kitabın sonuna yerleştirilen geniş kaynaklar, kısaltmalar, tarih dizini, yabancı kışkiretler, özel adlar ve kuruluşlar dizini ile üzerinde oldukça tizt çalışmış, ciddi, standardı yüksek bir kitap armagani ediliyor okurlara.

Yunus Emre'den B.Brecht'e

Bielefeld'de, Bavinik Gymnasium'un büyük toplantı salonunda Süleyman'ın "Yunus Emre'den B.Brecht'e" adı programını zevkle izledik. Tekniğin bu denli gelişmiş olduğu bir ülkede nedense çok sık karşılaştığımız teknik olanaksızlıklar burada da karşımıza çıktı. Ancak bu, usta ve deneyimli sanatçımız Yunus Emre'den başlayarak çarçıboyu söylenmiş barış ve özgürlük türüklerini kendine özgülü üslup güzelliğiyle sıralamasını engelleyemedi.

çok olgusu, iki türümleri olan Edebiyat'ın da vermiştir. Elbette, burada çarçımın getirdiği yeni durumlar da var. Anadolu'da "dili birliği" olan bir ülkedeki göçten, dil birliğinin hiç olmadığı bir ülkeye göç durumu var. Bunun getirdiği yeni olguları da kuşkusuz göz önüne alınması gerekir.

Türkiye Postası: Bunu FAC' den örnekleme gerekirse, neler diyebilirsiniz?

Zafer Şenocak: İki değişik akım altında toplanabilir. Biri burada yetişip, Alman edebiyatı içinde gibi gözükken göç yazarları, diğeri ise bağlan Türkiye'de olan, Türkiye yazarları...

Demek ki, sadece göç olgusuyla konuyu sınırlamak bence hatalı...

Türkiye Postası: Ama, burada çok yazılar, çok olaydan sonra ortaya çıkmadılar mı?

Zafer Şenocak: Evet, öyle ama, daha önce edebiyat yapanlar, ortaya Göçmen Edebiyatı çıkınca, bu ad altında yapmaya başladılar. Örneğin, Y.Pazarıkaya ve Aras Ören, 1960-70'li yıllardan beri edebiyat yaptıkları halde, Göçmen Edebiyatı'nın oluştuğu 1980'li yıllardan sonra, bu yazılar daha çok dikkate alınmaya başladı. Bu yazılar daha önce de yazıyorlardı, ama direk göçmen edebiyatı adı altında isim veriliyordu.

Türkiye Postası: Çökulusu bir toplumda yaşıyoruz. Burada, değişik üstün insanların kaynaşması için-kültürleri kaynaşma da içinde yazının katkısı ne olabilir?

Zafer Şenocak: Ortada bir kültür çatışması var. Değişik kültürlerle sahip insanlar karşılaşıyor. Sorunu, Türkiye açısından da görürsek, bu sorun biraz Türkiye için de geçerli.

Bizim kültürümüzün Tanzimat'tan bu yana Batı kültürü ile çatışmakta. Bilinçli: Doğu-Batı çatışması... Diğer taraftan, Fars/Arap Edebiyatı'na karşı, Anadolu halkı edebiyatı... Divan-halk edebiyatı çatışması, etkilenmesi... Daha sonra Fransız edebiyatının etkisi... Bu örnekler de gösteriyor ki, kültürümüz zaten değişik sentezlere girmiş durumda.

Burası için de sorun, bir sen-

kaybolmuş kusak diye söz ediyor. Bu kusak içinde, yeni yazarlar, sanatçılar çıkar mı dersiniz?

Zafer Şenocak: Tabii ki, bu kusak çok sorunu bir kusak, ama Türkiye'de yazarak bir bakımlım bir kusak. Bunlar bilinen gerçekler... Bu kupağan boksörler, güreşçiler, futbolcular çıktı. Doktoru da, mühendisi de çıktı. İşçisi de, işsizi de çıkıyor. Ama, sanat açısından biraz farklı. Kolaylıklar ve zorluklar var. Ko-

Fotoğraf nasıl çekilir?
9
Soner GÜRLER

Film denilince akla iki gelen, incecek, yam yassı, eğilir bükülür su şeffaflığında ışığa hassas üzerine fotoğraf çektiğimiz selüloitler.

Biz aynı boyut ve şekildedir film-lerin türlerinden söz etmek istiyoruz. Özel durumlar için yapımcı filmleri bir kıyaya bırakacak olursak 4 türü film vardır.

1. Siyah beyaz kart veren film-ler
2. Siyah beyaz dia veren film-ler
3. Renkli kart veren film-ler
4. Renkli dia veren film-ler

Bunlardan ilki siyah beyaz kart veren, yani siyah fotoğraf veren film-lerdir. Günümüzde her ne kadar siyah beyaz fotoğrafları artık demode oldukları iddia da edilebilir bu doğru değildir. Örneğin siyah beyaz film-leri kendileri film-lerden çok daha uzun ömürlüdürler. Anyca topu topu iki renk, yani siyah ve beyaz arasındakı değişik tonları verdiklerinden, renklendeki ota bir çok değişik renge ayarlanabilir gibi bir kolaylıktan olmaktadır sanat-sal yönleri ağır basar. Fakat, her-sinden önemlisi biz Türkiye Pos-tası'na fotoğraf çekilen için ne önemli taraf, günümüzde her ne kadar çok renkli baskı yapabilen makine ve teknik olsa da, bizim tekniğimiz renkli resim basabi-lecek tekniğe sahip olmamıştır.

Aslında bu büyük basan tekelleri harç birçok basan organ için ge-çerlidir. Onlar bile renkli resimleri masraflı nedeneyle çok dikkatli ve si-

nürlü şekilde kullanmaya bzen gösteriyorlar. Eger fotoğraf gazetteye renkli gönderilecek, bu fotoğraflı gazetedeki siyah beyaz basarak hem bir çok zorluklara karşılaşı-lar, hatta bazen basılmaz dahi, hem de fotoğraftaki netlik kay-bolur, bir bulanıklık gözlemlenir. Bu nedenle basın fotoğraflarında hâlâ siyah beyaz fotoğraf ge-çerli ekpedir, hatta şarttır. Kısa-ca toparlayacak olursak, Türkiye Postası'na fotoğraf gönderirken siyah beyaz fotoğraf göndermeli-yiz.

Diğer bir film türü ise az evvel çokça değindiğimiz renkli fotoğra-f veren renkli film-lerdir.

Bu tür film-leri, özel durumları düşünmezsek genellikle albüme saklanacak fotoğraflar için kullanı-lar.

Siyah ve dia denilen film-ler, günümüzde çok kullanılır. Dia film-lerine bakabilmeye için bir makineye gerek vardır. Utak gözlemle-me, kesme makineleri haric, dia film-leri bu makine aracılığıyla bir perde üzerine sinema kartları daha büyük seyredilirler hem çok daha can-lı gözükürler. Üstelik bu film-ler-den istenildiği takdirde kart fotoğ-rafla yapılabilecek mümkündür.

bu tür film-ler çok gösteri ve eğilim alanına dahakınlar. Konumuzun başında dedik ki, film-ler ışığa hassastır. Film-lerin kendi aralarında ışığa az, daha az, çok, daha çok hassas türleri vardır. Film-hassasiyeti DIN (Alman ölçü-sü), ASA (Amerikan ölçüsü) veya hem DIN, hem ASA'yı içeren ISO ile belirlenmiştir. Her film-in kapa-ğında ve makarası üzerinde ya DIN (örnek DIN 21), ya ASA (örnek ASA 100) veya ISO (örnek ISO 21/100) belirtilmiştir. Sayı büyü-dükc film-in ışığa hassasiyeti de fazlasıyla, böylece daha karanlık ve kötü hava şartlarında fotoğraf çekebilme mümkün olur. İyi has-sasiyeti yüksek film-ler normal bir oda ışığında daha fazla kullanmadan (eger objektif mülasiite-bak objektif bölümüne) fotoğraf çekebiliriz. Sayı küçüldükc, film-in ışığa has-sasiyeti azalır ve yukarıdaki anlat-tıklarının tersi olur.

Bir film Alimancın "Korn" dedi-lik, bizim çoklu tanımlamamızla "ufak notkacılar" diyebileceğimiz, ufak notkacıların yanına ge-mesinden oluşur. Yani film ve fotoğrafla her görüntü süreye ayrı-ayrı bir ufak gemiş notkacıların görüntüyü doğurur. Bir film-in ışığa

hassasiyeti büyüdükc, yani bahsi-ni ettiğimiz DIN, ASA veya ISO sayıları büyüdükc bu notkacılar inleşirler, film-in ışığa hassasiyeti azaldıkc, yani DIN, ASA veya ISO sayıları küçüldükc bu notkacılar da ufaklaşırlar. Notkaları inleşme-si filmi ve dolayısıyla fotoğraf olu-muz-ettikler, büyütülmüş bir fotoğ-rafta bu in notkacılar artık bizi rahatsız edebilir durumlara gelirler.

Anlatıklarımızı kısaca toparlaya-cak olursak DIN, ASA ve ISO sayı-sı büyük olan ışığa hassas film-ler daha iyidir çekiminde yaygın görüş yanlıştır. Hatta mevcut ışığın yettiği koşullarda, veya flash kullanılabile-cek yerlerde (ışığa gölgeye dikkat etmek lazımdır), fotoğrafın netliği-ni düşünerek, düşük DIN, ASA veya ISO'lu film-ler (örnek DIN 18 gibi) kullanmak daha doğrudur. Yüksek DIN, ASA veya ISO'lu film-leri (ör-nek DIN 27 gibi) mevcut ışığın ye-tersiz kalmasa, flash kullanılmaması veya kötü hava şartlarında kullan-mak daha doğrudur.

Önemli vurgulanması gereken bir nokta, her makinede bir DIN, ASA veya ISO ayarı vardır. Makine-mize film takar takmaz bu ayarı yapmayı kendimize adet edinmeli-yiz. Eger bu ufak işlemi kendimize alışkanlık haline getirmezsek, ya-larış işi hassasiyetimize ayrı ka-ka-çağ için çektiğimiz film ya çok ko-yu, ya da tersine çok açık çıkacak-tır. Yandı-veya adlandırılmış film-lerde hemen hemen her zaman bu ayarı yapmamız olamaz sorum-ludur.

Süneytin'in Yunus Emre den B.Brecht'e adı programını zevk-le izledik. Tekniğin bu denli gelişmiş olduğu bir ülkede nedense çok sık karşılaştığımız teknik olanaksızlıklar burada da karşımıza çıktı. Ancak bu, usta ve deneyimli sanatçımızın Yunus Emre'den baş-layarak çağlarboyu söylenmiş barış ve özgürlük türkülerini kendine özgü usulup güzelliğiyle sıralamasını engelleyemedi.

Bir Kürt halk türküsünün de yer aldığı birinci bölümün ağır-lık noktasını sanatçının, "Kadimamızın Yüzleri" adlınsın türkülerini oluşturuyor. İkinci bölümde ise Süme'ya'ya piyanist Vera Sa-bastian eşlik etti. Ayrıca, E.Eisler ve P.Dessau'un Brecht'ten, Ruhl Şu'nun Nazım Hikmet ve M.C. Anday'dan yaptığı bestelerin yer aldığı bu bölümü sanatçı bir Yahudi türküsüyle bitirdi.

Yarınistan turnede
Akordiyon, davul-zurna, saksofonlar, flüt, saz, ut, keman, piyano, mey, bas, vurgulu çalgılar ve bateryile uya çıkan Morgenland-Yarınistan konserlerinin yalnız sanat-sal-kültürel anlamda bir başarı sağlaması için değil, aynı zamanda bir toplumsal araya-nada öz-gü-beslimesi için gittikleri kentlerdeki Türkü-yelleri ve Almanlar konser-lelerini içtenlikle davet ediyor, destek olmaya çağırıyor. 25 Ekim; Brofbrück, Krefeld, 29 Ekim; WDR Weltmusikfest 4, Vlotho 30 Ekim; IBZ, Bielefeld, 2 Kasım; Paris, 5 Kasım; Nürnberg, 6 Kasım; Club Voltaire, Tübingen, 8 Kasım; VHS, Düsseldorf, 9 Kasım; Mün-hen, 11 Kasım; Saarbrücken, 15 Kasım; Bremen, 17 Kasım; Bal-lau, Naunynstr. Berlin, 18 Kasım; Bal-lau, Naunynstr. Berlin, 22 Kasım; Essen, 28 Kasım; UNIKUM (Alte Mensa) Köln, 29 Kasım; Recklinghausen, 12 Aralık; Mainz, televizyon çekimi

"1982 Anayasası'nı çevrelediği bir kapalı kapılar ardında hazırlanmadı." Cumhurbaşkanı Kenan Evren

"ABD yardımını karşılıksız değildir." Washington Büyükelçisi Şükrü Elekdağ

"İngiliz İşçi Partisi Türkiye'ye karşı hiçbir zaman müsbet ve dostane bir tavır içinde olmamıştır." ANAP Genel Başkan Yardımcısı Bülent Akarcalı

"Bizde silah taşımacı gelenektir." Adana MHP davası suçamlarından Kadir Akgülü

"Ara seçimlerden sonra yüksek oranlı zamlar yok." Seçimlerden önce Başbakan Yardımcısı Kaya Erdem

"Zam yapılabileceğini siz söyleyip yazıyorsunuz (basına) ayrıca ben zam yapılmayacak dedim." Seçimlerden sonra Başbakan Yardımcısı Kaya Erdem

"Kalkınmayı ancak biz gerçekleştirebiliriz." Kapatılan MHP Genel Başkanı Alpaslan Türkeş

"Kendine güvenen adam istifa edeceğim demez, istifa etmem der. Erkeklik kitabında böyle der." İzmir Anakent Belediye Başkanı Burhan Özfatura'dan İstanbul Anakent Belediye Başkanı Bedrettin Dalan'a

"Şimdi birisi çıksa dese ki financa tokat atılır yazılır. Ama bir adam birisi öpse pek havadıs olmaz." Başbakan Turgut Özal

kendi kendine besleyecek kaynaklara sahip dünyadaki sayılı ülkelerden biri olan Türkiye'de, açlığa ne zaman kalkılabilir? Dünyanın sayılı gelişmiş ülkelerinden biri olan İngiltere'deki aç çocuklar sadece hayırsever İngilizlerin yaptığı bağışlarla mı kurtulacak?

Memlekette özgürlük var, eşitlik var !!!

12 Eylül'den sonra bir dizi yeni tipler türedi: "Köşe dönenler", "İşbiriciler", "hayali ihracatçılar", "kita; bina uyduvanlar" vs. gibi.

Uyum kooperatifi de bu tiplerin biraraya geldiği bir konut kooperatifi. Üyeleri arasında MGK üyeleri, ANAP milletvekilleri, belediye başkanları, işadamları, yüksek bürokratlar, İstanbul Anakent Belediyesi uzmanlarının bulunduğu bu kooperatif işini bir güzel kitabına uydurdu. İşbiriciler Sarıyer sirtlarındaki Boğaz'a nazır villalarına önmüzdeki yıl taşınacaklar.

İşlerini nasıl mı kitabına uydurdular? Eğlenceli bir hikaye. Şimdi üzerine uyum villalarının inşa edildiği bu arsaların satışa verilince ya saklanmıştı. Ancak bu ya-saklara rağmen Sarıyer sirtlarında arsalar beğenildi ve 1984'ün son günlerinde Uyum Kooperatifi kuruldu. 1985 Mayısında Boğaziçi'de arsa satışını serbest bırakan meşhur Boğaziçi Yasası hemencecik mecliste karara bağlandı. 1985 Haziranında da Uyum Koopera-tifine arsa satış işlemleri başladı. Ardından müte-ahhit İsmet Acar inşaatı gi-rişti. 340 bin metrekarelik araziye 166 dubleks villa ve 129 dairenin inşaatı devam ediyor. Fiyatlar 4,3 milyon- la 22,3 milyon arasında de-ğişiyor. İşte danışıklı dövu-şün dik alası.

Sarıyer sirtlarından Ha-çin'din ötesine Küçüköğ'e geçekodon mahallesine doğru uzanırken durum baş-ka bir manzara arz ediyor. Buradaki insanlar da inşaat işleriyle uğraşıyorlar. Ama müteahhite vermiyorlar. Çoluk çocuk hep birlikte ge-çe gündüz belediye zabıta-

BURADA YAŞIYORLAR... -Saldat Koc, salkda Karatay altınlar indiricisi. Koc altınlar davarları ve paray koruyuculu, uku ve yer yer maydolan "Kale" banyo. Konyay altınlarçı ve yedim bir davarı yongulmuş. Diğer davarlar ve paray koruyuculu ve maydolan, Cankaya kışletleri baladı ve "Cankaya" Kalkınmış cıvıca kışletler.

16 metrekarelik barakada 'belediye' korkusuyla yaşıyorlar

ların yitkili evlerini yeni-den yapıyorlar. Hem de öyle 340 bin metrekare falan da değil, sadece 16 metrekarelik bir baraka onları bu ka-dar uğraştırır. Örneğin Kars depreminden sonra İs-tanbul'a göçeden Karatay ailesi bir ay içinde üç kez zabıtalara yıkılan evlerini yeniden yapmışlar. Ne elek-trik, ne su ne de tuvalet var.

operatifi yöneticileri kaçak-çının, karaborsasının do-luşmasını istemiyor, uyum-lu bir topluluğu istiyorlar" di-yor Uyum villalarının müte-ahhidi İsmet Acar. Öyle ya memlekette özgürlük var, eşitlik var. İsteyen Sarıyer sirtlarındaki milyonluk villa-da oturur, isteyen Halit te-pelerinde 16 metrekarelik barakada. Herkes komşu-

sunu seçmekte özgür. Ne demişler, davul bile dengi dengine.

her türlü düştürme, ögencilerin başına ihtiyacı karşı-lamanın önlemlerini de almış.

Öğrenciler, her türlü ihtiyacı karşı-layacak yurtlarda 1-2 kişilik odalar için 600 bin lira, 3-4 kişilik odalar için 500 bin lira ödeyecekler. Ancak yurtların kimi eksiklikleri henüz tamamlanmadığından şimdilik Doğramacı tarafından lüks otellerde ağırlanıyorlar.

Sabah kahvaltılarını odalarına istenen öğrenciler öğle ve akşam yemeklerini otelin lüks salonunda yiyorlar. Hayatlarının son derece

Bilkent Üniversitesi üzerine...

1982 Anayasası'na bizzat Doğramacı'nın girişimiyle konulan ilgli maddeyle Bilkent'in kuruluşuna olanak ta-nındı. Mali desteği sağ-layan vakıflar ve sanayi işletmeleri 26 Aralık 1984'de Evren tarafın-dan açıldı. Bilkent Ün-iversitesi'nin kuruluşu-na YÖK'ün izin vermesi gerekiyordu. 22 Mayıs 1985'de önerinin sahibi YÖK Başkanı Prof. İhsan Doğramacı tarafın-dan izin de verildi. 10 Ekim 1986 günü Evren, Özal, Konye üyeleri ve bakanların da hazır bu-lunduğu tantanalı bir törenle açıldı.

Üniversitenin 100'e yakın öğretim elema-nından 20'yi aşkın ilah malı, 500 öğrencisi olan üniversitede, küçük bir hesaba göre 5 öğrenciye 1 öğretim elemanı, 25 öğrenciye 1 profesör düşüyor. Devlet üniversitelerinde bu oran şö-le: 18 öğrenciye 1 öğre-tim elemanı, 230 öğrenciye 1 profesör. Okulun öğretim programında Türkiye'deki üniversite öğrenimi deneyimine pek itibar edilmedi. Ki-tapları İngilizce'ye ve ABD'yeislanırdı.

Fiyatları geline, iki yıllık okullar 750 bin lira, 4 yıllık fakülteler 1,5 milyon lira.

Okur postamızdan 27 Temmuz tarihli Tercüman'dan küçük bir gazete kupürü çıktı.

Çanakakle Deftardarlığı Vergi Dairesi Müdürlüğü. Motorlu Taşıt Vergisini ödemeyen bir vatandaşın alacağını tahsis edebilmek için iki çift ayakbasmı icra yoluyla satılacakmış. Birinci açık artırmada satılmasa, ikincide en büyük bedeli verenin alacağını sayılabaki.

Açık artırmının sonucunu öğrenemedik. Ancak Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü'nün (OECD) yayınladığı rapora göre, örgüt üyesi 24 ülke arasında maas ve ücretlerin en çok kesintiyi uğradığı ülke olarak Türkiye birinci sırada yer alıyor. Aynı rapora göre Türkiye'deki gelir vergisinin yüzde 75'ini de maas ve ücretler ödüyor.

Bir gazete kupürü ve bir rapor. Yorum ise okurlara ait.

Yorumsuz

